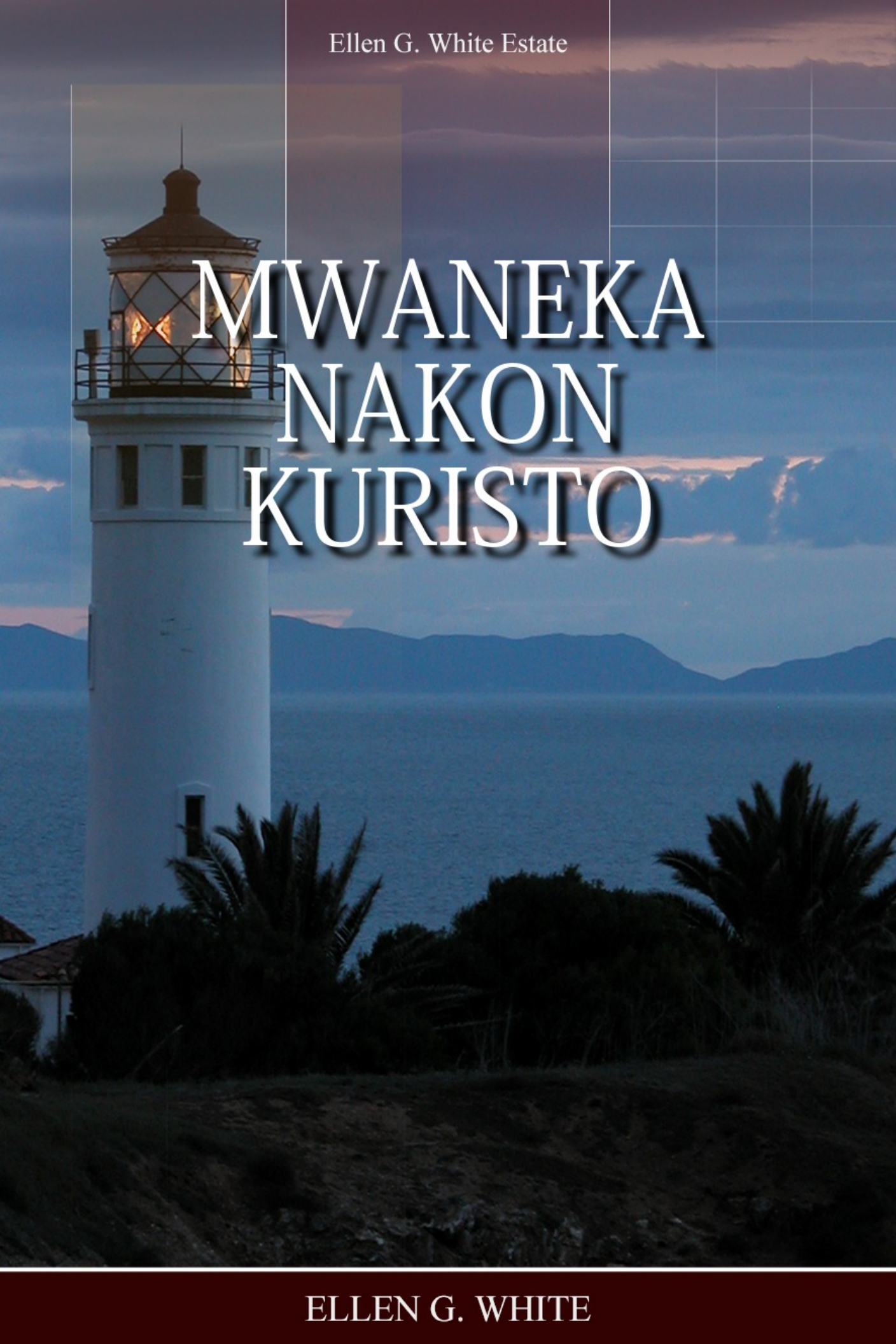

Ellen G. White Estate

A photograph of a white lighthouse on a cliff overlooking the ocean at dusk. The lighthouse has a glowing lantern room. In the foreground, there are silhouettes of palm trees and other vegetation. The sky is a mix of blue and purple hues, with some clouds. The overall mood is serene and peaceful.

MWANEKA NAKON KURISTO

ELLEN G. WHITE

**MWANNEKA NAKON
KURISTO**

Ellen G. White

**Copyright © 2014
Ellen G. White Estate, Inc.**

Information about this Book

Overview

This eBook is provided by the [Ellen G. White Estate](#). It is included in the larger free [Online Books](#) collection on the Ellen G. White Estate Web site.

About the Author

Ellen G. White (1827-1915) is considered the most widely translated American author, her works having been published in more than 160 languages. She wrote more than 100,000 pages on a wide variety of spiritual and practical topics. Guided by the Holy Spirit, she exalted Jesus and pointed to the Scriptures as the basis of one's faith.

Further Links

[A Brief Biography of Ellen G. White](#)
[About the Ellen G. White Estate](#)

End User License Agreement

The viewing, printing or downloading of this book grants you only a limited, nonexclusive and nontransferable license for use solely by you for your own personal use. This license does not permit republication, distribution, assignment, sublicense, sale, preparation of derivative works, or other use. Any unauthorized use of this book terminates the license granted hereby.

Further Information

For more information about the author, publishers, or how you can support this service, please contact the Ellen G. White Estate at mail@whiteestate.org. We are thankful for your interest and feedback and wish you God's blessing as you read.

Contents

Information about this Book	i
MWAKORO 1—ANA TANGIRA TE ATUA I BUKIN TE AOMATA	3
MWAKORO 2—BUOKAN TE TIA BURE BON KURISTO ...	9
MWAKORO 3—RAIRANNANO	14
MWAKORO 4—KABWARAAN TE BURE	25
MWAKORO 5—TE KATABUAKI NI KAOKOROAKI	29
MWAKORO 6—TE ONIMAKI AO TE BUTIMWAEAKI	34
MWAKORO 7—KINAKIA ANA REIREI IESU	40
MWAKORO 8—TE IKAWAIRAKE NAKON KATOTONGAN KURISTO	47
MWAKORO 9—TE MWAKURI AO TE MAIU	54
MWAKORO 10—ATAAN TE ATUA	60
MWAKORO 11—TE TIBWANGA AE TE TATARO	66
MWAKORO 12—ARORA NI KAITARA TE NANOUOUA ..	75
MWAKORO 13—KIMWAREIREI I NANON TE UEA	82

MWAKORO 1—ANA TANGIRA TE ATUA I BUKIN TE AOMATA

Bwaai aika karikaki ao te Baibara a boraai aroia ni kaotioti ana tangira te Atua. Tamara are i karawa boni Ngaia oin reken te maiu, te wanawana, ao te kimwareirei. Nori aron kamimin ao tamaroani bwaai aika karikaki. Iangoi aroni kamimia ni kaekai kainnanao ao ni karekei kukurei, tiaki ti nakon te aomata, ma nakon naba bwaai aika maiu ni kabane. Te riringa ao te karau, are a kakukureia te aonaba ao ni manga kaboua, taian tabuki ma marawa ao taabo aika aoraai, a bane ni kaotioti nako ira n aron ana tangira te Tia Karikibwai. Bon te Atua are E anganga bwai ake a kainnanaoaki ni katoa bong nakoia baike a maiu ake E kariki. E oti aei i nanon tamaroan ana taeka te tia oto areru, ae kangai: “A kantangingaiko mataia aomata ni kabaneia; ao Ko angania kanaia n te tai ae riai. Ko kaurea baim, ao Ko kabaneia akana maiu ni kamaiuia n te bwai ae a tangiria.” Areru 145:15,16.

E karaoa te aomata te Atua ni kororaai n raioiroi ao ni kukurei ao te aonaba ae tamaroa aei ngke e moa n tia mai bain te Tia Karikibwai, bon akea iai rikin te mka ke nun te karekekai. Ma bon riaoan ana Tua te Atuaare tuan te tangiraare e uota te rekenikai ao te mate. Ma i buakon te karawawataaki are uotan te bure, e bon kaotiotaki naba ana tangira te Atua. E koreaki ae kangai, bwa te Atua E a tia ni karekea kain aontano i bukin te aomata. K. Bwaai 3:17. Kaai aika iai ingia ao kaai aika kateketekea kariki taiani kanganga ao kataaki nakon maiun te aomata bwa te mwakuri korakora ao te tararuaa bane ni karikaki bwa buokana, are iteran reireiana ae riai n ana babaire te Atua i bukin tabekakirakeana man te ururu ao te karinanoaki are uotan te bure. E boni ngae ni bwaka nakon te bure, te aonaba, ma a bon aki bane bwain aona n nanokawaki ao ni kananoanga. I nanoni baike karikaki bon iai kaotioti ni kakukurei ao ni karaunano. Bon iai ueni kaai aika kateketeke, ao kaai aika iai ingia a rabunaki taberaia n ueia.

“Te Atua bon te tangira,” e koreaki te taeka aei i aon ue ni kabane aika a tibwa raure, ao i aon naba marewen uteute ni kabane aika maiureirei. Mannikiba aika titikiraoui a karongoaea te ang n aia anene ni kukurei, ue aika kororaoui aroia ni kamatamataaki a kaboiarara te ang, kain te buakoakonikai aika a ririeta ma manguroron baaia ni maiua bane baikai ni kaota te nabeaki ni kakawakin, ae ana kakawakin n Tama Atuara, ao nanona ae korakora ni kani kakukureia natina.

[8] Ana taeka te Atua E kaotiota aroarona. Boni Ngaia ae te Atua E a tia ni katereterea ana tangira ma ana nanoanga ae akea tokina. Ngke e tataro Mote ni kangai, “Ko na kaota mimitongim nako iu,” Te Otinako 33:18,19. Ao te Atua E kaeka ni kangai, “N na kari-matam raouiuu ni kabanea.” Bon aio mimitongina.

Bwa ngke e ri matan Mote te Atua, ao E atonga aei, “Iehova, Iehova ae te Atua ae on n te atataiaomata, ae akoi, ae iremwe n un, ae bati te nanoanga ma te koaua i Rou; ae I kawakina te nanoanga i mwaiia nga, ma ni kabara buakaka ma riaon tua ma bure.” Te Otinako 34:6,7. E iremwe n un ao E bati n atataiaomata. “Iona 4:2. Bwa E kukurei ni kan atataiaomata.” Mika 7:18

E a tia ni kabaei nanora nako Ina te Atua i nanoni bwaai n tituaraoui aika aki konaki ni warekaki i karawa ao i aonaba. E a tia ni ukoukori aanga aika E nakaotiotaki iai nakoira i nanon bwaai aika karikaki, ao i nanon te aro n utu ae nano ao e kakawaki are kona n ota te aomata iai. Ma a bon aki tau baikai ni kaotiotan ana tangira. E boni ngae ngke a tia ni kaotiotaki taiani koaua aikai, ao ana kairiribai te raouroi e a bon tia ni kamataki nanaoia aomata, n te aro are a tara te Atua ma te maku; a iangoia bwa te Atua ae kanganga ao E aki kakabwarabure. Tatan e kairi aia iango aomata bwa ana iaiangoa te Atua bwa aongkoa oin aroarona te matoa n ana baireai aron te Tia babaire ae matoatoa, akea ana nanoanga, te Tia katarau ae aki nananoanga. E katea bannan te Tia Karikibwai bwa angkoa E taratara ma matana aika a tauanen bwa E nanori aia aki kororaoui aomata ao aia kairua, bwa E aonga ni karekekaia. E roko Iesu ni maeka i buakoia aomata bwa e na kamaunai kairuan kantaninga aikai ni kaotiotan ana tangira te Atua ae akea tokina nakon te aonaba.

E roko Natin te Atua mai Karawa bwa E na kaota raoui te Tama. “Bon akea temanna ae noora te Atua ma ngkoa; E kaotia te Nati are te rikitemanna, are memena i bwanibwanin te Tama.” Ioane 1:18.

“Ao akea ae ata te Nati, ma ti te Tama ae ataia ao akea naba ae ata te Tama ma ti te Nati ae ataia, ao ane E kani kaotia te Nati nako ina.” Mataio 11:27. Ngke e bubuti temanna mai buakoia ana reirei Iesu ni kangai, “Kaota te Tama nako ira ao ti a tau iai. E taku Iesu nako ina, I a maan ra ni mena iroumi, ao ko aki ataai, Biribo? Ane e a tia n norai ao e a tia naba n nora te Tama; ao e aera ngkai ko kangai, Kaota te Tama nako ira?” Ioane 14:8,9.

Ngke E taekina aron ana mwakuri Iesu n te aonaba aei, ao E taku, “E mena Tamnein Iehova i aou, bwa E kabirai bwa N na tataekina te euangkerio nakoia akana aki kaubwai; E kanakomaiai bwa N na tuatungia taenikai te kanakoaki, ao akana mataki te manga noraba, ao bwa N na kanakoia akana uruaki nanoia.” Ruka 4:18. Bon aio ana mwakuri Iesu. E nako n taabo nako ni karaoa ae raoiroi, ao E kamaiuia aomata nako ake a karawawataaaki iroun Tatan. I nanoni kawa nako bon akea te auti teuana ae noraki iai te tang n aoraki; bwa E a tia n roko Iesu i buakoia, ni katoki aorakia ni kabaneia. Ana mwakuri E kaota aron koauan rineana ma mwiokoana iroun te Atua. Te tangira, te akoi, ao te nanoanga a bane ni kaotiotaki n aroaron maiuna; e boni babane nanona n te tangira n nanoanga nakoia natia aomata. E arona aron te aomata, bwa E aonga ni kona ni buokia aomata ni kainnanoia. Aomata aika rangi ni kainnano ma aika mangori a bon aki maku ni kawaria. Ataei aika uarereke a karikaki nanoia nako Ina. A tatangira te toka i aoni bubuniwaena, ma ni karekea tarani moana ae nananoanga, ao e tatangira.

[9]

Iesu e bon aki karabaraba te taeka teuana ae taekan te koaua, ma E tataekinna n taai nako n te tangira. E kakabongana te aro n rabakau n taetae, ao te iangoraioi, ma te nananoanga, n ana tai ni kakaitibo ma aomata. E aki kakamatauniga, E aki tataetae n aki akaka, E aki kakamaneangia aomata aika kakai boo baaia. E aki kakabuakaka memeria aomata. E tataekina te koaua, ma E tataekinna n taai nako n te tangira. E ekanako te mwamwanateaba ni babakan raoiroi, ma te aki onimaki, ao te buakaka; ma e mena raninmatana ni bwanana ngkana E taekina te boaki ae rawawata ae eti raoi. E tang i bukin Ierutare, ae te kawa ae babane nanona iai, are e rawa nako Ina ni butimwaia, ngke boni Ngaia te Kawai, te Koaua ao te Maiu. A tia n rawa nako Ina, ae boni Ngaia te Tia Kamaiu, ma E bon nanoangaia naba. Maiuna bon te maiu ni kakea i bon i Rouna ao n tabeakinia te mwangina. A bane aomata ni kakawaki i matana. E boni ngae

ngke te kakannato Ngaia, ma E karinerine ma te tangira i bukia kain ana utu te Atua ni kabaneia. E nora aroia aomata ni bwaka nakon te bure are bon ngaia oin ana mwakuri te kamaiuia.

Bon akanne kateini maiun Kuristo are oti ni maiuna. Boni katein te Atua. Bon mai nanon te Tama are ranga mai iai te nanoanga n Atua, are kaotaki i nanon Kuristo, ao e ranga nako nakoia natia aomata. Iesu, bon te Tia Kamaiu ae tatangira, ao E nananoanga, boni kaotiotan te Atua “n rabwata.” 1 Timoteo 3:16.

[10] Bon i bukin kamaiuara are E roko iai Iesu ni maeka n te aonaba aei ao ni kamarakaki ao ni mate. E riki bwa “te aomata ae nananokawaki.” Itaia 53:3. Bwa ti aonga ni buokanibwai n te kukurei are akea tokina. E kariaia Natina te Atua ae tangiraki i Rouna, ae on n te akoi ma te koaua, bwa E na nako mai man te aba are akea kabotaunarian mimitongina, nakon te aonaba ae uruaki ma n nimate n te bure, ao e karooaki n nun te mate ma te rekenikai. Te Atua E kariaia Natina bwa E na kitana nibwana n akoaki, ma neboakina irouia anera, bwa E na maraki n te mama, te kabwainrangaki, te kakeaki bonganana, te riribaki, ao te mate. “E mena i aona te boaki are e reke iai ara raoi; ao ti kamaiuaki n oreana.” Itaia 53:5. Noria E mena n te rereua, E mena i Ketetemane, ao i aon te kaibangaki! Natin te Atua ae aki bure E uota rawawatan te bure i aona. Ngaia, are bon ti te arona ma te Atua, E rotaki nanona n aron kakamakun te raure i marenan te Atua ma te aomata are reke n te bure. I bukin aei are e otinako mai wina iai te tang ni korakai ae kangai. “Atuau, Atuau, e aera ngkai Ko kitanai?” Mataio 27:46. Rawawatan te bure, kakamakun korakorana, arona ni karaurea te aomata ma te Atua, baikai ni bane ake a urua nanon Natin te Atua.

Ma te anga karea ae kakawaki aei e bon aki karaoaki bwa e na karika i nanon te Tama te tangira i bukia aomata, ke tao e na karekea nanon te Atua ni kani kakamaiu. Tiaki, ae bon tiaki! “Bwa E tangiria aomata te Atua n te aro are E anga Natina are te rikitemanna iai.” Ioane 3:16. E tangirira te Tama, tiaki i bukin abwabwakin te kareanraoi, ma E katauraoa te karenraoi bwa kioina ngke E tangirira. Kuristo bon Ngaia te toma are kona iai te Atua ni kakoroa ana tangira are akea tokina nakon te aomata ae a tia ni bwaka n te bure. “Bwa e raoiakinia kain aonaba te Atua nako Ina irouni Kuristo.” 2 I-1 Korinto 5:19. E karawawataki te Atua ma Natina. N te maraki

n rawawata are i Ketetemanē, te mate are i Korokota, (e oti n aei) nanon te Atua n tangira are akea tokina ni kabwaka boon kamaiuara.

E taku Iesu, “Ma ngaia ae E tangirai Tamau bwa kioina ngkai I anga maiu bwa N na manga anaia.” Ioane 10:17. I bukin ae, “Tamau E rangi n tangniringkami n te aro are E tangirai riki i bukina ngke I anga maiu ni kamaiui ngkami. Ngkai I riki bwa te Tia Onei mwimi ao te Tia Kakoaua, I bukin are I anga maiu, n anai tekebuakami, ma ami riaon te tua, ao I a tangiraki iroun Tamau; bwa i bukin au anga Ngai bwa te karea, are e a kona iai n atongaki te Atua bwa eti, ao bon Ngaia te Tia Karaoiroa ane onimakinai.”

Bon akea bwa bon ti Natin te Atua ae kona ni kakororaoa kamaiuara; bwa bon ti Ngaia are E memena i bwanibwanin te Tama ae kona ni kaotiotia raoti te Tama. Bon ti Ngaia ae ata raoti rietatan ma nanon ana tangira te Atua ao ni kaotiotia naba. Bon akoa riki irarikin te karea are akea tokina are E a tia ni karaoia Iesu i bukia aomata aika bwaka n te bure ae kona ni katereterea ana tangira te Tama i bukia aomata aika a tia ni bua.

“Bwa E tangiria aomata te Atua n te aro are E anga Natina are te rikitemanna iai.” Ioane 3:16. E anga Natina te Atua tiaki ti i bukin te maeka i buakoia aomata, ke ni uoti bureia, ao ni mate bwa te karea i bukia. E anga Ngaia i bukia aomata aika a tia ni bwaka n te bure. E bon raonia aomata Iesu n aroia ao ni kainnanaoia. Teuare bon ti te arona ma aron te Atua E a tia n tomaia ma natia aomata ni kabae aika a na bon akea uruakia. E bon aki mama Iesu “N atongiaa bwa tarina:” Ebera 2:11. Boni Ngaia te Karea i bukira, te Tia Raoti i bukira, Tarira, are E uouoti arora n aomata i matan ana kaintokanuea te Tama, ao i nanon ririki aika akea tokia ngaia ae Natin te Aomata E na bobotaki ma te botanaomata are E a tia ni Kamaiuia. Ao bwaai aikai ni kabane a karaoaki i bukin tabekan rake te aomata man te ururu ao te karinanoaki are uotan te bure bwa e aonga ni kaotiotia ana tangira te Atua te aomata, ao ni uataboa kimwareirein te raoti.

E a tia ni kabwakaki boon kamaiuara, ao ana karea are akea tokina Tamara are i karawa ngke E anga Natina bwa E na mate i bukira, e na ria i n anganira rietatan te iango ibukin are e na kona n reke nako ira i nanon Kuristo. N aron te abotoro are Ioane ngke e kairaki iroun te Tamnei ao e nora rietatan, ao nanon, ao rababan ana tangira te Atua i bukin te botanaomata ae tabe ni mauna, ao e kaonaki n te nebonebo ao te karinerine; ao, e aki kunea te taeka ae

[11]

kon iai ni kaota kakannaton ao akoin te tangira aei, ao E wetea te aonaba bwa e na noria ngke E kangai, “Nora aron te tangira are E tangira iai te Tama ngkai ti atongaki bwa natin te Atua.” 1 Ioane 3:1. Ai te kakawaki tera aei ae katokaaki i aon te aomata! I bukin riaon te tua, e a riki iai natin te aomata bwa ana bwai Tatan. I bukin onimakinan ana karea ni kabomwi Kuristo, ao e a kona n riki iai natin Atam bwa natin te Atua. I bukin rikin Kuristo n aomata, e a tabekaki rake iai te aro n aomata. Aomata ake a tia ni bwaka n te bure a karokoaki ngkai n te nibwa, are ngkana a tomaki ma Kuristo, a kona iai n aranaki ni koaua bwa “natin te Atua.”

Te tangira aei bon akea kabotaunariana. Te riki n natin Ueani karawa! Te berita ae kakawaki! Iangoan te tangira aei ma te koaua! Abwabwakin ana tangira te Atua i bukin te aonaba ae aki tangira te Atua! Iangoan baikai bon iai mwaakaia ni karekea raun te nano, ao ni kaira te iango nakon te kataenikaiaki n nanon te Atua. Reiakinan riki aroaron te Atua n otan te kaibangaki, ti na kona riki iai n nora te nanoanga, te akoi, ao te kabwarabure ae raonaki n te aki nanonano ao te eti raoi, ao ti na ota raoi riki n aron aki konakin warekan koauan te tangira are akea tokina, ao te akoi n nanoanga ae riaon ana nanoanga te tina i bukin natina ae aki kani kairaki.

[12]

[13]

MWAKORO 2—BUOKAN TE TIA BURE BON KURISTO

E anganaki te aomata ngke e moa ni karikaki mwaakana n ti ata ae raoiroi ma te iango ae etieti raoi. E bon kororaoi n arona, ao e inanoi ma te Atua. Ana iango a bon itiaki, ao iangon nanona a raraoi. Ma i bukin te aki ongotaeka are e a bitaki iai mwaakana, ao e a onea mwin te tangira te iaiangoia ibon irouna. E kamemereaki arona i bukin te uru tua n te aro are t a kanganga i bon irouna n oini korakorana n tei n rawa nakon te bure. E karaoaki bwa te taenikai iroun Tatan, ao e na bon tiku n arona arei n aki toki ngke arona bwa E aki roko te Atua n ibuobuoki. Bon ana kantaninga te tia kariri bwa e na katinanikoraea te kantaninga n Atua i bukin karikan te aomata, ao ni kaona te aonaba n te rekenikai ma te uruaki. Ao e bukina te Atua ni kabuanibwai aikai ni bane bwa angkoa uani mwin ana mwakuri ngke E karika te aomata.

Ngke e tuai ni bure te aomata, ao e boni tiku n inanoi ma Teauare “a bane ni karabaaki i nanona bwaikorakin te rabakau ma te atatai.” I-Korote 2:3. Ma i mwin ana bure, ao e aki manga reke kukureina n te raoiroi, ao e a karabaraba mai matan te Atua. Anne aron te nano ae aki manga kaboouaki. E aki inanoi ma te Atua ao e aki reke kukureina n te itoman ma Ngaia. E aki kona te tia bure ni kukurei ni mena i matan te Atua; e na kerikaki man te iraorao ma ake a itiaki. Ngkana arona bwa e kariaiakaki rinna i karawa ao e na bon akea kukureina iai. Bwa te nano n tangira are aki iaiangoia iboni irouna are taua taekan ikekei, ma nano nako ake a ongeaba nakon nanon te Atua n tangiraa na bon aki boraoui ma nanona. Ana iango nako, kukureina, kantaningan nanona, a na bon kaokoro ma aroia nake aki bure ake a mamaeka ikekei. E na riki ngaia bwa kanga te nooti ae borata n raoiroini katein karawa. E na riki karawa nako ina bwa te tabo ae kamaraki; ao e na tangira te karaba mai matan Teuare bon otan ikekei; ao oini kukurein te tabo arei. Bon akea ana taeka te Atua n tutuki mai karawa i bukia taani bure; ma aki rin ikekei ibukin aia aki tau nakon iraoraon ikekei. E riki mimitongin te Atua nako ia

bwa te ai ae kaakang; a na tangira riki te kamaunaki, bwa aonga ni karabaki mai matan Teuare E a tia ni mate bwa E na kamaiuia.

[14] E bon rangi ni kanganga i bon iroura boni ngaira, bwa ti na birinako man mwaruan te bure are ti a tia n iinako iai. A bubuaka nanora ao ti aki kona ni bibiti. “Ai antai ae kona n ana te bwai ae itiaki mai nanon te bwai ae bareka? Akea temanna.” Iobi 14:4. “Te nano ae ana bwai te rabwata bon ribaan te Atua; bwa e aki mena i aon ana tua te Atua, ao e bon aki kona naba.” Rom 8:7. Te reirei, katein te aba, kabonganana te iango, te korakora n aomata, a boni bane n iai tokin aroia, ma bon akea mwaakaia. A kona ni karekea te tararoi, ma aki kona ni bita te nano; ao aki kona ni kaitiaka

koburaken te maiu. E na bon riai n iai te mwaaka ae mwamwakuri man te nano, te maiu ae boou mai eta; i mwain ae e na kona te aomata ni bitaki man te bure nakon te maiu are raioiroi. Te mwaaka aei boni Kuristo. Ana akoi n ti ngaia e na kona n anga te manga maiu nakon te iango ae akea maiuna, bwa e aonga ni katikaki nakon te Atua, ao nakon te maiu ae itiaki.

E taku te Tia Kamaiu, “Ngkana e aki manga bungiki te aomata mai eta,” ngkana e a aki reke i rouna te nano ae boou, ingaingan te nano ae boou, te kantaninga, are e na kairiri nakon te maiu ae boou, ao “e aki kona n nora Uean te Atua.” Ioane 3:3. Te kantaninga are angkoa te bwai ae riai n ti kaikawaki te raioiroi are e mena i nanon te aomata n rikina, bon te kewe ae tiritiri. “Ao te aomata ae bon te aro n aomata e aki kaki i nanona bwaai ake ana bwai Tamnein te Atua: bwa e taku bwa te nanobaba; ao e aki kona n atai, bwa e neneraki aron baikai n te aro n tamnei.” 1 Korinto 2:14. “Tai mimi n au taeka nako im ae kangai, e riai bwa ko na manga bungiki” Ioane 3:7. E koreaki ae kangai ibukin Iesu, “E mena te maiu i Rouna; ao otaia aomata te maiu arei.” Ioane 1:4. Bon ti Ngaia “te ara teuana i aani karawa ae anganaki aomata ae ti kona ni kamaeuaki iai.” Makuri 4:12.

E bon aki tau ti ataan ana tangira n nanoanga te Atua, ma noran aron te tatangira ma te akoako n Tama are bon kateina. E bon aki tau ti ataan te wanawana ma etin raoin ana tua, ma n noria bwa e kateaki i aon koauan te tangira ae akea tokina. E nora aei ni bane Bauro are te abotoro ngke e kangai, “I taku bwa e raioiroi te tua.” Rom 7:16. “Mangaia ae e itiaki te tua, aoe itiaki naba ana taeka te Atua, ao eti, ao e raioiroi.” Rom 7:12. Mae a manga taku naba i

buakoni korakain nanona ma bwarannanona, “Ana bwai te rabwata ngai ao e kaboaki bwa ana toro te bure.” I-Rom 7:14. E korakora nanoni Bauro nakon te itiaki, te raoiroi, are bon akea i rouna te kona ni karekea, ao e tangi ni kangai, “Te aomata ae e kai nanou ngai! Ai antai ae e na kamaiuai man rabatan te mate aei?” Rom 7:24. Te tang ae aron aei a tia ni waerake man nano aika rawawata n aba nako, ao n roko nako. Bon ti teuana te kaeka nako iai ni bane, “Nora ana Tibutetei te Atua ae uoti nako aia bure kain aonaba.” Ioane 1:29.

A mwaiti kawai ni kaokaota aika E ukoukori Tamnein te Atua ni kaota te koaua aei, ao ni katereterea raoi nako ia ake a kainnanao te kani kainaomataaki man te karawawataaki n te bure. Ngke e a tia ni kairua Iakoba i bukin mwamwanan Etau, ao e birinako mani mwengan tamana, ao e karawawataaki n namakinan te bure. E maroa ao e kakiaki n arona arei, e karaureaki ma bwaai ake a kakukureia te maiu: ma bon ti teuana te bwai ae rine riki n ana iango bwa bon ti te maaku i bukin ana bure are e a tia ni karaurea ma te Atua n te aro are e a kakiaki taekana mai Karawa. I buakon rawawatana ao e wene ni motika rawana i aon te tano n aki kienna, ao ni katobibia rarikina [15] bon taian tabuki aika a kamaroa, ao i etana boni karawa ae ainga n taian itoi. Ngke e matu ao e noraki i rouna te ota ae kamimi ni mina, ao noria, bon te kai n ararake ae tei man te aoraoi are e wene iai, ao abwabwakin nun te kai n ararake aei e tara ni bakarere rake n roko i mataroani karawa,?ao i aona bon ana anera te Atua aika ruo ma n rierake iai; ao man te mimitong are mai eta riki e a ongo te aba mai iai bwanaan te Atua aika taeka ni karaunano ma ni kakukurei. N te aro aei e kaotaki nakon Iakoba kaekaan te bwai are kainnanaoia, ao are e bane nanona nako iai are bon te Tia Kamaiu. Ma te kukurei ao te karabwarabwa (iroun Iakobwa) bwa e a tia n nora te kawai are e kona iai ngaia, ae te tia bure ni manga itoman ma te Atua. Te kai n ararake are e kamimi are ni mina bon kabotaunarian Iesu, are ti Ngaia te kawai n itoman i marenan te Atua ma aomata.

Bon te kabotaunari naba aei are kaoka te iango nako iai Kuristo n ana tai ni maroro ma Natanaera ngke E kangai, “Bwa ane kam na nora karawa bwa e kaukaki ma ana anera te Atua bwa a rierake ma n ruona Natin te Aomata.” Ioane 1:51. N ana tai n rawa te aomata ao e boni karikia i boni i rouna bwa te ianena mairoun te Atua; ao e karaureaki aon te aba ma karawa. Ai bon akea te itoman n te marenaua are e wene imarenaia. Ma i nanoni Kuristo e a tia

ni manga katomaki aon te aba ma karawa. N oin raoiroin Kuristo E a tia ni manga katoma te marenaua arei are e a tia n riki n te bure, n te aro are a kona iai anera aika tabonibai ni kateimatoa te itoman ma aomata. Bon Kuristo are E katoma te aomata ae bwaka i buakoni memerena ao ana aki konabwai ma Boton te Mwaaka are akea tokina.

Ma a matebuaka iango n aomata n te waki aei, akea bongan te kataia n tabeka te botannaomata, ngkana a kakea bongan Boton te Kantaniga, ao te buoka i bukin te botannaomata ae bure. “Angabwai aika raroi ma bwaai n tituaraoi” Iakobo 1:17 boni mairoun te Atua. Bon akea koauan kororaoin te aroaro i rarikin are i Rouna. Ao bon ti te kawai nakon te Atua Kuristo. E taku Iesu, “Boni Ngai te kawai, ao te koaua, ao te maiu: akea ae nakon te Tama bwa ti i Rou.” Ioane 14:6.

E bane nanon te Atua n tangiria natina n te aonaba aei n te tangira ae korakora riki nakon te mate. Ngke E anga Natina ao E a bon tia iai ni kabwaroa karawa ae bwainin nako ira n te bwaintangira ae ti teuana. Maiun te Tia Kamaiu ma matena ao arona n raoi, aia ibuobuoki anera, ana bubud ni ngirangira te Tamnei, aron te Tama ni mwakuri i aoni bwaai nako ao i nanoni bwaai nako, aki totokin nanoia kaini karawa - baikai ni kabane a bane ni karaoaki i bukin kamaiuan te aomata.

[16] Ti bon riai ni kabwabwaka iangoan te karea are kamimi are e a tia ni karaoaki i bukira! Ti riai ni karekei kukurein nanora n te mwakuri ao te korakora are e a tia ni karaoia karawa i bukin kaokaia aika bua, ni manga kaokia nakon ana auti te Tama. Korakoran te nano, ao mwakuri aika mwaaka a bon aki kona ni kaira te iango; ma bon i bukin kaniwangan karaoan te riai, kukurein karawa, te iraorao ma anera, te itoman ma ana tangira te Atua ao Natina, aroni karinean ao kabwabwakan mwaaka ni kabane i nanon ririki aika akea tokia - tiaki boni baikai ni bane aika kakawaki are a kaungaira ao ni kainaoira bwa ti na anga nanora bwa te karea ae maiu nakon ara Tia Karikibwai ao ara Tia Kamaiu?

Ma n iterana are teiterana, bon iai ana motikitaeka te Atua are taekinaki n ekanako te bure, koauan te katuaeaki, karinanoan arora, ao te kamaunaki are te kabanea, baikai ni bane a boni bane ni kaotiotaki nako ira n ana taeka te Atua bwa reireiara bwa ti na tarataraira man ana mwakuri Tatan.

Tiaki ti bon riai n iangoa aron ana tangira te Atua? Tera riki ae E tuai ni karaoia? Ti bon riai n anga ngaira nakon te nakoraoi ma Teuare E a tia n tangirira n te tangira ae korakora riki nakon are ti kona a ataia. Ti bon riai ni karekei tibwangara ni bwaai ake a tia n tauraoi i bukira, bwa ti aonga n oneaki ni katotonga aron te Atua, ao ni manga kaokaki nakon te manga itoman ma anera aika tabonibai, ao te inanoi ma te iraorao ma te Tama ao te Nati.

[17]

MWAKORO 3—RAIRANNANO

E na kanga ra te aomata n eti raoi ma te Atua? E na kanga te tia bure n riki n raoiroi? Bon ti inanoni Kuristo ae ti kona iai ni manga inanoi ma te Atua, n te raoiroi; ma ti na kanga ra n nakon Iesu? A boni mwaiti ake a tia n titiraki te aekaki n titiraki are a titiraki naba iai aomata aika mwaiti n te bong are bentekota, ngke a namakina aia bure, ao a tangi ni kangai, “Tera ae ti na karaoia?” Ana moan taeka Betero ni kaekaia e kangai, “Kam na rairi nanomi.” Makuri 2:38. N te tai teuana ae aki bati ni maan i mwin arei, ao e a manga taku naba Betero, “Ma ngaia ae kam na raraoma, n rairi nanomi bwa a na kamaunaki ami bure.” Makuri 3:19.

Te rairannano e na riai n raonaki n te raraoma i bukin te bure ao te rairaki nako mai iai. Ti bon aki kona ni kaaki te bure ma ti ngkana ti nora buakakana; ao ngkana ti aki rairaki nako mai iai n nanora, ao bon akea te bitaki ni koaua n te maiu.

A mwaiti aomata aika aki ota n aron te rairannano ni koaua. Botannaomata aika mwaiti a nanokawaki ti i bukin are a tia ni bure, ao a kaotia n aroia ni karaoa te raoiroi, bwa a maaka are aia kairua e na uota te karawawataaki nako ia. Ma bon tiaki te rairannano aei ae boraoui ma nanon te Baibara. A nanokawaki riki i bukin te karawawataaki ao tiaki i bukin te bure. Aei ai bon aron te karawawataaki are e taona Etau ngke e ataia bwa e a nako mai rouna nakoana ni karimoa n akea manga okina. E maaku naba Baraam i roun te anera ngke e tei i nanoni kawaina ma ana kabaang ae butaki mani nena, ao e a tibwa namakina ana kairua ngke e nangi bua maiuna: ma bon akea te rairannano ae koaua i rouna i bukin te bure, akea oneakin ana kantaninga, akea rawana nakon te buakaka. Ngke e a tia ni kamwaneana ana Uea Iuta Itekariota, ao e tangi ni maaku ni kangai, “I bure ngkai I kamwaneana te rara ae aki bure.” Mataio 27:4.

N namakinan ana kairua ao e kairoroaki ni kaota ana bure bwa e karawawataki ao e maaka te motikitaeka are kantaningaki. E taonaki n te maaku i bukini bwaai ake a nangi riki nako ina, ma bon akea uruakin nanona ni koaua ngke e a tia ni kamwaneana natin te Atua ae

akea ana bure, ao ni kakea bongan Teuare Tabu i buakoia Iteraera. Ngke e karawawataaki Barao n ana moti te Atua, ao e namakina ana kairua bwa e aonga ni bitanikaia te rekenikai are e nangi roko, ao e a manga okira naba arona n rawa nakoni Karawa ngke e toki naba te rekenikai. Aomata ni bane aika a tia n taekinaki, a bane n tang ti i bukin te rekenikai are uani mwin te bure, ma a bon aki nanokawaki i bukin karaoan te bure.

Ma ngkana e taenikai te nano ni mwin ana mwakuri Tamnein te Atua, ao e a manga moani kaboouaki mataniwin te nano, ao te tia bure e na nora aron iabutin ao kakawakin ana tua te Atua ake a tabu, are boni ngaia aan Ana tautaeka i karawa ao i aonaba. “Te Ota ni koaua are e kaotaia aomata ni kabaneia, are e roko i aon te aba,” Ioane 1:9, e na kaoti bwaai aika a mena n te nano, ao bwaai ake a karabaaki n te ro a oti. Noran te koaua e taua taekan te iango. Te tia bure e a namakina raoiroin Iehova ao e rotaki n te maaku n tei n tingaia i buakon ana bure ma aki raoiroina i matan Teuare E tiroiroi nano. E a nora ana tangira te Atua, tamaroan te raoiroi, ao kukurein te itiaki ni koaua; ao e bane nanona nakon te kani kaitiakaki, ma te manga kaokaki nakon te itoman ma Karawa.

[18]

Ana tataro Tawita i mwini bwakana, e kaota raoi aron te rawawata ni koaua i bukin te bure. Ana rairannano e boni koaua ao e nano. Bon akea nanona ni kabebetea ana kairua; akea nanona ni bitanikaia te rekenikai n te motikitaeka ae oti n ana tataro. E nora aron abwabwakin bwakana, e nora barekan maiuna; ao e riba ana bure. Bon tiaki ti i bukin kabwaran ana bure are e tataro iai, ma boni i bukin naba kaitiakan te nano. E bane nanona n tangira kukurein te raoiroi bwa e aonga ni manga kaokaki nakon te inanoi ao te itoman ma te Atua. Bon aio bwanan nanona: “E a kabwaia ane kabwaraki ana bure, ane rabunaki buakakana. E a kabwaia te aomata ane e aki kabuakakaki iroun Iehova, ane akea naba te mwamwana te aba i nanon tamneina.” Areru 32:1,2. “Te Atua, Ko na nanoangai n ai aron am atataiaomata:” “Ko na kamaunai au bure n ai aron mwaitin am nanoanga. . . Bwa I bon atai bwakau, ao au bure e aki toki ni mena i matau. . . Ko na kaitiakai n te kai ae te utobwa, ao I a itiaki iai: Ko na tebokai ao I a mainaina riki nakon te tino. Te Atua Ko na karika te nano ae itiaki i nanou; ao Ko na manga karaoa te tamnei ae botumwaaka i nanou. . . Tai tewei nako mai matam; ao tai kaira nako Tamneim ae Raoiroi mai rou. Kaoka te kukurei nako

iu ae mwin te maiu ae mai Roum: ao Ko na kateimatoai n te tamnei ae tae nangina. Te Atua, ae te Atua ae I maiu i Roum, Kamaiuai man te bure ae te katutuaterara. Ao e na anenea am raoiroi neweu ni kimwareirei.” Areru 51:1-14.

Te aekaki n rairannano ae ai aron aei, e riaon are ti kona n rotia n oini korakorara bwa e na kakoroaki bukina; e ti konaki ni karekeaki mairouni Kuristo, are E a tia n nako ribuakoni karawa, ao E a tia n anga bwaai n tituaraoi nakoia aomata.

Bon aei te tabo are a kairua iai aika a mwaiti, ao bon aei naba te tabo are a aki karekea iai te ibuobuoki are e bane nanon Kuristo bwa E na angania. A taku i nanoia bwa a aki kona n nakoni Kuristo ngkana a tuai moa n rairi nanoia, ao a taku bwa te rairannano E na katauraioia nakoni kabwaran aia bure. E boni koaua bwa te rairannano e riai n rimoan kabwaraan te bure; bwa bon ti uruakin te nano ni koaua ae e na namakina kainnanaoan te Tia Kamaiu. Ma e riai ngkanne te tia bure n tataninga rairan nanona i mwain ae e [19] na kawara Iesu? E riai te rairannano n riki bwa te bwai n tutuki i marenan te tia bure ma te Tia Kamaiu?

E aki taku te Baibara bwa e riai moa te tia bure n raira nanona i mwain ae e na butimwaea te kakao ae aron aei mairoun Kuristo, “Bane mai nako Iu, ngkami akana kam kua ao kam rawawata ao N na motiki rawami.” Mataio 11:28. Bon te mwaaka ae nako mairoun Kuristo ae kaira te nano nakon te raraoma ni koaua. E boni kaota raoi aei Betero n ana taeka nakoia Iteraera, ngke e kangai, “E neboia te Atua n ataina bwa te Uea ao te Tia Kamaiu, bwa E na angania Iteraera rairan nanoia ma kabwaraan aia bure.” Mwakuri 5:31. Ti bon aki kona n raira nanora ngkana akea Tamnein Kuristo ni kauki ara iango; n ai aron naba are akea kabwaran te bure ngkana akea Kuristo.

Kuristo boni Ngaia mwiokon etin te waaki ni kabanea. Bon ti Ngaia ae E kona n unika riban te bure n te nano. Tangiran te koaua ni kabanea ma te kaitiakaki, ao aron atakin arora ni bubure ni kabane, boni kaotan ae mwamwakuri Tamneina i nanora.

E a tia Iesu n atonga ae kangai, “Ao Ngai, ngkana I kateaki mai aon te aba, ao N na burimaunia aomata ni kabanieia nako Iu.” Ioane 12:32. E bon riai ni kaotiotaki Kuristo nakon te tia bure bwa bon Ngaia te Tia Kamaiu ae E a tia ni mate i bukin aia bure aomata; ao ngkana ti tara ana Tibutetei te Atua iaon te kaibangaki i Korokota ao

e na kona n ota iai i nanora te baere e raba are bwain te kamaiuaki, ao raoiroi te Atua E na kairira nakon te rairannano. Ngke E mate Kuristo i bukin te tia bure; ao E boni kaotiota aron te tangira ae akea kabotaunariana; ao ngkana e nora aron te tangira aei te tia bure, ao e na kamaraua nanona, ao e ringaki ana iango, ao e nanokawaki ibukin ana bure are e a tia ni karaoia.

Bon te koaua bwa aomata n taai tabetai a mama i bukin aroia aika aki raraoi, ao a kitan kateia tabeua aika aki eti i mwain namakinan ae a kairaki nakon Kuristo. N te tai naba are a iangoa iai bitakini maiuia ma te nano ae koaua aomata mani kani karaoa te raioiroi, ao anne boni mwaakan Kuristo ni burimaunia. Te kairaki are aki namakinna are mwamwakuri irouia, e a kaotaaki iai nanoia, ao e a borikaki iai te maiu. Ao ngkana e burimaunia Kuristo bwa a na tara ana kaibangaki, ma n noria are boni Ngaia ae E ewaraki i bukin aia bure, ao e roko iangoan te tua i nanoia. Namakinan buakakani maiuia, te bure are a maan n tiku i nanoia a bane ni kateretereaki nako ia. Ao a moanna n ota n aron raioiroini Kuristo, ao a kangai, “Tera te bure ngkai e tangira te karea ae ai aron aio i bukin te tia bure?” E koaua bwa te tangira aei ni kabane, te karawawataaki aei ni kabane, te karinanoaki aei ni bane, bon tangirara bwa ti na aki mate ma e na reke i roura iai te maiu are akea tokina?

Tao e boni kona te tia bure ni bitanikai man te tangira aei, ao tao e boni kona naba n rawa nakon te burimauniaki nakoni Kuristo, ma ngkana e bon aki bitanikai ao e na burimauniaki nakon Iesu; ao e na kairia otan te aro ni kakamaiu nakon te kaibangaki ma nanona [20] ae rairaki man ana bure, are e a tia iai ni karekea te karawawataaki nakon Natin te Atua ae tangiraki i Rouna.

Bon te iango n Atua naba are mwamwakuri i nanoni bwaai aika karikaki ae tataetae naba nakon nanoia aomata, ao e?karika te ingainga ae korakora n te nano nakon tangiran te bwai ae akea i rouia. Bwain te aonaba aei a bon aki kona ni karekea karauakan nanoia. E kainaoia Tamnein te Atua bwa a na ti ukoukori bwaai ake a na kona iai ni karekea te rau ma te motirawaae ana nanoanga Kuristo, ao kimwareirein te raioiroi. E bon teimatoa ni mwamwakuri ara Tia Kamaiu i nanoni bwaai aika nonoraki ma bwaai aika aki nonoraki ni katiki nanoia aomata man kukurein te bure ae aki karekea te rau n nano, nakon te kabwaia are akea tokina are e kona n reke bwa aia bwai i Rouna. E kaeti ana taeka te Atua aei nakoia aomata ni

kabane ake a kabanebuaka aia tai ni kani mooii mani kumete n ran aika uruaki aika bwain te aonaba aei, ae kangai, “Ao ane kani mooii ao e na nako mai: ane kan ana te ran ni kamaiu ao e na anaia ao akea boona.” Kaotioti 22:17.

Ngkoe ae bane nanom nakon karekean te bwai ae raoiroi riki ae aki kona te aonaba aei ni karekea, ae ko namakina te nano anne bwa boni bwanaan te Atua nako im. Butia te Atua bwa E na anganiko rairan nanom, ni kaota Kuristo nako im n arona n tangira ae akea tokina, ao n arona ni kororaoui n te itiaki. Maiun Kuristo e boni kaota raoi aron ana tua te Atua, are te tangira nakon te Atua ao nakoia aomata. Te nanoanga, te tangira ae aki iaiangoia ibon irouna, bon ngaia anne aroni maiuna. Ngkana ti tara te Atua n te tai are roko iai otan te Tia Kamaiu i roura, ao ti na kona iai n nora buakakan oin nanora.

Tao ti a bon tia ni mwamwanaira i boni i roura, n ai aron Nikotemo, n taku bwa e bon eti maiura, ao a bon raroii aroarora, ma n taku naba bwa ti aki riiai ni karinanoi nanora i matan te Atua n ai aron te tia bure: (are tataro): ma ngkana e ota te ota are mairouni Kuristo ni maiura, ao ti na kona iai n nora aki itiakira, ti na kona naba n nora raoi ara iango n iaingoiria i bon iroura ma te rarawa nakon te Atua, are e riki bwa kabuakakan aroaron maiura. Ngkana e ota iroura aei ao ti a tibwa kona iai n ataia ae oin ara raoiroi bon ai aron kunikai aika barekareka, ao bon ti rarani Kuristo n ti Ngaia ae kona ni kaitiakira mani kamwaraan te bure, ao ni manga kabouui nanora ni katotonga boni Ngaia.

Teaina bakareren otani mimitongin te Atua, teuana otan itiaki raoin Kuristo, e na nini taabo nako n te nano, ao e na katerei taabo ake aki raroii ni kamarakii, ao e kaoti raoi buakakan aroaron te aomata. E kaoti naba kantaninga aika a aki raroii, e kaota naba te nano ae rawa n onimaki, ma aki itiakini matanria. Aron te tia bure n aki kakaonimaki ao ni kakakea bongan ana tua te Atua, a bane ni [21] katereteaki nako ina, ao nanona e rotaki ma ni kawanaaki ni mwin ana mwakuri n ukeuke Tamnein te Atua. E aki reke raun nanona ngke e nora itiakin, ma aki barekan aroaron Kuristo.

Te burabeti are Taniera ngke e nora te mimitong are katobibia te tia uarongorongo mai karawa are e kanakoaki nako ina, ao e namakina ana aki konabwai ao ana aki kororaoui. Ao n aron kabwarabwaran te bwai are e noria ao e taku, “Ao akea nikiran korakorau i nanou,

ba e onikaki tamaroau n riki ni buakaka i nanou ao I aki taua te korakora teuana i nanou.” Taniera 10:8. Te nano ae rotaki e na riba te iaiangoia i bon irouna ao e na rawa nakon te tangiria i bon i rouna, ao e na ukeuke i nanon raoiroin Kuristo, ni kakaea itiakin te nano are boraoui ma ana tua te Atua ao aroaron Kuristo.

E taku Bauro bwa “Ngkana e taekinaki te karaoiroaki n te tua” (I-Biribi 3:6) are aron taraan tinanikun te aomata ao bon akea buakakana, ma ngkana e kaotaki raoi bwain te onimaki n te tua, ao e noria bwa bon te tia bure ngaia. N aron te babaire n aomata n taekan te tua n tara tinanikun te aomata, ao e a bon tia n aki ringa te bure; ma ngkana e tara korakoran raoiroin aron te tua ao nora maiuna n ai aron norana iroun te Atua, ao e na bobaraki ma te kananorinano, ao e na kaoti ana kairua. E taku naba Bauro, “Bwa i maiu ngke rimoa ngke akea te tua: ma ngke e roko te tua, ao e a manga maiu te bure ao ngai I mate.” I-Rom 7:9. Ma ngke e nora aron te tua n te maiu n onimaki ao e oti iai koauan kamwaran te bure ao e kitanna kamoamoana.

Te Atua E bon aki kaboraoui aron bure nako; bon iai aroni kaokoron bure nako n ana baire, n ai aron ae ataki naba irouia aomata: ma e boni ngaie n ae mangori karaoan te kairua aei ke arei ni mataia aomata, ma bon akea te bure ae uarereke iroun te Atua. Te babaire n aomata e nanonano, e aki roko raoi; ma iroun te Atua a bane ni kaetaki bairean bwaai nakon aroia ni koaua. Te tia mamanging e kakeaki bongana, ao e tuangaki ae ana bure e na aki karokoa i karawa, ma te kamoamoana, te iaiangoia ibon irouna, ao te mataai ni kani bwaibwai a bon aki boboaki. Ma bure aikai ni bane a bon aki kakukureia te Atua; bwa a boni kabitara ma aron te Atua are arona n tatangira, ao a kabitara naba nakon aron ana tangira are aki iaiangoia ibon irouna are boni ngaia ae maiunaki n te aonaba are aki bwaka n te bure. Aomata aika bwaka nakoni bure tabeua aika a rangi ni bubuaka a kona n namakina kamamaeaiia ao kananoangaia ao kainnanaoan ana akoi Kuristo; ma te kamoamoana bon akea namakinnanainnanaoan, ao e rawa nanona nakon Kuristo ma te kabwaia are akea tokina are E roko Kuristo bwa E na anga.

Te tia ikoikota ana mwane te uea ae nanorinano are e tataro e kangai, “Te Atua Ko na nanoangai ae te aomata ae I buakaka ngai”, (Ruka 18:13) e kaotia bwa te aomata ae moan te buakaka ngaia, ao aomata, a taraia ma te ota naba arei; ma e namakina kainnanaoan, ao

[22] ma rawawatana n te bure ma te mama, e a nako matan te Atua ni butia ana nanoanga. E uki nanona nakon Tamnein te Atua bwa E na karaoa ana mwakuri n akoi, ni kainaomata mani mwaakan te bure. N ana kamoamo te Baritaio, ma aia tataro aika a taku inanoia bwa a bon raoiroi i bon i rouia a kaota ae a tia ni kainaki nanoia nakon ana mwakuri te Tamanei are Raoiroi. I bukin are e a raroa nako mairoun te Atua ao ai bon ake namakinan aia bure ngkana e kabotauaki ma kororaoin te raoiroi n Atua. Akea namakinan kainnanoan (te raoiroi n Atua) ao akea te bwai ae na reke i rouna.

Ngkana ko nora arom ni bubure, ao tai tanninga ae ko na karaoiroiko moa. Ai mwaiti ra ake a taku i nanoia bwa a tuai n tau raoiroia i bukin te nakoni Kuristo. Ko taku i nanom bwa ko boni kona n raoiroi i bon i roum? “E kona te I-Itiobia n onika kunna? ao e kona te rebari n onea kiritantanna? ao ngkana tao a kona, ao ngkami kam kona naba ni karaoa ae raoiroi, ngkami aika kam taneiai ni karaoa ae buakaka.” Ieremia 13:23. Bon iai te buoka i bukira ae mena ti iroun te Atua. Ti bon aki riai n tanninga korakoran anaan nanora n te tai ae riai, ke raoiroin nanora. Bon akea te bwai ae ti kona ni karaoia i bon i bukira. Ti bon riai n nakon Kuristo ni bon arora aikai.

Ke a tai mwamwanaia temwangina n te kantanninga ae te Atua n ana tangira ae abwabwaki ma ana nanoanga, E na kona ni kamaiua te tia rawa nakon ana nanoanga. Korakoran buakakan te bure e ti konaki ni baireaki n otan te Kaibangaki. Ngkana a imanono aomata n taku bwa boni moan te raoiroi te Atua n te aro are E aki kona ni karenakoa te tia bure, ao ke a tara Korokota. Boni i bukin are akea riki te kawai ae e na kona ni kamaiuuaki iai te aomata: i bukin are ngkana akea te karea ae Iesu ao e na boni kanganga iroun te botannaomata ni bitanikaia mwaakan te bure, ao ni manga kaokaki nakon te itoman ma ake a raoiroi, e na kanganga i rouia bwa a na manga reke tibwangaia n te maiu, n onimakii bukin aei are E katoka iai i aona Kuristo mwin te bure n aki ongeaba, ao E karawawataaki n onea mwin te tia bure. Te tangira ao te karawawataaki ao maten Natin te Atua a boni bane ni kaotiota ribaan te bure, ao ni katerea ae bon akea te bitanikaia mwaakana, ake kantanningan te maiu ae raoiroi, ma ti i nanon te anganano nakon Kuristo.

N tabetai aomata aika akea raraoman nanoia a bitanikai n taekinia kiritian ni kangai, I bon raoiroi naba n ai aroia. Bon akea okorou

ma ngaia, n te aro ni kakea i bon i rouia, ao n te aro n taubaang, ke n aroia ni karaurau ni maiu, ma bon aekau naba. A tangira te kukurei ao te karaoa ae a tangiria ni bon arou naba. E oti ikai bwa a karika aia bure temwangina ba aia bitanikai ibukin aia aki karaoa are a riai ni karaoia. ma aia bure temwangina ma aia aki kororaoi e bon aki kona ni katoka kain temanna, bwa te Uea E bon aki anganira te banna ni kakairi ae te aro n aomata ae kakairua. Natin te Atua are akea barekana E a bon tia n anganira ara banna ni kakairi, ao aomata aika a bwarantikoi aia kairua kiritian bon ngaia ake a riai ni kaotiota te maiu ae raroai riki ma banna ni kakairi aika rine. Ngkana iai korakoran nanoia i bukin aron te kiritian ae riai, ao tiaki a bon riai n namakinna bwa ngaia naba a boni mwaiti aia bure? A ata ae riai, ao a rawa ni karaoia.

[23]

Taratara raoi man te katutukui bwaai nakon te tai teuana. Tai kakakea bongan te kitan am bure, ma te kakaea itiakin te nano i nanon Iesu. Bon aei te aro are a kairua iai nga ma nga, nakon te bua are akea tokina. I aki taekina ikai te aki kororaoi ma nanououan te maiu; ma bon iai te kanganga ae kakamaakute kakamaaku ae aki bati n ataki raoi; are te kawaeremwea te anga ngkoe nakon ana wewete n tangira bwanan Tamnein te Atua are Raoiroi, ma ko bon rinea naba te maeka n te bure, are boni ngaia rikin te baenikai. Te bure, e boni?ngae ngke e uarereke iangoana ma e kona ni karika te kabuanibwai ae te bua are akea tokina. Te bwai ae ti aki kona n tokanikai i aona, e na tokanikai i aora, ao e na karaoa ae ti mauna iai.

Atam ao Nei Ewa a boni kairarangia i bon i rouia n taku bwa te bwai ae uarereke kanakin uan te kai are tabuaki, ao e aki kona n reke mwina ae abwabwaki n ai aron are e a tia te Atua n tuangia. Ma te bwai ae uarereke aei bon riaoan ana tua te Atua are tabu ae aki kona ni bitaki, ao e karaurea te aomata mairoun te Atua, ao e kauka mataroan te kanganga ae te mate, ao e uota te karawawataaki ae aki kona n taekinaki nakon ara aonaba. E bon teimatoa waeraken te tang n nanokawaki i nanon te rorona ma te rorona man ara aonaba aei, ao te karikibwai ae bwanin e a taonaki n te rarawata n ikotaki ma te kainnana ni maraki, bwa mwin an aki ongotaeka te aomata. Karawa e namakina naba mwin ana rawa te aomata nakon te Atua. E a tei Korokota bwa kanuringan te karea ae kamimi, ae tangiraki

bwa booni mwin riaohan ana tua te Atua. Ti bon riai n aki iaiangoa te bure bwa te bwai ae akea bongana.

Mwamwakuri ni bane n riaohan te tua, te aki tabeakina ana nanoanga Kuristo ke te kakea bongana, are e mwamwakuri i nanom; e boni kamatoatoa te nano, e kabuakaka te katautau, e kairemwea te atatai, ao e aki ti karika nako im kerikakin te anga ngkoe ma e kakerikaka naba te kona n anga ngkoe, nakon ana wewete n akoi Tamnein te Atua are te Tamnei are Raoiroi.

A mwaiti ake a karekei raun nanoia aika a kiriwe n te kantaninga ae a taku bwa a boni kona ni bibiti aroia ni bubure n te tai are a bon taku iai; n te aro are a takakaro ma te wewete n nanonga, ngke a bon namakinna ma n namakinna. A taku i nanoia bwa i mwin aia aki kan tabe ma te Tamnei n nanoanga, i mwin te anga aroia nakon ana itera Tatan, ao a boni kona n onea aia waki n te tai naba are e taonia iai te maaku ae korakora ao te tangira buokaia. Ma bon tiaki te bwai ae [24] bebetae karaoan anne. Te taneiai, te reirei, i nanon te bongi ni maiu, [25] e a bon tia n taua taekan te aroaro n te aro are ai ti tabeman ngkanne ae a tangira te kani katotonga Iesu.

E boni ngae n ti teuana tibanakon te aroaro, ti teuana tangiran te buakaka, ae teimatoa n tobwaaki n te nano, ma e a boni kamauna naba mwaakan te euangkerio ni kabanea. Nano ni kabane aika iriraki nanoia nakon te karaoa ae bure, a na kakorakoraki i nanoia ribaan te Atua. Te aomata are kaota te matoatoa ni kakeweae te aro, ke te nanomatoa n rawa nakon ana koaua te Atua e na bon ana uan are e a tia n unikia. I nanon te Baibara ni kabanea bon akea te kauring ae kakamaaku riki nakon te kauring i bukini kakeani bongan te bure n aron are taekinna te tia rabakau: ae te tia bure “e na maraia i bukin mwaitin ana bure.” T. Rabakau 5:22.

E tauraoui Kuristo ni kainaomataira man te bure, ma bon akea kairoroan te nano i Rouna; ma ngkana e teimatoa kakaraoan te bure ao te nano e na bwanin n einakoa ae buakaka, ao akea i nanona tangiran te kainaomataaki. Ngkana ti aki butimwaea ana nanoanga Kuristo, ao tera riki ae E kona ni karaoia? Ti boni bairea kamau-nakira n ara motinnano n rawa nakon ana tangira. “Noria bon ngkainaba te tai n akoi ae kariaiakaki, noria, bon ngkainaba te bong ni kamaiu.” 2 I-Korinto 6:2 “Ngkana tao kam kan ongo bwanana n te bong aei, ao kam na tai kamatoai nanomi.” Ebera 3:7,8.

“Bwa e taratara tinanikun te aba te aomata, ma E taratara te nano Iehova.” 1 Tamuera 16:7. te nano n aomata ma kiriwena n te kukurei ao te nanokawaki, te aki teimatoa, te nano n aki kani kairaki, e mena iai te aki itiaki ao te mwamwanai. E atai iangon nako te nano te Atua ma are e bon tangiria te nano ao oin ana kantaninga. Nako Ina ma maium ni bon aekana anne ae kawantantaaki n te bure. N ai aron are e karaoia te tia otea te areru ngke e taakina nanona nakoni maata ake a matairiki ni kangai, “Te Atua Ko na tirotiroi ao ata nanou: Ko na kataai, ao ata nanou nako, ao noria bwa tao iai i rou te aro ae buakaka ke akea, ao kairai i nanoni kawain te maiu are akea tokina.” Areru 139:23,24.

A mwaiti ake a butimwaea te katei ni wanawana ae a bakan tangira te Atua, ngke e tuai ni kaitiaki nanoia. (Ngkana ngkoe) ke e riki aei bwa am tataro, “Te Atua, Ko na karika te nano ae itiaki i nanou, ao Ko na manga karaoa te tamnei ae botumwaaka i nanou.” Areru 51:10. Bon tararuaiko raoi i bon i roum. Baina te nano ae teimatoa ni kanene n ai aron ae kanga ko rawea maium. Anne are e bon riai ni katiaki raoi i marenan te Atua ma ngkoe, are e riai n tia raoi n aki totoki. Ngkana ti te kantaninga, n aki kakoroaki bukina, ao e na boni karekea matem.

Reiakina ana taeka te Atua ma te tataro. “Are te taeka are ko anganaki n ana tua te Atua, ao ni maiun Kuristo, are kaetietin te raoiroi ae kakawaki, are ngkana akea, ao e aki kona te aomata n nora te Uea.” Ebera 12:14. E kaota raoi te nano n aron te bure, ao e katererera raoi kawain te kamaiuaki. Anga ngkoe nako iai ngkai n ai aron wirikirikin bwanan te Atua nako im.

[26]

Ngkana ko nora korakoran te bure, ao ngkana ko noriko ni bon arom ni koaua, tai taenikai n te bwarannano. Bwa boni i bukia taani bure are E roko iai Iesu bwa E na kamiuia. Ti aki raoiakina te Atua nako ira, ma - bon te tangira ae kamimi! Te Atua i nanoni Kuristo “E raoiakina kain aonaba nako Ina.” 2 I-Korinto 5:19. N Ana tangira ae kororaoi E bon ukoukoria natina aika aki kan ongeaba. Bon akea te karo n te aonaba aei ae kona te taotaonaki n nano nakoia natina aika aki kan ongeaba n ai aron taotaonakin nanon te Atua nakoia ake E ukoukoria bwa E na kamaiua. Bon akea ae kona ni binenea te tia riaon te tua n te tangira. Bon akea te aomata ae e a tia ni kaotinakoi taeka n akoako ni bubuti nakon te tia tiotionako n ai aron

are E karoia te Atua. Ana berita ni kabane, Ana taeka ni kauring, bon kaotan ana tangira ae akea kabotauana.

Ngkana e roko Tatan n tuangko bwa te tia bure ngkoe ae mwaiti am bure, ao kaeka matam nako eta nakon am Tia kainaomatako, ao taekina raoiroina ae riai neboakina iai. Te bwai ae kona ni buokiko bon te kaeka matam nakon Ana ota. Kakoauai am bure, man tuanga te kairiribai bwa “E roko Kuristo Iesu i aon te aonaba bwa E na kamaiuia tani bure,” (1 Timoteo 1:15.) ao ko na kamaiuaki n Ana tangira ae aki konaki ni kabotaunariaki. E titirakinaki Timon iroun Iesu i bukia aomata aika uoman aika iai baeia. Temanna e bae i roun ana toka n te mwaiti ae uarereke, ao temanna n te mwaiti ae e bati, ao te toka e kamaunai baeia ni kauoman, ao ngkanne Iesu E titirakina Timon ni kangai, Antai i buakoia uakekei ae tangiria riki? “E kaeka Timon ni kangai, I taku bwa teuare e katokaki kabwakan ae mwaiti mai rouna.” Ruka 7:42,43. Ti a bon tia n riki bwa taani bure aika mwaiti ara bure, ma E mate Kuristo bwa aonga ni kabwaraki ara bure. Kororaoin raoiroin ana anga Ngaia bwa te karea are e a riai neboakina iai. E bon kororaoi arona ngkana e kaotaki i matan te Atua i bukira. Aomata ake a mwaiti riki kabwaran aia bure i Rouna a mwaiti riki aia tangira nako Ina, ao a na tei ni kaan riki ma Ana kaintokanuea n neboia i bukin ana tangira ae abwabwaki, ma ana anga ngaia bwa te karea ae akea tokina. I bukin namakinan raoi ana tangira te Atua, are ti a kona n ota raoi riki iai ni buakakan te bure. Ngkana ti nora abwabwakin te taurekereke are e karuoaki mai eta i bukira, ngkana ti kona n ota raoi n aron te karea are akea tokina are E a tia Kuristo ni karoia i bukira, ao e na kamarauaki te nano n te akoi arei ma te raraoma i bukin te bure.

[27]

MWAKORO 4—KABWARAAN TE BURE

“Ane karaba ana bure nako ao e na aki kabwaia: Ma ana e kaotioti ma ni kitan ao e na nanoangaki.” T. Rabakau 28:13.

Te aro ae kona n reke iai ana nanoanga te Atua e bon aki kanganga, e eti, ao e rinanon te riai. E bon aki kantaningaira te Uea bwa ti na riai ni karaoi mwakuri aika rawawata n te aro are ti aonga ni karekea iai kabwaran te bure. Ti bon aki riai ni karoi mwananga aika ananau ni kakua, ke ni karaoi mwakuri aika kamaraki, bwa ti aonga n anga ngaira nakon Atuan karawa ke ni kaboi mwin ara uru tua; ma ane e kaotioti ana bure ma ni kitan ao e na kabwaia.

E taku te abotoro (are Iakobo), “Ma ngaia ae kam na kaotioti ami bure nako imi, temanna nakon temanna, ao kam na tataro i bukimi, temanna i bukin temanna bwa kam aonga ni kamiuaki.” Iakobo 5:16. Kaoti ami bure nakon te Atua are bon ti Ngaia ae kona ni kabwarai, ao ami kairua temanna nakon temanna. Ngkana ko a tia ni karaoa te kairua nakon raom ke am itabon, ao ko bon riai ni kariaia kairuam, ao bon tibwangan teuare ko bure nako ina te kabwarai am bure ma te nanorai. Ao ngkanne ko riai ni kakaea ana kabwara bure te Atua, bwa kioina ngke te tari are ko a tia n iowawa nako ina bon ana bwai te Atua, ao i bukin are ko a tia ni kamarakia ao ko bure iai nakon te Tia Karikia; ao nakon ana Tia Kamaiu. Te Ibonga ae te mataniwi, ae “kaririaki ni bwaai ni kabane n ai arora, ma E aki bure,” boni Ngaia ae “kona te nanoangaira i bukini mamarara,” ao E kona te kaitiakira mani barekan te bure ni kabanea. Ebera 4:15.

Aomata ake a tuai ni kananorinanoia i matan te Atua ni kakoauai aia kairua, a bon tuai ni kakoroa te moani mwaneka nakon te butimwaeaki. Ngkana ti tuai n rinanon te rairannano are riai n aki tannako te aba mai iai, ao ngkana akea te kananorinano ae koaua n te nano ao uruakin te nano ni kaoti ara bure, n namakin ara kairua, ao ti bon tuai ni kakaea kabwaran ara bure; ao ngkana ti bon tuai ni kakaea ao ti bon tuai ni kunea ana rau te Atua. Te bwai are e aki kona n reke iai kabwarani bure ake a tia ni karaoaki bon ti i bukin ara aki kani kananorinanoi nanora ma n ira nanon are e taekinna te

[28] taeka ae te koaua. A bon tia ni kaotaaki taeka n reirei aika ota raoi n aron baikai. Kabwaran te bure, ae te bure nakon te botaki ke te bure nakon ae ti temanna, e bon riai n namakinaki man te nano, ao e na kaotaki ma te nano ae aki kairoroaki. E bon aki riai ni kairoroaki te kabwara bure mairoun te tia bure. E bon aki riai ni karaoaki n te aro n aki repitation eror karinerine ao n aro n aki akaka ke te kairoro nako ia ake a tuai n namakina buakakan te bure. Te kabwara bure bon kaotinakoan te nano ae bwanin ae kunea kawaina nakon Atuan te nanoanga ae akea tokina. E taku te tia oto areru, “E a kaan Iehova ma akana a uruaki nanoia, ao E kamaiuia akana a raraoma tamneia.” Areru 34:18.

Te kabwara bure ae koaua, e bon okoro arona n taai nako, ao e kakoauai burena ake e boni karaoi. Tao aekani bure ake a ti riai ni kaotaki nakon te Atua n ti Ngaia, ke tao aekaki ni kairua ake a riai ni kabwaraaki nako ia ake a tia ni karawawataaki iai, ke are e kaeti nakon te botaki, are riai ni kabwaraki n te botaki. Ma kabwarabure ni kabane a bane n riai ni koaua ma ni kaeti raoi, n namakina te bure are ko kairua iai.

N ana tai Tamuera, ao Iteraera a tio nako mairoun te Atua. A karawawataaki ni uani mwin te bure; bwa e a tia ni bua onimakinan te Atua i rouia, e a tia ni bua ataakin aron mwakana ma wanawanana n taua taekan aia botannaomata; ao e bua nanoia n onimakina Ana kona ni kawakinia ao ni karaoiroa Ana waaki. A rairaki mairoun te Tia Tautaeaka ae kakannato ae te Tia taua taekan te aonaba, ao a tangira te tauaki aroia ni katotongia botannaomata ake a katobibiaki i rouia. I mwain kunean te rau i rouia, ao a kaoti nanoia ni kangai, “Bwa ti raon ara bure ni kabane ma te buakaka aei, ae te bubuti ara uea.” 1 Tamuera 12:19. E bon riai kaotakin te bure are a namakina bureia iai. A karawawataaki nanoia i bukin aroia n aki karabwarabwa, ao e karaureia aroia arei mairoun te Atua.

E bon aki butimwaeaki iroun te Atua te kabwarabure ae aki raonaki n te rairannano ni koaua ao te bitaki nakon te raoiroi. E na riai n iai bitakin te maiu ae nako man te nano; a riai ni kamwawaaki bwaai ni kabane aika aki nakoraoui ma te Atua. Bwa bon anne uani mwin te rawawata ni koaua i bukin te bure. E a bon tia ni kateretereaki raoi nako ira te mwakuri are ti riai ni karaoia n ara itera: “Kam na tebotebo, kaitiakingkami; kaki buakakan ami mwakuri mai matau; toki ni karaoa ae buakaka; reireingkami te karaoa ae raoiroi;

ukoukora te kaetitaeka; kaeta bukin taekan ae karawawataaki, kaeta taekan ae mate tamana, ira taangan te aine ae mate buuna.” Itaia 1:16,17. “Ngkana e kaoka te bwai ni kakoaua te aomata ae buakaka, ma ni manga anga te bwai ae reke n te kamwarua, ma n toua mwin tua ni kamaiu, n aki karaoa ae buakaka; ao e na boni maiu, e na aki mate.” Etekiera 33:15. E taku naba Bauro n taekina aron te rairannano: “Bwa tera te baei naba, ae karawawataami n te aro ae tangiria te Atua, bwa ai bad ra te kakorakoraingkami ae karikari i nanomi n te baerei, ao ai bati ra kaekan bukinami iroumi, ma te un, ma te maaku, ma te tangira ae korakora, ma te nano ae korakora, ma te karekea te kai! Kam kaotingkami ni bwaai ni kabane bwa kam bon itiaki nakon te baerei.” 2 I-Korinto 7:11.

Ngkana e a tia te bure ni kamemerea te atatai, ao te tia karaoa ae bure e a aki nora raoi buakakan aroarona, ao e aki namakina naba mwaitin te bure are e a tia ni karaoia; ao ngkana e aki anga ngaia nakoni mwaakan te Tamnei are Raoroi n onea te nano, ao e bon tiku naba i buakon matakina nakon ana bure. Bon akea koauan ana kabwarabure ao e aki nako man te nano ni koaua. N aron namakinan kairuan ana bure ni bane ma ngkana e aki anga ngaia nakon ao e a manga raonna n ana waki ni bitanikai n taku bwa ngke arona bwa akea bwaai ake e kaitara ma ngaia, ao e na bon aki karaoa aei ke arei, n are e bukinaki iai.

[29]

I mwini kanakin uan te kai are tabuaki iroun Atam ma Nei Ewa, ao a kaonaki n namakinan te mama ma te maaku ae korakora. N te moan tai a bon ti iaiangoa aia bitanikai man aia bure ma te birinako man tuaan te bure are te mate. Ngke E kakaea taekan aia bure te Atua, ao e kaeka Atam ni bukina te Atua n iteran te bure, ao iterana e katoka i aon are te tia buokia, ao e taku, “Te aine are Ko anganai, e anganai uan te kai arei, ao I kannu.” K. Bwaai 3:12. Te aine e kanakoa naba te buki nakon te naeta ni kangai, “E mwamwanai te naeta ao I kannu.” K. Bwaai 3:13.

Ai aron ae kangai te aine, E aera ngkai Ko karika te naeta? ao e aera ngkai Ko karokoa i Eten? Bon akanne titiraki ake a mena i nanon ana bitanikai Nei Ewa i bukin ana bure are e bukina iai te Atua i bukin rikini bwakaia. Te nano ni kani karaoiroia i bon i rouna e moan riki i nanon taman te kewe, ao e noraki i rouia natin nako Atam aika mwaane ma aine. Kabwara bure aika aekan aikai a bon aki kairaki iroun Tamnein te Atua ao e na bon aki butimwaeaki naba

iron te Atua. Te rairannano ni koaua e kaira te aomata bwa e na bon katoka te kairua i aona, ma n namakinna n akea ana kewe ni kan raoiroi, N ai aron te tia ikoikoti ana mwane te uea are e kawa, ngke e aki kaeka matana nako karawa, ao e tangi ni kangai, “Te Atua Ko na nanoangai ae te aomata ae I buakaka ngai,” ao aomata nako ake a namakina aia kairua a na boni karaoiroaki, bwa Iesu E na anga rarana i bukin nano ake a rairaki.

Te banna ni kakairi are oti n ana taeka te Atua n aron te rainannano ae koaua ma te kananorinano, e kaota te nano ni kabwarai ana bure ae bon akea iai te bitanikaia te bure, ke te kataia ni kan raoiroi. E bon aki kakaeta katanana Bauro, ma e kaota raoi ana bure ni bon arona ni koaua are akea raoiroina, n akea ana iango ni kabebeteta ana kairua. Ao e taku: “Ao I kainiia ake a itiaki aika bati i nanon auti ni kaikain ngke I anganaki te mwaaka ni karaoia mairouia ibonga ake a kakannato; ao ngke a kamateaki, ao ngai naba, I kaota nanou bwa e riai. Ao I kabatia karekeani kaia ni maneaba ni kabane, ao I tebonia bwa a na taetae buaka Iesu; ao moan te un ngai nako ia ni bwainikirinia, ao tokiu kawa ake a raroa.” Mwakuri 26:10,11. E bon aki waeremwe naba Bauro ni kaota ae, “E roko Kuristo Iesu i aon te aba bwa E kamaiuia taani bure, ao moaia ngaia ni bure.” 1 Timoteo 1:15

- Te nanorinano ao te nano ae uruaki, ae raonaki n te rairannano ni koaua, e na reke kukureina n aron ana tangira te Atua ma te boo are kabwakaki i Korokota; ao n ai aron te nati are kabwara ana bure
- [30] nakon tamana ae tatangiria, ai bon aron naba te aomata ae raraoma ni koaua ni uoti ana bure nako matan te Atua. Bwa e koreaki ae kangai, “Ngkana ti kaoti ara bure, ao E kakaonimaki ao E atataiaomata ni kabwara are bure, ma ni kaitiakira man te buakaka ni kabanea.” 1
- [31] Ioane 1:9.

MWAKORO 5—TE KATABUAKI NI KAOKOROAKI

Bon aei ana berita te Atua, “Ao ane kam na ukoukorai, ao N na bon reke iroumi, Ngkana kam bon ukoukorai n nanomi ni kabwane” Ieremia 29:13.

E bon riai ni bwanin raoi te anga nano nakon te Atua, bwa ngkana tiaki arora anne ao e na bon aki kona n reke te bitaki nako ira are ti na kona iai ni manga kaokaki nakon katotongan te Atua. Ti bon ianena mai i roun te Atua n rikira. E kaota raoi arora Te Tamnei are e Raoiroi n taeka aikai, “Kam mate n riaokin te tua iroumi ma ami bure” Ebeto 2:1. “E bane n aoraki te atu, ao e bane n nimamate te nano. Akea te tabo ae e maiu i nanona.” Itaia 1:5,6. Ti tauaki ni kamatoaki n ana aonikatatai Tatan; “bwa konana n ai aron nanona.” 2 Timoteo 2:26. Ma e korakora nanon te Atua ni kani kamaiuira ma ni kainaomataira. Ma i bukina ngke e ti kona n reke aei n te oneaki n nano ae koaua, ma kabouan arora ae bwanin raoi, are tia riai iai ngkanne n anga maiura ae bwanin nakon te Atua.

Te buaka ae te kabanea ni korakora ae e atia ni buaka te aba iai bon te buaka ma bon ngkoe. Te anga ngkoe, te anga te nano ni kabane nakon irakin nanon te Atua, e riai ni kabaneaki te korakora nako iai; ma e bon riai te aomata n anga ngaia nakon te Atua i mwain ae e na manga kabouaki maiuna n te raoiroi.

Ana tautaeka te Atua, bon tiaki aekakin are kaotiotia Tatan are angkoa e kateaki iaon te anga ngkoe nakon ae eaki oota te aba iai, ma te babaire ae e aki rinanon te riai. (Bon tiaki arona anne) ma e bon katika te nano ma te atatai. “Mai ikai bwa ti na iango,” (Itaia 1:18) bon ana kakao te Tia Karikibwai nako ia ake E boni karikiia. Bon akea ana kairoro te Atua nakoni bwaai ake E kariki. E bon aki kona ni butimwaea te nebo ae aki nako man te nano ni kukurei ao n ata ae karaoia. Te kairoroaki nakon te anga ngkoe, e urua aron te iango ma te aroaro; e karika te aomata bwa kanga te mitin. Anne bon tiaki ana kantaninga te Tia Karikibwai ma E tangira te aomata. Are boni ngaia bauni mwaakan ana karikibwai, bwa e na rota raoi

arona n rikirake. E katea i matara rietatan te kakabwaiaki are E bane nanona iai bwa E na uotia nako ira i nanon Ana akoi. E weteira bwa ti na anga ngaira nako Ina, bwa e aonga ni karaoiroaki Ana kantaninga i nanora. Te rinerine e bon tiku nako ira bwa ti na riai n rinea te kainaomataki man te toronaki n te bure, bwa ti aonga ni buokanibwaia te inaomata ae mimitong are aia bwai natin nako te Atua.

[32] Ngkana ti anga ngaira nakon te Atua, ti bon riai ni kaaki bwaai nako ake e na karaureira ma Ngaia. I bukin anne are E riki n atonga aei iai te Tia Kamaiu, “Bwa i buakomi ane e aki kitan bwaai ni kabane ao e aki kona n riki bwa au reirei.” Ruka 14:33. Bwaai ni kabane aika katika te nano mairoun te Atua a bon riai ni kakiaki. Mamon bon aia buouannati aomata aika bati. Tangiran te mwane, te kani kaubwai, bon te taurekereke te kooro are a bautaki iai ma Tatan. Te kinaaki irouia aomata, ao te karineaki a bon neboaki irouia temwangina. Te maiu n iaiangoia i bon i rouna ni kabebeteaki, ao te kainaomataaki man te mwiokoaki, bon aia bouannanti naba temwangina. Ma taiani kabae n toronaki aikai a bon riai ni motikaki. Ti bon aki kona n riki bwa ana bwai te Uea iterara, ao ana bwai te aonaba iterara. Bon tiaki natin te Atua ngaira ngkana ti aki bwanin raoi n riki bwa Ana bwai.

Bon iai temwangina ake a bakan neboa te Atua, ao a bon on-imakin oin korakoraia ni kawakin ana tua te Atua, ni katei oin raoiroia, ao ni karekei maiuia. Nanoia a bon aki kairaki n te nano ae koaua ae tangiria Kuristo, ma a ukoukora te karaoa tibwangan te maiu ni kiritian n ai aron are tangiria te Atua mai rouia, bwa aonga ni karekea karawa. Te aeka ni katei ae ai aekan aei bon akea uana. Ngkana e mena Kuristo n te nano, ao e na boni kaonaki iai te aomata n Ana tangira Kuristo, ma kimwareirein te tomaki ma Ngaia are e na nim iai ma Ngaia, ao n teimatoa n iaiangoia ma ni kakan-taningaia, ao te iaiangoiko i bon i roum ngkanne e na manuokaki. Tangiran Kuristo boni koburaken karaoan te mwakuri. Aomata ake a namakina korakoran katikitikin ana tangira te Atua a bon aki kakaea uarereken kaekan are E tangiria te Atua, a bon aki kakaea naba bebeten are e riai ni karaoaki, ma a kaeti nanoia nakon karaoan ae riai n ira nanon aia Tia Kamaiu. A anga bwaai ni kabane ma nanoia ae koaua, ao a kaota te nano ni kukurei ni kaboraoia ma kakawakin te bwai are a ukoukoria. Kaotiotan Kuristo ae akea te tangira ae

nano iai, bon ti te taeka man te wi, te babakan ae akea kanoana, ao te mwakuri ae rawawata n akea kakukureiana.

N am iango e bon rangi n abwabwaki te karea ae te anga ngkoe ae bwanin nakon Kuristo? Titirakiniko te titiraki aei, “Tera ae E a tia n anga Kuristo i buku?” Natin te Atua ae anga Ngaia ni kabaneate maiu ao te tangira ao te karawawataaki i bukini kamaiuara. Ao ngkanne, ti kona ngaira aika ti aki tau nakon te tangira ae kakawaki aei n tau nanora mai Rouna? N taai nako ni maiura ti boni karerekea te kakabwaiaki n Ana nanoanga, ao i bukin aei are ti a aki namakina aron abwabwakin te kamaiuaki are ti a tia ni kamaiuaki iai mani korakoran ara aki ataibwai ma ara aki konabwai. Ti kona n tara Teuare E kaikoakaki i bukin ara bure, ma n rawa nakon ana tangira ao ana anga Ngaia bwa te karea? N aron noran ana kananorinanoa ae akea tokina uean te Mimitong, ao ti na ngurengure naba ngkana ti na kona ni karekea te maiu ri buakon te karawawataaki ma te kakeaki bongana?

Titirakin nanoia taani kamoamo aika mwaiti e kangai, E aera ngkai I riai ni karawawataaki ao ni kainnanao i mwaain ae I kona ni kakoaua butimwaeau iroun te Atua? N na kairiko nakon Kuristo. Bon akea ana bure, ao i aon riki anne bon te nati n Uea Ngaia i karawa; ma i bukin are E katoka kain te aomata E riki bwa te tia bure i bukin te botannaomata. “E warekaki i buakoia taani bure, ngke E boni uouoti naba aia bure aomata aika bad, ao E bubuti ni kan raoi i bukia taani bure.” Itaia 53:12.

[33]

Ma tera ae ti kabua, ngkana ti kaki bwaai ni kabane? Te nano ae bure ma ni kamwaraeaki, bwa e na katamaroa ni kaitiakia Kuristo n oin rarana, ao ni kamaiua n ana tangira ae korakora. Ma e boni ngae n anne ao a taku aomata bwa e kanganga te anga bwaai ni kabane! I mama n ongo taekinana, ao I mama naba ni korea taekana.

E bon aki tuangira te Atua bwa ti na kaki bwaai aika bongana aika ti tangiri ni kawakin. Ni bwaai ni kabane ake e karaoi te Atua, E karaoia ma nanona n tangiria natina bwa a na kororaoi aroia. A bia bane aomata ake aki rinea Kuristo n namakina ae iai iroun te Atua te bwai ae E na angania ae kakawaki riki nakon are a ukoukoria. E boni kariki kanganga aika aki eti te aomata ngkana e karaoi ana mwakuri ma ana iango n ekanako nanon te Atua. Bon akea te kimwareirei ni koaua ae e na kona ni karekeaki ni kawai aika a tia n tabuaki i Rouna, bwa E ata ae raoiroi riki, ao E karaoi babaire i bukin raoiraoin Ana

karikibwai. Te kawai ae riaon te tua boni kawain te karawawataaki ao te kamaunaki.

Bon te kairua karinan te iango ae kukurei te Atua n noria natina bwa karawawataaki. E boni bwanin nanoni karawa ni kukurei n iangoa kukureia aomata. Tamara are i karawa E bon aki bonota kwain te kimwareirei nakon ana karikibwai. Te bwai ae tangiria te Atua, E weteira bwa ti na kararoaira man te ira nanon are ti tangiria, are e na kona n uota te karawawataaki ma te bwarannano are e na kona ni kainaki iai mataroan te kimwareirei ao karawa. Ana Tia Kamaiu te aonaba E butimwaia aomata ni bon aroia nako, ma aron aia tangira, ma aia aki kororaoui, ao aia aki konabwai; ao E aki ti kaitiakia man te bure ao n angania te kabwaraki aia bure i nanon rarana, ma E karekea naba te raunnano nakoia ake a bane nanoia ni kan uataboa amona ni buoka uotana. Bon ana kantaninga bwa E na anga te rau ma te motirawa nako ia ake a nako Ina i bukin te berena ni kamaiu. E tangirira bwa ti na karaoui mwakurii ake a na kairaki iai kawaira nakon kororaoin te kimwareirei are e aki kona n reke i rouia taan aki ongeaba. Kororaoin kimwareirein maiun te aomata bon te kariaia Kuristo bwa E na mena n te nano, are boni Ngaia te kantaninga nakon te neboaki.

[34] A mwaiti aika titiraki ni kangai: Tera arou n anga ngai bwa e na tauaki taekau iron te Atua? E korakora nanom nakon te anga ngkoe nako Ina, ma ko memere n oini korakoram n toronaki n te nanououa, ao n tauaki arom ni kateini maium ae te maiu ni bure. Am berita ma motin nanom boni kanga ai aron robu aika taano. Ko bon aki kona ni kaeti arom, ao am iango nako, ma bwaai aika ko taonaki iai. ataakin urakin am berita ao aki kororaoin am motinnano e a kamemerea onimakinan am keiaki i bon roum, ao e karika i nanom te namakin ae angkoa e aki kona te Atua ni butimaiko; ma ko bon aki riai ni bwarannano. Te bwai ae ko riai n ota iai boni koauan mwakan te motinnano. Bon aei te mwaka are taua taekan aron te aomata, bon te mwaaka ni motinnano, ke te mwaaka n rinerine. A boni bane bwaai nako n aanaki n etin ana baire te motinnano. E a bon tia te Atua n angan te aomata te mwaaka n rinerine; ao ai bon ana bwai te aomata ni kabongana. Ko boni aki kona n onika namom, ko bon aki kona i bon i roum n anga namom ni kabane nakon te Atua, ma ko kona n rinea te toro i Rouna. Ko kona n anganna am motinnano, ao ngkanne E na mwamwakuria i nanom te nano ae kani karaoa ae

kukurei iai te Atua. Ao i bukin aei are e na bwanin raoi iai arom ni kakiaki i aan ana babaire Tamnein Kuristo; ao rawawatam nako a na bane n uotaki nako Ina, ao am iango nako a na boraoui ma nanona.

I bukin kabonganakin raoi te motinnano, ao e na iai te bitaki ae riai i nanon maium. I bukin te anga tauakin arom nakoni Kuristo, ao ai aron are ko tomaki iai ma te mwaaka are i aoia tautaeka nako ma mwaaka nako. E na bon reke korakoram mai eta are ko na kona iai ni kateimatoaki, ao i bukin teimatoam n anga ngkoe nakon te bwainaki iroun te Atua ko na kona iai ni maiuna te maiu ae boou, are bon te maiu n onimaki.

[35]

MWAKORO 6—TE ONIMAKI AO TE BUTIMWAEAKI

Ngkana e a tia ni kautaki am atatai iroun te Tamnei are Raoiroi, ao ko na riai iai n tia n nora aron buakakan te bure, mwaakana, uotana, maraiana; ao ko na taraia ma te ribaia ni makua. Ko na namakina ae te bure e a tia ni karaureko ma te Atua, n te aro are ko a kabaeaki i aani mwaakan te buakaka. Ngkana ko kakorakorako riki ni bitaki nako mai iai, ao ko na namakina riki am aki konabwai. Iangon nanom a bon aki raraoi; nanom e aki itiaki. Ko na nora maium bwa e on n te iaiangoia i bon i rouna ma te bure. Ao e na korakora nanom ni kani kabwaraaki am bure, ni kaitiakaki ao ni kainaomataaki. Te inanoi ma te Atua, te riki ni katotonga aronatera ae I riai ni karaoia bwa a na reke baikai iai?

Bon te rau n nano ae ko riai ni karekea, ana kabwarabure karawa, ao te rau ao te tangira ae mena n te nano E aki kona ni kaboaki n te mwane, e aki konaki ni mwaakan te atatai, te wanawana e aki kona n rotia, ko bon aki kona ni kantaningaia, n oini korakoram, bwa e na reke. Ma e anganiko te Atua bwa ana bwai n tituaraoi, n akea “te ua mwane ma n aki uoti naba booia.” Itaia 55:1. Bon am bwai ngkana ko arora baim n taua. E taku te Atua, “Ngkana tao ai aroni kunikai aika uraura ami bure ao a na riki ni maimaima n ai aron te tino; ngkana tao a uraura n ai aron te bwai ae moan te uraura, ao a na riki n ai aron buraen te tibu.” Itaia 1:18. “Ao N na anganinkami naba te nano nabangkai, ao N na karina te tamnei nabangkai i nanomi.” Etekiera 36:26.

Ngkai ko a tia ni kaoti am bure, ao ni kaki mai nanom. Ngkai ko a tia ni katia mai nanom bwa ko na anga ngkoe nakon te Atua. Nako Ina ngkai, ao butia bwa E na kaitiaki am bure ni kabane, ao n anganiko te nano nabangkai. Ao kakoaua bwa E boni karaoia bwa E a tia ni berita. Bon anne te reirei are reiakinna Iesu ngke E mena i aon te aba, are bwaai n tituaraoi ake E a tia ni berita iai te Atua nako ira, ti riai ni kakoauai bwa a reke i roura, ao bon ara bwai. E kamaiuia aomata Iesu man aorakia ngke iai onimakinan mwaakana

i nanoia; E buokia ni bwaai ake a noraki i rouia, are a kairaki nanoia iai bwa a na onimakinna naba n aroni bwaai ake a tuai n noribwa aonga ni kakoaua mwaakana ni kona ni kabwarai bure. E boni kaota raoi aei n ana taeka ngke E katoka aorakin te aomata are nakibaina, ngke E kangai, “Bwa kam aonga n ataia bwa E konai ni kabwarai bure i aonaba Natin te aomata,- ao E taku nakon te nakibaina,-” “Tei rake, tabeka kiem ao nakon am auti.” Mataia 9:6. Ai aron naba Ioane are te tia taekina te euangkerio ngke kaota naba te koaua aei n taekina aron ana kakai Kuristo ni kangai, “Ma a koreaki aikai, bwa kam aonga ni kakoaua Iesu bwa bon te Kuristo are Natin te Atua; ao ngkai kam onimakinna, ao e na reke i roumi te maiu i nanon arana.” [36] Ioane 20:31.

Man rongorongon aika a tauaki mwia n te Baibara n aron Iesu ni katoki aoraki, ti na kona iai ni karekei reireiara ni kakoaua bwa iai i Rouna te kona ni kabwarai bure. Ti na rairaki n nora rongorongon te mwauku are i Betetaita. Bon te aomata ae kananoanga ae akea buokana ngaia, e bon tuai ni kabonganai baina ma waena i nanon tenibwi ma wanua te ririki. Ma e boni ngaie n anne ao Iesu E kangai nako ina, “Tei rake tabeka kiem ao nakonako.” Ngke arona, tao e na kona ni kangai te aomata are aoraki, “Te Uea ngkana nanom ni kani kamaiuai ao I a ongo am taeka.” Ma e bon aki, e kakoaua ana taeka Iesu, e kakoaua bwa e a tia ni kamaiuaki, ao e anga nanona n teirake naba ngkekei, e tauraoi nanona n nakonako, ao e a nakonako naba. E karaoa are E tuangnga Kuristo, ao te Atua E anga te mwaaka. E a katokaki aorakina. [37]

Ai uana naba bwa bon te tia bure ngkoe. Ko bon aki kona ni kaboi mwin am bure ake ko a tia ni karaoi, ko bon aki kona n onea nanom, ao ni kaitiakiko. Ma E berita te Atua bwa E na karaoia ni kabane i bukim i nanoni Kuristo. Kakoaua te berita anne. Kaotioti am bure, ao anga ngkoe nakon te Atua. Tauraoi n toro i Rouna. Ao ngkana ko karaoa anne, ao te Atua E na boni kakoroa nanon ana taeka nako im. Ngkana ko kakoaua te beritani kakoaua bwa a kabwaraki am bure ma ni kaitiakiki, ao te Atua E na anganiko te kakoaua, ko a kamaiuaki, n ai aron naba Kuristo ngke E anga te mwaaka nakon te nakibaina, bwa e na nakonako ngke e kakoaua bwa e a tia ni kamaiuaki. Ai uana naba anne ngkana ko kakoaua.

Tai kantaninga namakinan te marurung, ma kangai, “I kakoaua; bwa e boni koaua, tiaki i bukina bwa I namakinna, ma i bukina ngke E a bon tia ni berita iai te Atua.”

E taku Iesu, “Bwa bwaai ni kabane aika kam bubuti, ngkana kam tataro, ao kam na taku i nanomi bwa a reke i roumi, ao kam na anganaki iai.” Mareko 11:24. Bon iai aron te berita aei, bwa ti na tataro n ai aron nanon te Atua. Ma bon nanon te Atua aei ae te kaitiakira man te bure, nikaraoira bwa natina, ao n anganira te kona ni maiuna te maiu ae raoiroi. Ai ngaia are ti bon riai ni bubuti kakabwaiaki aikai, ma ni kakoauai bwa a reke i roura, ao ni karabwa te Atua bwa a tia n reke i roura. Bon te tibwanga nako ira bwa ti na nakon Iesu bwa ti na kaitiakaki, ao ti na tei i matan te tua n akea te mama ke te angama. “Ma ngaia ae akea kabureaia akana a mena i nanoni Kuristo Iesu, ake aki nakonako n rimwin te rabwata, ma a nakonako n rimwin te Tamnei.” Rom 8:1.

[38] I mwini ngkai ao ti aki am bwai ngkoe; bwa ko a tia ni kaboaki n te boo. “Bwa kam aki kaboaki ni baika a nangi mka, ae te tirewa ma te kora. . . . ma kam kaboaki n te rara ae kakawaki, ae kanga ai aron raran te tibutetei ae akea buakakana ao akea barekana.” 1 Betero 1:18,19. I bukin onimakinan te Atua, ao E a tia te Tamnei are Raoiroi ni karika te maiu nabangkai i nanom. Ko riki bwa te nati ae bungiaiki nako nanon ana utu te Atua, ao E tangiriko n ai aron tangiran Natina.

Ngkai ko a tia n anga ngkoe nakon Iesu, tai manga kerikaki, tai manga uotiko nako mai Rouna, ma katoa te bong ae koraki ni kangai, “Ana bwai Kuristo ngai; I a tia n anga ngai nako Ina;” ao butia bwa E na anganiko Tamneina, ma ni kawakiniko n ana akoi. Ngkai ko a tia n anga ngkoe nakon te Atua, ao ni kakoaua, ko a riki iai bwa natina, ao ko a riai iai ni maiu i nanona. E taku te abotoro (are Bauro), “Ma ngaia aei, ngkai kam a tia n anganaki Kuristo Iesu are te Uea, ao kam nakonako naba i nanona.” Korote 2:6.

A taku n aia namakin temwangina bwa a riai ni kataaki moa, ao ni kakaoauaki iroun te Uea bwa a bitaki aroni maiuia, i mwain are a na kona iai n tangira Ana kakabwaiaki. Ma a bon kona naba ngkai n tangira te kakabwaiaki mairoun te Atua. A bon riai n iai i rouia ana akoi te Atua, ao Tamnein Iesu bwa E na buoka aia aki konabwai, bwa ngkana tiaki arona anne, ao a bon aki kona aomata n rawa nakon te buakaka. E tangirira Iesu bwa ti na nako Ina ni bon

arora aikai, ae te bubure, te aki konabwai, ao te akea arora. Ti riai n roko i Rouna ma arora ni bane n aki konabwai, arora n nanobaba, arora ni bubure, ma ni bwaka i waen Iesu ma te rawawata i bukin karaoan te bure. Boni bwain neboana te mwaneira ni baina n akoi, ao te bauti ikoakira, ao te kaitiakira man te buakaka ni kabane.

Bon aei te tabo are a bwaka iai aomata aika ngaa; a aki kakoaua bwa Iesu E kabwarai aia bure nako, n tatabemania. A bon aki kawara te Atua n ai aron ana taeka. Bon te tibwanga nako ia ni bane ake a nakoraioi ma aron ataan te kabwarabure bwa e nakoia taani bure n akea boona. Ma kaaki te nano are e nanououa are angkoa e aki kaeti ana berita te Atua nako im. Bwa te berita boni i bukia taan uru tua ni kabaneia ake a raraoma. E a bon tia ni katauraioaki te korakora ma te akoaki i nanon Kuristo bwa e na uotaki irouia anera aika tabonibai nako ia ake a kakoaua. Bon akea ae rawawata ana bure n te aro are e aikoa kona ni karekea te kakorakoraki, te kaitiakaki, ao te karaoiroaki i nanon Iesu, are E a tia ni mate i bukia. E tauraioi Iesu n onei kunikaia ake a tia ni kabarekaki ma ni kamatamataaki n te bure, ao ni katoka i aoia kunikain te raioi ae mainaina, ma n tuangia te maiu ao tiaki te mate.

Aron te Atua nako ira bon tiaki aron are a karaioia aomata i mare-naia are iai tokina ma tiana. Ana iango bon te iango ae nanoanga, te tangira, ao te akoi n atataiaomata. E taku ana taeka, “Ke e kitanana arona ni kawai te aomata ae buakaka, ao nanona te aomata ae iowawa; ao ke okira Iehova, ao E na nanoangaia iai, ao ke e okira Atuara bwa E na kabwabwaka kabwaraan ana bure.” Itaiia 55:7. “I kamaunai am bure bwa kanga te nang.” Itaiia 44:22.

“Bwa I aki kukurei ni maten ae mate, bon ana taeka te Uea ae Iehova: ma ngaia ae kam na rairingkami ma ni maiu.” Etekiera 18:32. E bon tauraioi Tatan n iraea n uota nako kabwaian ana rau te Atua. Bon nanona naba bwa e na uotanako noran te kantaninga ao te ota mairoun te aomata; ma bon tai kariaia bwa e na karaoa anne. Tai anga taningam nakon te tia kariri, ma kangai: E a tia ni mate Iesu bwa I aonga ni maiu. E tangirai, ao bon tiaki Ana kantaninga bwa N na kamaunaki. Bon iai Tamau are i karawa ae nananoanga; ao e boni ngae ngke I a tia ni kabongana Ana tangira n te aro ae aki riai, ao ai uan naba ana kakabwaia ake a tia ni kabonganaki n aro naba aika aki riai, N na teirake, ao N na nakon Tamau, ao N na kangai, “I bure nakoni karawa, ao i matam, I aki riai bwa N na manga atongaki

[39]

bwa natim ngai: ko na karikai bwa aron temanna n am tia mwakuri.” Te kaikonaki aei e tuangko aron te tia tiotionako ni butimwaeaki: bwa “Ngke e mena i kiraroa, ao e noria tamana, ao e nanoangaia, ao e biri, ao e bwaka i aon roroana, ao e kaboria ma ngaia.” Ruka 15:18-20.

E boni ngae te kaikonaki aei, n raoiroi ma n ringa te nano, n aron taekinakina ma e bon aki kororaoui naba ni kateretera aron ana atataiaomata are akea tokina Tamara are i karawa. E kaota aei te Atua iroun ana burabeti ngke e kangai, “I bon tangiriko n te tangira ae akea tokina: ma ngaia ae I burimauniko n te atataiaomata.” Ieremia 31:3. Ngke e raroa nako te tia bure man ana auti Tamana, ma ni bakataei ana bwai n te aba are e irua iai, ao nanon te Tama E boni kariaria; ao reken te nano ni kabanea are e reke i nanon te tia bure, bwa e na okira te Atua, bon ana mwakuri ni wewete Tamneina, n te tangira, ni kairoro ma te bubuti, are e a katikaki iai te tia tiotio nako ni kaokaki nakon nanon Tamana n tangira.

Ngkai e mena korakoran ana berita te Baibara i matam, ko kona ni karekea nnen te nanououa? Ko kona ni kakoaua aei, ae ngke e korakora nanon te tia bure, ae kananoanga aei ni kan oki, ao e korakora nanona ni kan kitan ana bure, ao te Atua E matoatoa n tukia bwa e na aki roko i rarikini wena ma te nanc?n raraoma? Kararoai iango aika aron akanne. Bon akea te bwai ae kona n urua riki nanom nakon ae te butimwaai iango ni kairua aika ai aron aikai n aron tamara are i karawa. E riba te bure, ma E tangira te tia bure, ao E anga Ngaia i nanoni Kuristo n te aro are aomata ake a tangira te kamaiuaki a na bane ni maiu, ao e reke i rouia te kabwaia are akea tokina n te abanuea are mimitong. Tera te taeka ae korakora riki ke ae tamaroa riki ae kona ni kabonganaki nakon are E a tia n rineia i bukin kaotiotan ana tangira nako ira? E taku, “E kona te aine ni mwanuoka natina ae mamma bwa e na aki nanoangaea natini birotana? Eng a boni kona aine ni mwanuokia natia, ao Ngai N na aki mwanuokiko.” Itaia 49:15.

[40] Kaeka matami nako eta, ngkami aika kam nanououa, ao aekana ruru ni maku; bwa E maiu Iesu ao E karaoa te raoi i bukira. Kati-tuaraoa te Atua i bukin ana bwaintituaraoi ae Natina ae E tangiria, ao tataro bwa E na aki matebuaka matena i bukim. E weteiko te Tamnei n te bong aei. Nako mai ma nanom ae bwanin nakon Iesu, ao ko na kona iai ni karekea Ana kakabwaia.

Ngkana ko wareki taiani berita, ao uringa ae boni kaotan te tangira ma te nanoanga ae riaon ae kona n taekinaki. Nanon te Atua n tangira ae korakora ae akea tokina, e ukoukora te tia bure ma te nanoanga ae akea tiana. “Ao ti kamaiuaki iroun Teuarei n rarana, ao a kabwaraki ara bure i Rouna.” Ebeto 1:7. Eng ko riai n ti kakoaua ae te Atua boni buokam. E tangiria ni kaoka katotongana i nanon te aomata. Ao ngkai ko burimauniaki nako Ina ma te kabwarabure ao te raraoma, ao Ngaia E na kaaniko ma te nanoanga ao te kabwarabure. [41]

MWAKORO 7—KINAKIA ANA REIREI IESU

“Ma ngaia aei, ngkana e mena te aomata i nanoni Kuristo, ao bon te aomata ae tibwa karikaki nabangkai: a bwakanako bwaai ni kawai; noria, a riki bwa bwaai nabangkai.” 1 I-1 Korinto 5:17.

Tiaki nanona bwa angkoa akea kakoauan rairan nanon te aomata, ngkana e aki kona ni kaota te tai, ma te tabo, ke mwiokon rairakin nanona. E taku Iesu nakon Nikotemo, “Bon ane n te ang, bwa ike e kani wai nako iai, ao e wai, ao ko ongo neana, ma ko aki ataia bwa e nako mai ia, ao e nakea: ao ai aroia naba aomata ni kabaneia aika bungiki iroun te Tamnei.” Ioane 3:8. N ai aron te ang, ae ko aki kona n nora rabwatana, ma e kona n noraki mwin ana mwakuri, ma n namakinaki naba, ai bon aron naba ana mwakuri Tamnein te Atua ni mwakuri i nanoia aomata. Mwaakani manga kaboouan te nano, are e aki kona n noraki ni matan te aomata, e karika te maiu ae boou n te nano; ao e karika te aomata bwa katotongan te Atua. E boni ngae ngke akea karongoan ana mwakuri te Tamnei, ao akea naba namakinana, ma e bon noraki mwina. Ngkana e a tia ni kaboouaki te nano iroun Tamnein te Atua, ao na oti koauana ni maiun te aomata. Ngkai bon akea i roura te kona ni bibiti nanora, ke ni kairira nakon te inanoi ma te Atua; ao ngkai ti aki riai n onimakinira i bon iroura ke n onimakin ara mwakuri aika raraoi, ao e na bon riai n oti naba ae mamaeka ana akoi te Atua i nanora ke e aki. E na noraki te bitaki n te aroaro, te katei, ao bwaai ake ti tatangiri. E na bon teretere raoi te kaokoro i marenan te maiu ni kawai ma te maiu ae boou. E na ota raoi te aroaro, tiaki n ti karaouan te raoiroi n tabetai ao te tibanako n tabetai, ma e na ota raoi n te bwai are tangiraki n tataekinaki ao ni karaouaki.

Bon te koaua bwa e boni konaki ni kaetaki te aroaro n akea mwaakani Kuristo ni kabooua te aomata. Tangiran te kan kairaranga aomata, ao iaiangoan te kan karineaki irouia temwangina e kona naba ni karika maiunan te maiu ae nakoraoi. E kona naba te kan kariatataki ni kairira nakon aki karaouan te tarabuaka. E kona naba te nano ae e iaiangoia i bon i rouna ni karaoi mwakuri n tatangira. Ao

ngkana arona anne, ao tera nanon ae ti riai iai n rineia bwa antena itera ae ti na mena iai?

Antai ae mena te nano i rouna? Antai ae mena ara iango nako i rouna? Antai ae ti tatangiria n tataekinna? Antai ae ti kabane nanora i rouna ma korakorara? Ngkana ana bwai Kuristo ngaira, ao e mena ara iango i Rouna, ao boni Ngaia?mamaten nanora. Kaubwaira ma arora nako ti katabui i bukina. E na babane nanora ni kani katotonga, ni maiuna maiuna, ni karaoa nanona, ao ni kakukureia ni bwaai nako.

Aomata ake a “tibwa karikaki nabangkai” i nanoni Kuristo Iesu a na kariki uan te Tamnei, ae “te tangira, te kimwareirei, te rau, te taotaonakinnano, te atataiaomata, te raoiroi, te kakaonimaki, te nimamnei, te taubaang.” I-1 Karatia 5:22,23. A na bon aki teimatoa ni kakaraoi aroaroia ni kaibwabwaru ake mai mwaina, ma i nanon onimakinan Natin te Atua a rimwina n toua mwini mwanekana, ni kaotiota aroarona, ao ni kaitiakia n ai aron ngke E itiaki. Bwaai ake a riribai ngkoa ao ngkai a tatangiri; ao bwaai ake a tatangiri ngkoa ao ngkai a riribai. Te nano ni kamoamoa ma te kakai rotaki, e a riki bwa te nano ae nanorinano ao e nimamannei. Te nanobaba e a riki n nanonaomata. Te tia mamanging e a nanonnaomata, ao te aki itiaki e a riki n itiaki. Aroaron te aonnaba ake akea bongai, ma kateina, a bane ni katinanikuaki. Kiritian aikoa ukoukora “kataroan tinanikuia ma a ukoukora katamaroia ae riai, ae te aomata ae raba ae bwain te nano, ae katamaroami ae aki kona n mka, ae te nano ae nimamannei ae rau.” 1 Betero 3:3,4.

[42]

Bon akea te rairannano ae koaua ngkana e aki oti ni bitakin te maiu. Ngkana e manga karaoa ae riai te tia bure, ni kaoki bwaai ake e anai n te aro ni babakanikawai, ni kabwarai ana bure, ao n tangira te Atua ma aomata, ao e nang tibwa kona iai (te tia bure) ni kakoaua ae e a tia ni kitana te mate nakon te maiu.

Ngkana, ngaira aika taani bure, ti nakoni Kuristo ni karekei tibwangara n ana nanoanga ni kabwarabure, ao e na koburake iai te tangira man te nano. Karawawataaki ni bane a na riki ni bebete, bwa te amo are E anga Kuristo e bebete. A riki taiani mwiokoaki bwa bwaai aika kan tangiraki, ao te anga karea bwa te bwai ni kakukurei. Kawai ake a niraki n te ro a riki n ota ni bakareren otan Taain te Raoiroi.

E na noraki raoiroin aroaron Kuristo irouia taan rimwina. Bwa boni kakukureiana te karaoa nanon te Atua. Tangiran te Atua ma korakoran kan neboakina, boni ngaia te mwaaka are kairira wakini maiun ara Tia Kamaiu. Te tangira e katamaroa maiuna ma n neboi arona nako. Te tangira boni mairoun te Atua. Te nano ae aki katabuaki ni kaokoroaki e bon aki kona ni kuneaki iai te tangira ke ni kaotinakoa te tangira. E ti kona ni kuneaki te tangira n te nano ae uea iai Iesu. “Ti tangiria bwa E tangirira moa.” 1 Ioane 4:19. Te tangira e borika te aroaro, e taua taekan te maiu, e babairea te katei, e urua te kairiribai, ao e karika te raoiroi nakoni maiun te aomata. Ana tangira te Atua aei ae mena n te nano e katamaroa te maiu, ao e kataorababa raoiroina ni katobibia.

[43] Boni iai kairua aika uoua irouia natin nako te Atua ae a riai ni kawakinia mai iai:e kaeti aei nakoia ake a tibwa onimakina ana akoi te Atua. Te moani kairua, bon are e a tia n rinanoaki are bon te tarai oin aia mwakuri n onimakin bwaai aika kona ni karaoi, bwa aonga ni kona i bon i rouia n inanoi ma te Atua. Ane kataia ni kan raoiroi ni kawakinan te tua e boni kata ae aki konaki. Te mwakuri ni bane ae karaoia n akea Kuristo, e boni kamwaraeaki n te iaiangoia i bon i rouna ma te bure. Bon ti ana akoi Kuristo n ti ngaia i nanon te onimaki ae kona ni karekea te maiu ae raoiroi nako ira.

Te kauoua ae kakamaku naba kairuana bon te taku bwa onimakin Kuristo e kainaomataia aomata mani kawakinan ana tua te Atua; bwa a taku bwa ti te onimaki are ti ti kona iai ni katonga ana akoi Kuristo. Ao ara mwakuri bon akea bongai i bukini kamaiuara.

Ma iangoia raoi n aron aei, bwa te ongeaba bon tiaki kaotan te bakan irira nanon temanna, (kan tiroaki), ma bon te mwakuri n tangira, Ana Tua te Atua e boni kaota raoi aron te Atua ni koaua; ni kaota raoi aron te tangira, ao bon aan ana tautaeka te Atua i karawa ao i aonaba. Ngkana a kaboouaki nanora ni katotonga te Atua, ao ngkana e unikaki te nano n Atua i nanora, ao tiaki bwa e na iraki nanon ana Tua te Atua ngkanne ni maiura? Ngkana e unikaki aron tuan te tangira n te nano, ao ngkana e kabouaki te aomata ni katotonga te Tia Karikia, ao e na kakoroaki iai nanon te berita nabangkai are e kangai, “N na karin au Tua i nanoia ao N na korei i nanoia.” Ebera 10:16. Ao ngkana e koreaki te tua n te nano, ao tiaki bwa e na borika te maiu? Te ongeaba (ma ana mwakuri nako ao kakaonimakin te tangira) boni kanikinaean raoi ana reirei Iesu

ni koaua. E taku te Baibwara, “Bwa bon tangiran te Atua te baei, ae tauan ana Tua i roura.” 1 Ioane 5:3. “Ane kangai, I ataia, ma e aki tau ana tua, ao bon te tia kewe ngaia, ao e aki mena te koaua i nanona.” 1 Ioane 2:4. E bon aki kainaomataaki te aomata mai i aan te ongeaba, ma bon te onimaki, ao n ti te onimaki, are ti a riki bwa taani katonga ana akoi Kuristo, are ti a kona naba iai ni karaoa te ongeaba.

Ti bon aki karekea te kamaiuaki n ara ongeaba, bwa te kamaiuaki bon ana bwai n tituaraoi te Atua ae akea boona, are e karekeaki n te onimaki. Ma te ongeaba bon uaan te onimaki, “Ao kam bon ataia bwa e kaotaki Teuarei bwa E na uotinako ara bure ao akea te bure i nanona. Ane maeka i nanona ao e aki bure: ane bure ao e aki noria ao e aki ataia.” 1 Ioane 3:5,6. Aio boni kinakin raoi ana reirei Iesu ni koaua. Bwa ngkana ti mena i nanoni Kuristo, ao ngkana e mena ana tangira te Atua i nanora, ara namakin, ara iango, ara katautau, ao ara mwakuri nako, a na bon inanoi ma nanon te Atua, are kaotaki i nanon kaetietin ana Tua aika tabu. “Ataei aika uarereke, e na tai mwamwanaingkami temanna: ane karaoa te raoiroi ao e bon raoiroi n ai aron Teuarei ngkae E raoiroi.” 1 Ioane 3:7. E kaotaki raoi te raoiroi n ana Tua te Atua aika a tabu, ake a kaotaki n tua ake tebwina are e anganaki te aba i Tinai.

Te baere e atongaki bwa te onimakina Kuristo are angkoa e kainaomataia aomata mani kabaeaia nakon te ongeaba nakon te Atua, bon tiaki te onimaki, ma bon te baabakan. “Bwa kam kamaiuaki n te akoi i bukin te onimaki.” Ebeto 2:8. Ma “te onimaki ngkana akea ana mwakuri, ao e mate ngkana ti ngaia.” Iakobo 2:17. E a kamani kaota taekan aron Iesu i mwain rokona n te aonaba aei, ao E kangai, I kukurei ni karaoa ae ko tangiria Atua; eng, e mena naba am tua i nanou. Areru 40:8. Ao i mwaini waerakena nako karawa E katereterea naba ae kangai, “I kawakin ana tua Tamau ao I maeka n tangirana.” Ioane 15:10. E taku te Baibara, “Ao aio te aro are ti ataia iai bwa ti bon ataia, ngkana ti tau ana tua nako, ... ane taku bwa e maeka i nanona ao e riai bwa e na nakonako n te aro are E nakonako iai Teuarei.” 1 Ioane 2:3-6. “Bwa E maraki naba Kuristo i bukimi, ao E katuka te aro are kam na kakairi iai, bwa kam na tou mwini mwanekana.” 1 Betero 2:21.

[44]

Aron reken te maiu are akea tokina i nanon taai aikai bon arona naba ma ngkerimoani bon aekan naba are n te Baretaiti i mwaini

bwakan ara moani bakatibuare te ongeaba ae kororaoui nakon ana tua te Atua boni kororaoin te raoiroi. Ngkana arona bwa te maiu are akea tokina e kona ni karekeaki n te aro ae aki rota ae ai aron aei, ao ngkanne kukurein te kariki bwai ae bwanin e na tiku n te kanganga. E nang uki ngkanne te kawai i bukin te bure, ma uotana ae te rekenikai ao te karawawataaki bwa e na tei matoa n aki toki.

Bon te bwai ae konaki iroun Atam i mwaini bwakana nakon te bure bwa e na karekea raoiroin aroarona n te ongeaba nakon ana tua te Atua. Ma e aki tokanikai nakoni karaoan anne, ao i bukin ana bure are e a bwaka iai aron karikara ao ti a bon aki kona ni karekea te raoiroi i bon i roura. Ao i bukin are ti a riki bwa taani bure, n aki itiaki, ao ti a aki kona iai n ongeaba nakon te tua ae raoiroi. Bon akea ara raoiroi i bon i roura ae ti na kona iai n ira nanon are tangiria ana tua te Atua. Ma Kuristo E a tia ni karaoa te kawai ni katantan i bukira. E a tia ni maeka i aon te aonaba aei i bukon te karawawataaki ma te kaririaki n ai aron naba aika ti bon kaitara ma ngaai. Ma E maiuna te maiu ae aki bure. E mate i bukira, ao E anga nanona bwa E na anai burera, ao E na anganira ana raoiroi. Ngkana ko anga ngkoe nako Ina, ni butimwaia bwa am Tia Kamaiu, ao ngkanne, e bon aoria ngkana moan te mwaiti am bure, ma i bukin Arana ko na riki n raoiroi. E tei aroaron Iesu n onea mwin aroarom, ao ko na butimwaeaki nako matan te Atua n ai aron ae ko tuai ni bure.

I aon riki aei, Kuristo E onika te nano. E maeka i nanom n te onimaki. Ko riai ni kateimatoa te itoman aei ma Kuristo n te onimaki, ao ni kateimatoa te anga nanom nako Ina; ao ngkana ko teimatoa ni karaoa aei, ao e na mwamwakuri i nanom te nano ni kan ongeaba, ao te tangira karaoan are e boraoui ma are E kukurei iai. Ao i bukin aei are ko na kona iai n atonga ae kangai, “Ao bong aika I kabane ngkai n te rabwata, ao I kabane n onimakina Natin te Atua are tangirai are E anga Ngaia i buku.” Karatia 2:20. I bukin naba aei are E atonga aei iai Iesu nakoia ana reirei, “Bwa tiaki ngkami ae kam taetae, ma bon Tamnein Tamami are taetae i nanomi.” Mataio 10:20. Ngkana E mwamwakuri Kuristo i nanomi, ao kam na kona iai ni katotonga te nano ae boraoui ma nanona, ao ni karaoa te mwakuri ae raoiroi ae boraoui ma Ana mwakuriae karaoan te raoiroi bon te ongeaba.

Ma mgaia are bon akea i roura te bwai ae ti na kona ni kamoamoaira iai. Bon akea aan ara kamoaira i bon i roura. Ma e na riai n ti mena aan ara kantaninga i nanon raoiroini Kuristo are ti anganaki, ao are e uotaki nako ira iroun Tamneina are mwamwakuri i nanora ao i roura.

Ngkana ti taekina te onimaki, ao bon iai te bwai ae riai n ota n te nano. Bon iai te koaua ae abwabwaki kaokorona ma te onimaki. Te koaua aei, bon kakoauan te Atua ae iai Ngaia ma ngkoangkoa, ma mwaakana, ao koauan ana taeka. Taiani koaua aikai e boni kakoauai naba Tatan ao a bon aki kakeweaki naba i nanoia ana taanga n taimonio. E taku te Baibara bwa “a boni kakoaua naba te taeka anne taian taimonio ao a ruru.” Iakobo 2:19. Ma bon tiaki te onimaki anne. Ike iai iai tiaki ti te kakoaua ana taeka te Atua, ma bon te anga nano ni koaua nako Ina; ike iai iai te nano n ongeaba nako Ina;ao te nano ae teimatoa i Rouna, ao bon iai te onimaki ikanne ae te onimaki ae mwamwakuri n te tangira, ao e kaitiaka te aomata. N te onimaki ae aekan aei e a kabouaki iai te nano bwa e na katotonga te Atua. Ao te nano are e bon tuku naba n arona n aki kabouaki e bon aki kona n ongeaba nakon ana tua te Atua, e bon aki kona naba, ni kukurei n taian tua aika tabu, ao e aki kona ni botaki n atonga ae kangai ma te tia oto Areru, “Ai bati ra tangiran am tua i nanou! Bon au bwai ni iaongoa te baei ni kabongnga.” Areru 119:97. E kakoroaki raoi raoiroin te tua i nanora “ngaira aika ti aki toua mwin te rabwata ma ti toua mwin te Tamnei.” Rom 8:4.

Bon iai temwangina aika a tia n ata ana kabwarabure n tangira Kuristo, ao a ingainga ni kan riki bwa natin te Atua, ma iai namakinan aki kororaoin raoiroin aroaroia, a kairua maiuia, ao a tauraoui n nanokokoraki n taku bwa a tuai n oneaki nanoia iroun te Tamnei are Raoiroi. E na kangai au taeka nakoia aomata aika aekaia anne, “Tai kerikaki ni bwarannano. Ti bon riai ni kabatia ara katorobubua ni bobaraki n tang i rarikini waen Iesu i bukin ara aki kororaoui ao ara kairua ao ti riai n aki bwarannano.” E boni ngae n ae ti taenikaiaki iroun te kairiribai, ma ti bon aki kakiaki, ke ni mwanuokaki ma ni kitanaki iroun te Atua. Ti bon aki kitanaki bwa Iesu bon are i angatain te Atua are boni Ngaia are E tabe n raoi i bukira. E taku Ioane are te reirei are tangiraki, “I koroii baikai nako imi, bwa kam onga n aki bure. Ao ngkana e bure temanna, ao bon iai te Tia Tei ibukira ae mena iroun te Tama are Iesu Kuristo are raoiroi.” I Ioane 2:1. Ao

[46] tai mwaninga naba ana taeka Iesu are kangai, “E bon tangiringkami te Tama.” Ioane 16:27. E boni bane nanon te Atua nakon te manga kaoki ngkami nako Ina, bwa E aonga n nora raoiroina ao tabuna bwa e na oti i roumi. Ao ngkana bon nanom ni kan anga ngkoe nako Ina, ao Teuare E a tia ni moana ana mwakuri i nanom E na boni wakinna nako ni karokoa ana bong Iesu Kuristo. Kabatia riki te tataro ma te nano ni koaua; kabatia riki am kakoaua. Ngkana ti a roko n te nibwa are ti aki onimakina oin korakorara, ao ti na riai n onimakina mwaakn ara Tia Kamaiu, ao ti na neboa Teuare boni Ngaia mwiokon raoiroin aroarora.

Ngkana ko kaan riki ma Iesu, ao ko na kona n nora raoi riki buakakan arom, bwa e na ota raoi riki etin am taratara, ao e na bwainin riki noran aki raoroim ni kabotauaki ma aron kororaoin Raoiroina. E oti n aei ngkanne bwa e a bua makan ana mwamwanai Tatan, ao ko a kairaki n ana mwakuri ni kakamaiu Tamnein te Atua.

Bon akea tangiran Iesu ae koaua ae tiku n te nano ngkana e tuai n namakina aki raoiroina te nano anne. Te aomata ae a tia n rairaki ni mwin ana akoi Kuristo e na boni kona n nora raoi aron Iesu n Atua; ma ngkana ti aki nora ara aki kororaoui, ao e oti iai n akea te kairua, bwa ti tuai n nora tamaroan ao kororaoin Kuristo.

[47] Ngkana ti kamangorira, ao ti na kona riki iai ni kamoamoia itiakin ma raoiroin ara Tia Kamaiu ae aki totoki. Noran arora ni bubure e kateirakeira nakon Teuare E kona te kabwarai bure. Ao ngkana e nora ana aki konabwai te aomata, ao e na nakon Kuristo, ao E na boni kaotia Kuristo nakoina n te mwaaka. Namakinan riki kainnanora e na tabekira nako Ina ao nakon ana taeka te Atua, ao ti na kona n nora raoi riki aroarona, ao ti na kororaoui riki ni kaotiota arona ni koaua.

MWAKORO 8—TE IKAWAIRAKE NAKON KATOTONGAN KURISTO

Oneakin te nano n riki bwa natin te Atua e atongaki aei n te Baibara bwa te bunggiaki. Ao teuana riki, e kabotauaki ma rikin te kora ae raoiroi ae unikia te tia ribana. N ai aron te kabotau aei, aomata ake a tibwa rairaki nakoni Kuristo, “ai aroia merimeri aika tibwa bunggiaki” 1 Betero 2:2, “are ti na rikirake” n riki bwa mwaane ma aine aika “rikirake nako nanon Teuare Kuristo” Ebeto 4:15. Ke ai aron te kora ae raoiroi ae unikaki n te tawana are a na ikawai rake ao a na kariki ua. E taku ana taeka Itaia “bwa a aonga n atongaki bwa kaai aika a raraoi, aika arokan Iehova, bwa E aonga n neboaki.” Itaia 61:3. Ma ngaia are man wakin aron te maiu aei, are ti a karekea mai iai buokara n ata riki aron wakin te maiu n onimaki.

E bon aki konaki n rabakaun te aomata ma wanawanana ni karekeaki te maiu nakon te bwai ae moan te uarereke ni baika a karikaki. Ma e ti reke te maiu i nanon te maiu are e a tia n anga te Atua n te aro are a kona iai kaai ma maan ni maiu. Ai arona naba bwa bon ti i nanon te maiu are mairoun te Atua are e a bunggiaki iai te maiu n onimaki i nanoia aomata. Ao ngkana e aki bunggiaki te aomata mai eta ao e aki kona n reke tibwana n te maiu are E roko iai Iesu bwa E na anga.

N ai aron te maiu, ao ai bon aron naba te ikawai rake. Bwa bon te Atua are karaoi ue bwa a na raure, ao E karaoi naba bwa a na ua. Boni man mwakana are a kona iai koraa n riki rake, “te baa moa, ao rimwi te raibwebwe ao rimwi te ua ae tawa n te raibebwebwe.” Mareko 4:28. E taku te burabeti are Otea n taekiniia I-Iteraera “bwa a na ue n ai aron te kiebu” Otea 14:5,9. “A na manga maiu n ai aron te wita, ao a na ue n ai aron te kurebe.” E tuangira naba Iesu bwa ti “na iangoi rikiraken kiebu” ma aroia n rikirake. Ruka 12:27. Kaai ma ue a bon aki riki rake ni bon aroia i bon irouia ke ni bon oin aia mwakuri, ma bon man bwaai ake e katauraoi te Atua i bukini maiuia. E aki kona naba te merimeri ni bon oin tabetabena ke mwaakana i bon irouna ni karikirakea. Ai bon aromi naba kam aki kona ni bon

oin tabetaben nanomi ke n oin korakorami ni kateimatoa rikiraken te maiu n onimaki. Aroka, ao Merimeri, a riki rake man baike a karerekei man bwaai ake a katobibiia are a buobuoki nakoni maiuia, n aron te ang te riringa ao te amwarake. Bwaai n tituaraoi aikai nakoni baika karikaki aika maan ma aroka, ai bon aron naba Kuristo nako ia ake a onimakinna. Bon “aia ota Ngaia ae akea tokina. Itaia 40:19. Bon taai ma te otanga,” Areru 48:11, E na riki “n aron te aoi nakoia I-Iteraera,” Otea 14:5. “ane E na ruo n ai aron te?karau i aon te uteute ae koreaki.” Areru 72:6, bon te ran ni kamaiu, bon “ana berena te Atua. . . . ae ruo mai karawa ma n angan te aba te maiu.” Ioane 6:33. I bukin korakoran ana bwai n tituaraoi te Atua inanon Natina, E a tia ni kaona aonaba n ana akoi n ai aron te ang ae katobibia te aonaba. Aomata ni kabane ake a rinea te kan ikeike n te kamaiuaki aei a na maiu, ao a na ikawai rake n riki bwa mwaane ao aine i nanoni Kuristo.

N ai aron te ue n rairaki nakon taai, bwa e na riki te ota bwa kaotan tamaroana ao rokoraoin karaoana, ao ai arora naba bwa ti riai n rairaki nakon Taain te Raioiroi, n te aro are otani karawa e na ota i aora, bwa e aonga n ae aroarora e na riki rake ni katotonga Kuristo.

E bon reiakina naba aei Iesu ngke E kangai, “Kam na maeka i nanou, ao Ngai i nanomi. E aki kona ni kariki ua te mwanga i boni i rouna ngkana e aki mena ni kaina; ao ai aromi naba, kam aki kona ngkana kam aki maeka i nanou. . . . kam aki kona te bwai teuana ngkana kam a raure ma Ngai.” Ioane 15:4,5. Ko bon riai ni mwiokoa maium irouni Kuristo bwa ko aonga ni maiuna te maiu ae raioiroi, n ai aron te mwaanga nakon rabwatan te kai i bukini maiuna ao kariki uaana. Ngkana ko raure ma Ngaia ao bon akea te maiu i roum. Bon akea korakoram n rawa nakon te kaririaki, ke te kona n riki rake n te akoaki ao te raioiroi. Maeka i nanona ao ko na maiu raoui. Karerekea maium mai Rouna ao ko na bon aki rai ke n aki kariki ua. Ko na katotonga te kai ae unikaki i rarikin te karanga n ran.

A mwaiti ake a taku n aia iango bwa a riai ni karaoa iteran aroia n ti ngaia. A onimakina Kuristo i bukin kabwaran aia bure, ao i mwina a ukoukora te maiuna te maiu ae raioiroi ni bon oin aia kekeiaki. Ma keiaki ni kabane aika aekan anne a na bon aki tokanikai. E taku Iesu “Kam aki kona te bwai teuana ngkana kam raure ma Ngai.” Ioane 15:5. Rikirakera i nanon te akoaki, kimwareireira, ao bonganan maiuraa bane ni mwimwi i aon ara itoman ma Kuristo. Boni bukin

te itoman ma Ngaia, ni katoa bong, ni katoa aoa, ni maeka i nanona, are ti a kona iai n riki rake n te akoi. Bon tiaki ti te Tia karika ara onimaki ma bon te Tia kakoroa naba. Bon te moa Kuristo ao bon te toki ao bon te aki totoki. E na bon raonira, tiaki ti n te moani waaki ao n tokina, ma E na bon raonira ni katoa te mwaneka i aon te kawai. E taku Tawita, “I kaki Iehova i matau n aki toki: ngkae E memena Iehova i angataiu ao N na aki mwemwe.” Areru 16:8.

Ko titiraki n aron aei, “N na kanga ngkai ni mena i nanoni Kuristo?” Ni bon aron naba are ko a tia ni butimwaia n te moan tai. “Ma ngaia aei, ngkai kam a tia n anganaki Kuristo Iesu are te Uea, ao kam na nakonako naba i nanona.” I-Korote 2:6. “Ao e na maiu au aomata ae raoiroi n te onimaki.” Ebera 10:38. Anga ngkoe nakon te Atua, bwa ko na riki bwa ana bwai, n neboia ma n ongeaba i Rouna, ao karika Kuristo bwa am Tia Kamaiu. Ko bon aki kona i bon i roum ni kaboi mwin am bure ke n onika nanom; ma ngkana ko a tia n anga ngkoe nakon te Atua, ko na kakoaua iai bwa i bukin aran Kuristo E na karaoi bwaai akanne ni kabane i bukim. N te onimaki ko riki iai bwa ana bwai Kuristo, ao n te onimaki naba ko na bon ikawai rake i nanonan te anganga ao n te karereke. Ko na anga bwaai ni kabane, nanom, am katautau, ao am mwakurianga ngkoe nako Ina n ongeaba ni bwaai ni kabane ake E tangiri; ao Kuristo, ma kororaoin te kakabwaiaki ni kabane, e na mena i nanom, ao E na riki Ngaia bwa korakoram, raoiroim, am Tia Buobuoki ae akea tokina, ao E na anganiko te korakora n ongeaba.

[50]

Katabua maium nakon te Atua n te ingabon; karika aei bwa am moani mwakuri. Karika aei bwa am tataro, “Anaa maiu Atua bwa am bwai ni koaua. I kawenei au iango ni kabanei i rarikini waem. Kabonganai n te bong aei n am mwakuri. Tiku i rou, ao ke a bane au mwakuri ni karaoaki ma ae boraai ma nanom.” Aio bon te bwai ae riai ni katoabongiaki. N te ingabong ae koraki anga maium ni katabua nakon te Atua i bukin te bong anne. Anga am baire ni kabane nako Ina, bwa e na kakoroaki bukina ke anga ngkoe nakon Ana kakawakin. Ngkana e karaoaki aei ni katoa bong ao ko anga iai maium nako nanoni bain te Atua, ao maium ngkanne e na borikaki ma ni borikaki riki ni katotonga maium Kuristo.

Te maiu i nanoni Kuristo bon te maiu ni motika rawam. E na bon akea iai te kibouri n nano, ma e na ti te tekateka raoi, n rau n onimaki. Am kantaninga e na aki kaeti nako im; bwa e na kaeti

nakon Kuristo. Am aki konabwai e na tomaki ma korakorana, am aki wanawana e na tomaki ma wanawanana, am aki konamaki e na tomaki ma korakorana ae teimatoa. Ai ngaia are ko riai n aki taraiko i bon i roum, tai kariaia am iango bwa e na onimakiniko, ma tara Kuristo. Ke e mena te nano i aon ana tangira, i aon raoiroina, ao kororaoin aroarana. Bon aio te bwai are riai ni memena i nanora n taai nakoae aron Kuristo ni kaakea i bon i Rouna, aron Kuristo ni kananorinanoa, aron Kuristo n itiaki ma n raoiroi, aron Kuristo n ana tangira ae moan te korakora. Bon i bukin tangiran Iesu, te kakairi ni Maiura, ao te onimakiniko ni koaua i Rouna, are ko na kona iai n oneaki n riki ni katotonga arona ni koaua.

E taku Iesu “Maeka i nanou.” Taeka aikai a kaota te kantaninga ae te motirawa, te teimatoa, ao te onimaki ni koaua. E a manga taku naba ana taeka ni kakao, “Bane mai nako Iu. . . . ao N na motiki rawami.” Mataio 11:28,29. E oti naba te kantaninga aei n ana taeka te tia korea te Areru: “Ko na tiku n rau i mwaain Iehova, ao taningaia n taotaona nanom.” Areru 37:7. Ao e anga naba te kantaninga aei Itaiia “A na reke korakorami n te rau ma te onimaki.” Itaiia 30:15. Te motirawa? aei e aki kuneaki i nanon te aki mwakuri, bwa te berita are i nanon ana wewete ni kakao te Tia Kamaiu

I bukin te motirawa e raonaki n te wewete nakon te mwakuri. “Amoa amou i aomi. ... ao a na reke i rouni iai motikan rawami.” Ioane 11:28,29. Te nano are mwiokoa Kuristo ni koaua, e na mwakuri korakora ni koaua i bukin Iesu.

[51] Te nano are e bon iaiangoia te aomata i bon i rouna e rairaki nako mairoun Kuristo, are bon Ngaia mwiokon te korakora ao te maiu. Bon anne nanon Tatan ae teimatoa ni karaoia, bwa e na tau i nano ni bibiti nako mairoun te Tia Kamaiu, ao n tuki itoman ma inanoin te aomata ma Kuristo. Kakukurein te aonaba aei, katabetabena ma kaminominona ao kananokawakina, aia kairua temwangina, ke bon am kairua, ao te aki kororaoi; i nanoni baikai ni bane e ukora kawairaeaan te iango iai Tatan. Tai kairarangaki n ana iango. A mwaiti ake a karaoa are a taku bwa eti raoi, a tangira te maiu i bukin te Atua, ma e boni kairia naba Tatan bwa a na katabetabeaki aia iango n aia kairua ma aia aki konabwai, ao e karaureia iai ma Kuristo, ao e kantaningaia bwa e na reke i rouna te tokanikai. Ti bon riai n aki karikira i bon i roura bwa aan te waaki ao n anga ngaira nakon te kirewe n nano ma te maaku i bukin te nanououa n reken te

maiu i roura. Baikai ni bane a raira nako te aomata mairoun Teuare oin reken te korakora. Anga kawakinan arom nakon te Atua, ao onimakinna. Iaiangoa Iesu ao tataekinna. Kariaia ngkoe bwa ko na mauna i Nanona. Kaki nano n nanououa; kabwaranakoa mamakum. Atonga ae kangai ma te Abotoro ae Bauro “Tiaki ngai rimwi ae I maiu, ma E maiu Kuristo i nanou: ao bong aika I kabane ngkai n te rabwata ao I kabane n onimakinan Natin te Atua, are tangirai, are anga Ngaia i buku.” I-Karatia 2:20. Motirawa iroun te Atua. E boni kona te kawakina are ko a tia n anga nako Ina. Ao ngkana ko kaki maium i nanoni baina, ao E na uotiko nakon ae i aon riki te tokanikai iroun Teuare E a tia n tangiriko.

Ngke E kariaia te riki n aomata Kuristo ao E tomaia iai ma te aomata n te toma ae te tangira ae bon akea uruakina ni mwaaka tabeua ma ti ngkana bon nanon te aomata. E na bon teimatoa Tatan ni karirira bwa ti aonga n urua te tomaki aei, n rinea te kanaokoroira mairoun Kuristo. Bon anne te tabo are ti riai ni kawakinira iai, ni kakorakoraira, n tataro, n te aro are ti na aki kairaki nakon te rinea te toka temanna; bwa are ti bon inaomata n taai nako n rinerine. Ma ti riai ni kamatoaira iroun Kuristo, ao E na boni kawakinira. Ti na tara Iesu ao ti na maiu. Bon akea ae kona n anaira mai baim. Ngkana ti teimatoa n taraia ao ti na “onikaki n riki n ai arona n te mimitong teuana nakon te mimitong teuana mairoun te Uea ae Tamnei.” 2 I-Korinto 3:18.

Bon anne te aro are a kona iai ni katotonga maiun aia Tia Kamaiu ae tangiraki ana moa n reirei Iesu. Ngke a ongo bwanan Iesu ana reirei, a namakina ae a kainnanoia. A ukoria, a kunea, ao a iriria. A memena i Rouna n te auti, n aia tai n amwarake, n te ru, ao n te tawana. A memena i Rouna bwa kanga ataein te reirei ma aia tia reirei, are a katoabong ni karekea mai Rouna taiani koaua aika kakawaki. A taraia bwa kanga ai aroia toro n tara aia toka ni karekea are a riai ni karaoia. Ana reirei Iesu akekei bon aomata naba ngaia “ae ti te arona ma arora.” Aia buaka ma te bure bon aekan naba ae i roura. A kainnanoia naba te akoaki ae ti kainnanoia, bwa e aonga ni konaki iai ni maiunaki te maiu ae raoiroi.

[52]

N ai aron Ioane, are te reirei ae tangiraki, are e kaotiotaki maiun te Tia Kamaiu ni maiuna: e bon aki reke raoiroin aroarona i bon i rouna n rikina. Bon te aomata ngaia e ninikoria n arona nako ao e tangira te kakannato, e waki ma te korakora ao te aki karaurau i

buakon te kakaierake. Ma ngke e ota raoi maiun te Atua i rouna, ao e nora ana aki kororaoi ao e riki arei bwa kananorinanoana. N noran te korakora ao te taonakinnano, te mwaaka ma te nanorinano, te kakannato ao te nimamanei are oti ni katoa bong ni maiun Natin te Atua, ao e a kaonaki iai nanona n te nano ni kukurei ma te tangira. Ni katoa te bong ao e a katikaki nanona nakoni Kuristo ni karokoa ae e a mauna boni ngaia i bukin tangiran ana Toka. Kiriwen nanona ma nanona ae bane i eta e a anga nakoni mwaakani Kuristo. Ao e a oneaki maiuna ni mwaakan te Tamnei n onei nano. Mwaakan ana tangira Kuristo e a karika oneakini maiuna. Aio are boni mwini te itoman ni koaua ma Kuristo. Ngkana E maeka Kuristo n te nano ao e oneaki te maiu ae bwanin. Tamnein Kuristo ma ana tangira e kamaraua te nano, e kataenikaia, ao e kaunga te kantaninga ma korakoran te tangira nakon te Atua ao karawa.

I mwini waeraken Iesu nako karawa, ao namakinan bobotakina ma taan rimwina e bon tiku naba i buakoia. Bon namakinan arona ni memena i rouia, ae on n te tangira ao te ota. Iesu, ae te Tia Kamaiu, are E a tia n nanakonako ma ni mamaroro, ao n tatataro ma ngaia, are E a tia naba n atong taeka ni kaungai nano ma ni karau nano nako ia. Ngke E tabe n atong taekan te rau, ao E a uotaki rake naba mai rouia nako karawa, ao tangini bwanana e oki nako ia ngke E a mwaneaki rake n te nang anera ae kangai, “I a memena naba i roumi ni boong ni kabane ni karokoa tokin aonaba.” Mataio 28:20. E a tia n waerake nako karawa ma rabwatana n aomata. A ataia iai taan rimwin bwa i matan ana kaintokanuea te Atua E boni mena iai Raoraoia ma aia Tia Kamaiu; are E aki bibitaki ana nanoanga; are E a tia naba ni kamarakaki te aro n rabata. E kaotiota i matan te Atua bonganan oin rarana ae kakawaki; ao ni kaoti ikoakini baina ma waena, bwa kanuringan boon te maiu are E a tia ni kabwaka i bukia ake E kamaiuia. A ataia naba ana reirei bwa E waerake nako karawa bwa E na katauraoa aia tabo i mwaiia, ao bwa E na manga oki ni kairia nako Ina.

N aia tai ni botaki reirei i mwini waeraken Iesu nako karawa, ao a rangi n ingainga nanoia ni kani kaoti aia bubuti nakon te Tama n aran Iesu. Ma nanoia ni koaua ma te maaku a bobaraaki n tataro ni mwanewei taeka ni karaunano aikai. “Bwa ane kam butia te Tama ao E bon anganingkami n arau. Kam tuai ni bubuti te bwai teuana n arau ni karokoa ngkai: kam na bubuti ao ane kam na anganaki, bwa

a na kororaoui kakatongami.” Ioane 16:23,24. A kariatatai bwain te aro n onimaki ma korakoran kauntaekana, ni kangai, “Boni Kuristo Iesu are E mate, are E a manga uti naba: ao boni Ngaia are E mena naba i angatain te Atua,ao E kume naba n raoi ibukira.” I-Rom 8:34. Bon te bong are Bentekota are e a roko irouia namakinan te Tia Buobuoki are E kaman tuangia Iesu bwa e maeka irouia. Ioane 14:17. E atonga naba aei Iesu. “E manena riki iroumi nakou: bwa ngkana I aki nako, ao e aki roko i rouni te Tia buobuoki; ma ngkana I nako, ao N na kanakomaia nakoimi.” Ioane 16:7. Man te tai arei ni karokoa ngkai E mamaeka Kuristo i nanaoia natina iroun te Tamnei. E a karokoraoui riki aia itoman ma Ngaia n aron are ngke E boni memena Iesu i rouia. Te ota, te tangira ao te mwaaka are mwaakan Kuristo ni mamaeka i nanaoia e a ota nako mai rouia n te aro are e a noraki irouia aomata “ao a mimi iai; ao ataia iai bwa a memena iroun Iesu ngkoa.” Mwakuri 4:13.

[53]

Aron Kuristo ni bane nakoia ana reirei, ai bon aron naba nanona ae korakora nakoia natina ni boong aikai; bwa n ana kabanea n tataro ngke E katobibiaki irouia ana reirei aika ti tabeman, E kangai, “I aki tataro i bukia ti aikai, ma I tataro naba i bukia ake a onimakinai n aia taeka.” Ioane 17:20.

E tataro Iesu i bukira, ao E bubuti bwa ti na riki n teuana ma Ngaia n ai arona ngke teuana Ngaia ma Tamana. Ai kami ra te itoman aei! E taekina ae bon arona te Tia Kamaiu ni kangai, “E aki kona te mwakuri teuana te Nati i bon i Rouna.” Ioane 5:19. “Ma E karaoui ana mwakuri te Tama are mamaeka i nanou.” Ioane 14:10. Ao ngkanne, ngkana E mamaeka Kuristo i nanora, ao E na mwamwakuria i nanora “te kani mwakuri i bukin nanona.” (Biribi 2:13). Ti riai ni karaoa aron are E a tia ni karaouia; ti riai ni kaotiota te nano ae boraoui ma nanona. Ao ngkana ti tangiria ao ni mamaeka i nanona, “ao ti na riki rake nako nanon Teuare Kuristo are te atu.” I-Karatia 4:15.

[54]

MWAKORO 9—TE MWAKURI AO TE MAIU

Te Atua boni mwiokon te maiu ao te ota ao te kimwareirei nakon te aonaba. N ai aron buraenimatan taian ota man taai, ao n ai aron raangan ran man te koburake n ran ae maiu, ai bon aron naba ranganakan te kabwaia mai Rouna nakon ana karikibwai ni bane. Ao n te tabo are mena iai maiun te Atua i nanon te aomata, ao e na ranga nakoia tabemwang n te tangira ao te kabwaia.

Kimwareirein ara Tia Kamaiu bon te tabekia rake aomata aika bwaka ao te kamaiuia. Ao i bukin aei are E aki iangoa maiuna bwa te bwai ae kakawaki nako Ina, ma E kataua te kaibangaki n aki tabe ma kamamaeana. Ao i bukin aei are anera a teimatoa n aki toki ni mwakuri i bukin kakukureiaia aomata nako. Aei are bon te kakimwareirei nako ia anera. Bwa aonga nano ake a iaiangoia i bon i rouia n nora te mwakuri ma te nanorinano ni buokia ake akea kukureia ma ake a kakakeaki bongaiia n aroaroia ao n nibwaia: bwa e karaoaki irouia anera ake aki bure. Te nano are i nanoni Kuristo are E anga Ngaia n te tangira bon te nano are kaona karawa, ao e kabwanina kakukureiaia ake a maeka ikekei. Bon arei te nano are e riai n reke i rouia taan rimwin Kuristo are te mwakuri are e riai ni karaoaki i rouia.

Ngkana e kakawakinaki n te nano ana tangira Kuristo n ai aron te bwai ae boiarara, ao e bon aki kona ni karabaaki. E na namakinaki raoirouina i rouia ake ti kaitibo ma ngaiia. Maiun Kuristo n te nano bon ai aron te koburake n ran n te rereua ae ranga ni kakukureia aomata nako, ni kairia ake a nang kamaunaki bwa a na ingainga n tangira te kani moo i n te ran ni kamaiu aei.

Te tangira nakon Iesu e na kona ni kaotaki n te ingainga n nano nakon katotongan karaoan are E a tia ni karaoia i bukini kabwaiaia aomata ma tabekia rake. E na kairiri nakon te maiu n tangira, te nimamannei ao te nanoanga nakoia aomata ma maan ni kabane ake a mena i aan ana kakawakin Tamara are i karawa.

Maiun te Tia Kamaiu i aon te aba bon tiaki te maiu ae bebete n ti tabe i bukina, ma E kakorakora ma te aki bwarannanno, te kanene, te

aki kukua i bukini kamaiuakia aomata aika bua. Man aia tabo maan n amwarake ni karokoa Karemera E bon toua kawain te kakea i boni i Rouna, ao E aki ukoukora te Kabwaraki mai iaan uota aika kakua, ao mai iaan mwananga aika a kamaraki ma kakuan te katabetabe ma te mwakuri. Ao E taku, “Ai aron naba Natin te Aomata ngke E aki nako mai bwa E na tautoroia aomata, ma E roko bwa E na toro irouia aomata, ao bwa E na anga maiuna bwa unoraia (kamaiuaia) aomata aika bad.” Mataio 20:28. Anne bon te makuri ae kakawaki ni maiuna. Bwaai ni bane ake i rarikin aei a boni kauoua ni iango, ao a bongana naba. Boni kanana ao nimana te karaoa nanon te Atua ao te katia ana mwakuri. Ngaia, ma iangoana i bon i Rouna, bon akea nnena n Ana mwakuri.

[55]

I bukin aei are aomata ake a reke tibwaia n ana akoi Kuristo a na bon tauraoi n anga nagiaa bwa te karea, bwa aonga n reke tibwangaia nake E mate Iesu i bukiia n te bwai n tituaraoi mai karawa. A na karaoa are a kona ni karika te aonaba bwa e na tamaroa i bukin tukuia iai. Te nano aei bon kaotan raoi te rairaki ni koaua. Te aomata are nakoni Kuristo, boni ngaia are e na bungiaiki i nanona te tangira, te kani kaotiota nakoia aomata kakawakin te iraorao are kunea i nanon Iesu; ao koauan te kamaiuaki ma te karaoiroaki e bon aki kona ni kaina i nanona. Ngkana ti a tia ni katonga ma n nora raoiroin te Uea, ao a na bon iai i roura te bwai ae ti na taekinna. N ai aron Biribo ngke e kunea te Tia Kamaiu, ai bon arora naba ni kairia temwangina nako matana. Ti na kakaai anga ake ti na kona iai ni kaota aron raoiroini Kuristo, ao koauan bwaai aika a tuai noraki ae taekan te aonaba ae na roko. E na riai n iai te ingainga n nano nakon tangiran te kan nakonako n te kawai are E a tia n toua Iesu. E na iai te nano ni koaua n tangiria aomata ake a katobibira bwa a na “nora ana Tibutetei te Atua, are uoti nako aia bure kaain aonaba.”

Te nano n tangiria temwangina bwa a na kakabwaiaki e na oki bwa te kabwaia nako ira. Aio are bon ana kantaninga te Atua ngke E karekea tibwangara ae ti na karaoia n te baire ni kakamaiu. E a tia n angania aomata te tibwanga ae ti na karaoia n te baire ni kakamaiu. E a tia n angania aomata te tibwanga n te aro n Atua, are a kona ni kataorababa iai te kabwaia nako ia raoia n aomata. Aio bon te karineaki ae rietata, ao te kimwareirei ae kakawaki, ae kona te Atua n anga nakon te aomata. Nake a reke tibwangaia n te mwakuri n tangira a uotaki ni kaniaki nakon aia Tia Karikia.

E boni kona te Atua n anga rongorongon te euangkerio ma aron te mwakuri n tangira nakoia anera (bwa a na taekinna). E boni kona naba ni karekei anga tabeua i bukini karaoan are E tangiria. Ma i bukin ana tangira ae akea tokina E rineira bwa raona ni mwakuri ngaira, ma Kuristo ao anera naba, n te aro are a n reke tibwangara n te kabwaia, te kimwareirei, ao te kakakorakoraki n te onimaki, are uani mwin te mwakuri n aki tatauanne aei.

Ti a uaia n nanoteuana ma Kuristo i nanon ara iraorao ni karawawataana. Mwakuri ni bane ake a karaoaki ma te nano ni kukurei i bukia temwangina, e kakorakora te nano n akoi i nanon te tia angabwai, ao e tomaki riki iai ma te Tia Kamaiu i bukin te aonaba, are, “E kaubwai, ao E riki n aki kaubwai i bukimi bwa kam aonga ni kaubwai n ana aki kaubwai.” 2 I-1 Korinto 8:9. Bon ti i [56] nanoni kakororaon bukini karikara iroun te Atua e a kona iai n riki te maiu bwa te kakabwaia nako ira.

Ngkana ko karaoa am mwakuri n ai aron are E baireia Kuristo nako ia ana reirei bwa a na karaoia, ao ni kairia aomata nako Ina, ao ko na namakina tangiran te atatai ae nano, ma te rabakau ae abwabwabwaki ni bwain te aro n Atua, ao ko na baki ao n taka ni kakaea te raoroi. Ko na bubutia te Atua, ao am onimaki e na kakorokoraki, ao ko na mooi ni katoka nanom n te mwanibwa ni kamaiu. Te kaitara ma te ekaki nako ae karina ma te karawawataaki e na kairiko nakon te Baibara ao te tataro. Ko na rikirake n te akoi ao n ataan Kuristo, ao e na kabatiaki te atatai.

Te nano n aki iaiangoiko i bon i roum ma te mwakuri i bukia aomata, e kabwabwaka te iango, e kateimatoa te aba, ao e karekea te katotonga tamaroan maiun Kuristo, ao e uota te rau ma te kukurei nakon ane iai te nano aei i rouna. E na oti korakoran te nano. E na bon akea ana tabo te taningaroti ma te iaiangoia i bon i rouna. Aomata nako ake a maiuna te akoi ni Kiritian a na riki rake ao a na riki ni korakora ni mwakuri i bukin te Atua. E na iai i rouiia itiakin otan te aro n onimaki, te teimatoa, te onimaki ae maiu, ao rikiraken te mwaaka n tatataro. E mwamwakuri Tamnein te Atua i nanoia, ni kaoti kakawakin te nanoraoui, are mwin Ana mwakuri. Ao nake a anga ngaia nakon te buokia aomata n aki iaiangoia i bon i rouia, a bon mwamwakuria kamaiuaia.

Te aro are ti kona iai n riki rake n te akoi bon te kamwawaira ma te iaiangoira i bon i roura ma ni karaoa te mwakuri are E a

tia Kuristo ni katoka i aora bwa ti na karaoia, n ai aron ara kona, ni buokia ao ni kakabwaiiaia nake a kainnanao te buobuoki are ti kona ni buobuoki iai. E reke te korakora man te mwamwakuri; te mwamwakuri bon uotan te maiu. Aomata ake a kanene ni kateimatoa te maiu n Kiritian n akea aia mwakuri ma ni kantaninga te kabwaiia are e reke n te akoaki, ao akea te bwai ae karaoia i bukini Kuristo; ai bon aekakia aomata ake a kataia ni maiu n aki taraiamwarake. Bon ti te bo te maiu n onimaki ao te maiu n aon te aba, are tokina te aki mwamwakuri bon te mangori nako ao te mka. Te aomata are e aki kakabonganai waena e na bon bua korakorana ni kabonganai. Ai aron naba te Kiritian ae aki kakabongana te korakora are E anganna te Atua, e aki ti aki tokanikai ni maiuna maiun Kuristo, ma e na bua naba korakorana ae iai i rouna.

Ana ekaretia Kuristo bon ana itabon te Atua ae rineia i bukin kamaiuaia aomata. Ana mwakuri bon te uota te euangkerio nakon te aonaba. Ao te mwiokoaki aei e mena i aoia Kiritian ni kabane. A bane ni mwiokoaki n tatabemania nako n ai aron karakan aia tarena, ao reken aia tai, bwa e na kakoroaki nanon ana kananako te Tia Kamaiu. E kaotaki ana tangira Kuristo nako ira, ao ti a riki iai bwa taan tarau nako ia ake a tuai n ataia. E a tia te Atua n anganira te ota, ao tiaki ti i bon i bukira n ti ngaira, ma ti na tibwaiia nakoia (aomata). [57]

Ngke arona bwa a bane taan rimwini Kuristo n uti nakon mwiokoiaia, ao a na bon iai nga ma nga taan tataekina te euangkerio nakoia bekan, are ngkai bon ti temanna ae taekinna. Ao nake aki kona ni karin n te mwakuri, a na boni kona ni buobuoki n aia mwane, n aia nanoanga, ao n aia tataro. Ao a na bon rangi ni mwaiti aika a mwakuri ma nanoia i bukia aomata n aba ake a tia ni Kiritian.

Ti bon aki riai n nako n abaia bekan ke ni kitan mwengara i bukin ana mwakuri Kuristo ngkana bon iai are ti riai ni karaoia ni mwengara. Ti bon kona ni karaoi ara mwakuri n te mwenga, te ekaretia, i buakoia nake ti bobotaki ma ngaia, ao ai nake ti karikirake ma ngaia.

Mwaitin ana tai ni maiu ara Tia Kamaiu n te aonaba aei e boni bane n te mwakuri n taotaonakinnano n ana tabo ni mwakuri te kabenta i Nataretia. Anera aika tabonibai a bon roroko iroun Uean te Maiu n ana tai n nakonako ma taani mwakuri ao reibwa, ao E bon aki kinaki ao n aki karineaki. E boni kakaonimaki ni karaoa are riai ni karaoia n aron rabakauna, n ai aron naba kamaiuaia aoraki i

Rouna ke nakonakon i aon buakan ma naouean namani Kariraia. Ai ngaia are, i nanon mwiokoara aika rinano n te maiu aei ma nibwara aika mangori ti riai n nakonako ao ni mwakuri ma Iesu.

E taku te abotoro, “A na bane aomata ni mena n nakoia aika mena ngke a weteaki ni mena naba iroun te Atua.” 1 I-1 Korinto 7:24. Te tia iokinibwai e na riai ni wakina ana iokinibwai n te aro are e na neboaki iai ana Toka i bukin ana kakaonimaki. Ngkana te tia rimwini Kuristo ngaia ni koaua, ao e na uota ana koaua nakon ana waki ni bane ni kaota nanon Kuristo nakoia aomata. Te tia Karao intin e na kona naba ni kakaonimaki ma n teimatoa ni katotonga maiun Teuare waki n te waki ni maiu ae mangori i buakon tabukin Kariraia. Aomata ni kabanieia ake a arana aran Kuristo a boni riai ni karaoi aia mwakuri, n te aro are e na noraki irouia temwagina aroia aika raoiroi, ao a na kona iai ni kairaki nakon neboan te Tia Karikibwai ao te Tia Kamaiu.

A mwaiti ake a bitanikai man te anga bwai n tituaraoi nakon ana mwakuri Kuristo, bwa kioina ngke iai i rouia te konabwa riki ao te kona n ibuobuoki. Te iango ae taorababa bwa ti ngke e reke irouia te tarena ae a tangiraki bwa a na anga aia konabwai nakon ana mwakuri te Atua. E a tataneiai te aba n ataaki bwa a ti anganaki tekorakina ake a tangiraki taian tarena n aki warekaki temwagina, ake nake aki weteaki bwa a na reke tibwaia n te mwakuri ke te kaniwanga. E bon aki oti te koaua aei n te taetae ni kaikonaki aei. Bwa ngke e weteia ana toro te toka, ao e angania aia mwakuri n te tatabemania.

[58] N te nano n tangira ti kona ni karaoa te mwakuri ae te kabanea ni mangori “bwa kanga i bukin te Uea.” Korote 3:23. Ngkana e mena ana tangira te Atua n te nano ao e na bon oti n te maiu. E na ramwaneira Ana nanoanga Kuristo ao ara mwakuri ana rikirake ao ni kabwaia.

Ko aki riai n tataninga te tai ae kakawaki ke ni kantaninga te tai ae raka, i mwain ae ko na karaoa te mwakuri i bukin te Atua. Tai iaiangoa ae tera ana iango te aonaba i bukim. Bwa ngkana maium ni katoa bong e kaotiota itiakin ma koauan nanom nakon am onimaki, ao a kakoaua temwagina ae bon iai am kantaninga i bukia, ao e bon aki bane buaka korakoram.

A kona naba n riki ana reirei Iesu ake a mangori ma ake a aki kaubwa bwa te kabwaia nakoia temwagina. Tao a na bon aki namakina ae a karaoa te mwakuri ae raoiroi, ma i nanon aki ataan

are a karaoia a bon tia ni kariki naao ni kakabwaia ae a na rababa nako ma n nano, ao a na aki ata naba mwin te kabwaia are a tia ni karikia ni karokoa te bong n anga te kabanea ni kaniwanga. A na bona ki namakina ke n ata ae a tia ni karaoa ae kakawaki. A bon aki kantaningaki bwa a na katabei nanoia i bukin tetekeraoin aia waki. A bon ti kantaningaki bwa a na waki n akea te karongoa, ni karaoa ae kakawaki. A bon aki kantaningaki bwa a na waki n akea te karongoa, ni karaoa raoi ana mwakuri te Atua are E mwiokoia ma te kakaonimaki, ao e na aki matebuaka maiuia. A na bon riki rake ao n riki rake riki aroia ni katotonga Kuristo; a bon mwakuri n inanoi ma te Atua n te maiu aei, ao a kakorakoraia nakon te mwakuri ae kakawaki ma te kimwareirei ae akea waeana n te maiu ae na roko. [59]

MWAKORO 10—ATAAN TE ATUA

A boni mwaiti kawai ake E ukoukori te Atua bwa E na kaotia iai nakoira, ao ni kairira nakon te itoman ma Ngaia. A bon teimatoa bwai aika karikaki n tataetae nakon ara namakin. Te nano ae tauraoi e na bon namakina ana tangira te Atua ma mimitongina n aron are kaotaki ni bwaai ake e karaoi bain te Atua. Aomata ake a kakauongo a kona n ongo ao n ota n ana taeka te Atua ri nanoni bwaai aika karikaki. Tawana aika mawawa, kaai aika ririeta, ue aika tuai raure, ma ue aika raure, naang aika a mwamwae nako, te karau ae bwaka, te koburake n ran, tamaroani karawa, a bane n tataetae nakon nanora nako, ao ni weteira bwa ti na ikikina ma Teuare E karaoi baikai ni bane.

Ara Tia Kamaiu E bauti ana reirei aika kakawaki ni bwaai aika karikaki. Kaai, mannikiba, ueni kain te aoneinei, tabuki, taian kanamo, ao raoiroin karawa, ao ai uana naba ma bwaai aika riki ma ake a katobibira n te maiu ni katoa bong, baikai ni bane a bane n tomaki ma taekan te Koaua, n te aro are e na aki toki ni kauringaki te nano n ana reirei te Atua ri buakon katabetaben bwaikorakin rawawatan maiun te aomata.

Nanon te Atua bwa a na kukurei natina n Ana mwakuri, ao ni kakatonga n aron te mwenga ae rau ae tamaroa are E kataua bwa mwengaia n te aonaba aei. Te Atua bon te Tia tangira te tamaroa, ao i aoia ni bane nanona ae korakora E bon tangira raoiroin te aroaro; E tangirira bwa ti na wakina te tamaroa, ao te itiaki n aron are e noraki n tatamaroan ueni kaai.

Ngkana ti anga nanora ni kakauongo, ao ana karikibwai te Atua a na bon reireira baika a kakawaki n aron te ongeaba ao te onimakinna. Mairouia itoi ma kawaia ae aki kataneaki ri aani karawa i nanon roro ma roro n tou kawaia, ni karokoa te bwai ae moan te uarereke n ai aron te atom, a boni bane baikai n ongeaba nakon nanon te Tia Karikibwai. E boni kakawakin bwaai ni kabane te Atua ao E kateimatoai baike E a tia ni kariki. Teuare E kakawakin ma ni kateimatoai n aki totoki E a tia ni kariki. Teuare E kakawakin ma ni

kateimatoai n aki totoki taian aonaba aika aki konaki ni warekaki, E bon karerekei naba kainnanoia mannikiba ake a aki toki n anenei aia anene n akea makuia. Ngkana a mwananga aomata ni kaei aia mwakuri ni katoa bong, ao ngkana a tataro, ngkana a wene n te tairiki, ngkana a uti n te ingabong, ngkana e amwarake te kaubwai n ana bareti, ke ngkana e bootia natina te kananoanga i rarikin kanaia ae aki tau mwaitina, a boni bane n noraki iroun te Tama are i Karawa. Bon akea te ranimata ae timtim ae aki noria te Atua. Bon akea te moangare ae E aki ataia. Ngkana ti boni kakoauai raoi baikai, ao [60] kiriwen nanora ake aki riai n riki; a na kamaunaaki. A na bon aki [61] on maiura n te bwarannano n ai aron ae noraki ngkai; bwa bwaai ni kabane aika abwabwaki ma aika uarereke, a na bane n tiku i nanoni bain te Atua, are E bon aki kona ni kabotauaki n te kakawakin, ke n ri aon naba are E kona. I bukin aei are ti kona ni kakukureira n te motirawa are a ukoria temwangina ma e aki reke i rouia.

Ngkana e kakukureiaki nanom n ana katikitiki tamaroan te aonaba aei, iangoa te aonaba ae e na roko, are e na akea iai karawawataaan te bure ma te mate, ike e na aki manga noraki iai mwin te rekenikai ni bwaai aika a karikaki. Karika iaiangoan mwen-gaia ake a na kamaiuaki bwa iangon nanom, ao ururinga ae e na boni mimitong riki (te mwenga arei) nakon are e kona am iango n iaiangoia. Ti bon nora maaki mimitongin te Atua i nanon kakaokoron ana bwai n tituaraoi ni bwaai aika karikaki. Bwa e koreaki ae kangai, “Baik e tuai n nori te mata ao e tuai n ongo te taninga ao a tuai n rin i nanon te aomata boni baik e katauraoi te Atua i bukiia ake a tangiria.” 1 I-Korinto 2:9.

A boni mwaiti aia taeka taan ototo ma taan rabakau n aroni baik karikaki, ma bon te kiritian ae kimwareirei riki n tamaroan te aonaba aei, ao ana karabwarabwa e rietata, bwa e kina mwin ana mwakuri bain Tamana, ao e nora ana tangira n te ue, ao ni kaai aika tutu ma aroka. Bon akea ae kona ni kakukureia ni koaua n taran te tabuki ke te mwarua, te karanga ao marawa, ngkana e aki taraia bwa kaotan ana tangira te Atua i bukin te aomata.

E tataetae te Atua nako ira ri nanon ana mwakuri ni kakawakin, ao i nanon naba ana mwakuri Tamneina n te nano. I nanon baik ti kaitara ma ngaai, ao bwaai aika katobibira ma aron ononeakin baik riki ni katoabong, ngkana a uki nanora nako iai ao ti kona ni karekei reirei aika kakawaki mai iai. Ni kaotaan raoi ana mwakuri

ni kakawakin te Atua iroun te tia oto areru ao e taku, “A buta aonaba n Ana atataiaomata Iehova.” “Ane rabakau ao e na taratarai baikai, ao e na iangoi ana atataiaomata Iehova.” Areru 33:5. ao 107:43.

E tataetae te Atua nako ira n te Baibara. Bon te boki aei are e kateretereaki iai nako ira kaotiotan aroarona are arona ni katabeaki ma aomata, ao kakawakin te mwakuri ni kakamaiu. N te boki naba aei ae oti iai nako ira rongorongoa tamanuea ma burabeti ma aomata riki temwangina aika raraoi maiuia ngkoa. Bon aomata naba ngaiia “ae ti tearona ma arora.” Iakobo 5:17. Ti nori aroia ni kekeiaki ri buakon te bwarannano n ai aron naba ae i roura, ma aroia ni bwaka n te kaririaki n ai arora, ma a boni manga keiaki, ao a tokanikai i nanon ana akoi te Atua: ao, n noran aei, are a kaungaki iai nanora n ara kanene ni kakaea te raoiroi. Ngkana ti wareki aron kakawakin bwaai ake a kariaiakaki bwa a na kaitara ma ngaai, aomata ake [62] ngkekei, ma aron te ota ao te tangira ao te kabwaia are reke nako ia bwa kimwareireia, ma aron te mwakuri are a karaoia i nanon te akoaki are a anganaki ma te nano are a kairaki iai ao ngkanne te tamnei are a kairaki iai e na kaura i nanora ain te raoiroi ma te nano ni kani katotongia n aroaroia, are aroaroia n nanakonako ma te Atua.

Iesu E taekin taeka aikai i bukin te O Tetemanti, ao ai moa ra riki koauaia i bukin te Nu Tetemanti, (ao E kangai,) “Boni ngaia ae kaotioti i buku.” Ioane 5:39. Te Tia Kamaiu boni Ngaia are boto i Rouna aan ara kantaninga i bukin te maiu are akea tokina. Eng, te Baibara ae bwanin e kaotiota Kuristo. Boni mai moani karikan bwaai, ni karokoa te kabanea ni berita, “ao ngke tao akea Ngaia ao e aki karikaki te bwai teuana ae karikaki.” Ioane 1:3. “Noria I a waetata n roko.” Kaotioti 22:12. Ti wareki rongorongon ana mwakuri, ao ti kakauongo n ana taeka. Ngkana ko tangira te ikikina ma te Tia Kamaiu, ao ko riai n reiakina te Baibara ae tabu.

Kaona te nano ae bwanin n ana taeka te Atua. Bwa boni ngaia te ran ni kamaiu, katoka korakoran takam iai. “Boni ngaia naba te berena mai karawa.” E taku Iesu nako ia, “Bwa ngkana kam aki kana irikon Natin te Aomata, ao ngkana kam aki nima naba rarana, ao akea te maiu i nanomi.” Ioane 6:35. Ao E a manga kaota nanon ana taeka ngke E kangai, “Taeka aika I atongi nako imi bon te tamnei ao te maiu.” Ioane 6:63. A riki rabwatara man bwaai ake ti kang ma nim, ao n ai aron waakin te maiu n rabwata, ai bon aron naba wakin

te maiu n onimaki: bwa bon i nanon te bwai are ti iaiangoia are e na anganira te nano ao te korakora nakon arora n onimaki.

Oin aron te aro ni kakamaiu boni ngaia ae bane nanoia anera nako iai ni kan neneria. E na riki bwa te rabakau ao te anene i rouia ake a kamaiuaki i nanon ririki ake akea tokia n te aki totoki. Ao tiaki e bon riai te iangoia ma te karaurau n reiakinna ngkai? Ana nanoanga ma Ana tangira Iesu are akea tokina, te karea are karaoaki n onei mwira, a boni wewete nakon te rairaki ma te nano ni koaua. Ti bon riai n iaiangoa aron ara Tia Kamaiu ao ara Tia Raoi. Ti bon riai n iangoa aron Teuare E roko bwa E na kamaiuia ana aomata man aia bure.

Bwa ngkana ti teimatoa n iangoi ana kantaninga karawa, ao ara tangira ma ara onimaki a na rikirake ni korakora, ao ara tataro a butimwaeaki iroun te Atua, bwa kioina ngke a rikirake riki man rikirake riki n irengan ma te onimaki ao te tangira. A na itiaki ara iango n ara tataro, ao n nako man te nano ae koaua. E na bon iai te teimatoa riki n onimakina Iesu, ao te katoa bong n namakina mwaakana ni maiura, are mwaakana ni kamaiuia ni kabaneia ake a nakon te Atua i Rouna.

Ngkana ti iaiangoa raioiroin ara Tia Kamaiu, ao ti na bon tangira te oneaki ae bwanin ma te manga kaboouaki ni katotonga itiakina. E na bon iai te baki ma te taka n nano ni kani katotonga Teuare ti karinea. Ngkana e teimatoa ara iango irouni Kuristo, ao a na bon iai i roura te kan tataekinna riki nakoia temwangina, ao n riki bwa te tia tei i bukina nakon te aonaba.

[63]

E aki ti koreaki te Baibara i bukia taan atatai n ti ngaia; e bon aki, ma e koreaki ni katauaki i bukia aomata ni kabaneia. Taian koaua ake a katauaki i bukin te kamaiuaki a karaoaki bwa a na ota n ai aron otan te tawanou; ao bon akea ae na kairua iai ma ni bua kawaina, ma ti te koraki ake a bon iri oin aia baire n onea mwin ana baire te Atua are e ota raoi.

Ti bon aki riai n ira nanon aia taeka aomata ake a tuangira n aron ana reirei te Baibara, ma ti bon riai ngaira n reiakina ana taeka te Atua. Ngkana ti kariaia temwangina bwa a na iango i bukira, ao e na mwauku korakorara ao e na kauarerekeaki ara konabwai. Korakoran mwaakan te iango e na tinanikora i bukin aki kakabonganana ni baika a riai n iaiangoaki, ai aron naba buan ana kona (te iango) n ota raoi n nanon ana taeka te Atua aika nano. E na boni kamwawawaki te

iangon ngkana e kakabonganaki n ukeuke i nanon reirein te Baibara ni kabotaunaria te kibu teuana ma te kibu teuana, ao bwain te onimaki ma te aro n onimaki.

Bon akea te bwai ae kona ni kakororaoa riki korakoran te nano nakon ae te reiakina te Baibara. Akea te boki teuana ae mwaaka riki ni kaoti iangon te nano, ma n anga te mwaaka nakoni bwain te nano, i rarikin are e kona n anga rababan kakannaton ana koaua te Baibara. Ngkana e reiakinaki ana taeka te Atua n ai aron reiakinana ae riai, a na karababaki aia iango aomata, ao a na rine aroaroia, ao teimatoan aia kantaninga e na kaota te kaokoro ni maiuia.

E na bon ti teuana ae na reke ni warekan te Baibara ae e a warekaki nako naba n te aro ni kawaekoa. E kona temanna ni kabanea te Baibara ae bwanin ni warekia ao e bon aki nora tamaroana ke n ota n nanona aika raba ma n nano. Warekan te mwakoro ae ti teuana ni karokoa ae otaraoi nanona n te nano ma n inanoi ma te baire ni kakamaiu, e boni kakawaki riki nakon warekan mwakoro aika bati n akea bukina ni koaua ae noraki: ao akea te kaetieti ae koaua ae karekeaki mai iai. Kawakina am Baibara i roum. Ao ngkana e reke am tai ae riai, warekia; ao katuka te kantaninga are reke man te kibu n am ururing. Ngkana tao ko touanako kawaim ko na kona naba ni wareka te mwakoro teuana ma n iaiangoia ao kabaea i nanom.

Ti bon aki kona ni karekea te wanawana ngkana akea te nano ni koaua ma te tataro ao te reiakina ana taeka te Atua. Bon iai iteran te Baibara tabeua aika kai ota n aki kona ni kairua te aba iai, ma iai itera tabeua aika aki mena otaia i matao n te aro ae a na kai noraki ni waetata. Kibun te Baibara a bon riai ni kabotaunariaki ma kibun naba te Baibara. E na bon riai n iai te karaurau n ukeuke ma te tataro ni kan ota. Aekakin reiakinan te Baibara aei e na iai mwina nako im ae kakawaki. Aron are a kunea taani keniken bwa iai te biti ae wene rinanna ni karabaki i aantano, ao ai bon arona naba nako ia akana a ukeuke ma te kakorakoraia n ukora te bwai ae raba ae kakawaki n ana taeka te Atua, bwa a na boni kunea te koaua ae kakawaki are e karabaki mai rouia ake a ukeuke n te aro n aki karaurau. Te taeka ae roko mairoun te Tamnei ae iangoaki ma te karaurau n te nano, e na kona n riki bwa te raanga n ran ae raanga nako man te koburake n ran ni kamaiu.

E bon aki riai n reiakinaki te Baibara n akea te tataro. I mwain kaukan iteran baana ti bon riai ni bubuti ana kaokaota te Tamnei are Raioiroi, ao e na bon reke. Ngke e roko Natanaera iroun Iesu, ao E taku te Tia Kamaiu, “Noria, bon te Iteraera ni koaua, ae akea te uarao i rouna!” Ioane 1:47. E taku Natanaera, “Ko moan atai n te tabo ra? E kaeka Iesu ni kangai, I noriko ngke e tuai ni weteiko Biribo ngke ko mena i aan te biku.” Ioane 1:48. E na bon norira naba Iesu ngkana ti mena n taabo aika raba aika taabo n tataro, ngkana ti ukoria i bukin te ota bwa ti aonga n ata te koaua. Anera ake a nako man te aonaba n ota a na boni memena i rouia nake a ukoukora ana kairiri te Atua ma nanoia ae nanorinano.

Te Tamnei are Raioiroi E kariatata te Tia Kamaiu ao E neboia. Bon oin ana mwakuri te kaotiota Iesu, ma itiakin raioiroina, ma te kamiauaki ae kakannato are ti ti kona ni karekea i Rouna. E taku Iesu, “Ane E na neboia: bwa E na anai man au bwai n tuangingkami.” Ioane 16:14. Tamnein te koaua bon ti Ngaia te Tia Reirei ae konabwai n anga te koaua n Atua. Ai abwabwaki ra aron te Atua ni karinea te botannaomata ngke E a tia n anga Natina bwa E na mate i bukia, ao E a manga rinea Tamneina bwa E na riki bwa ana tia reirei te aomata, ao E na bon teimatoa ni kairiri!

[65]

MWAKORO 11—TE TIBWANGA AE TE TATARO

E bon tataetae te Atua nako ira i nanoni bwaai aika karikaki ma te Baibara ma bwaai ake E anganganira ao ana kairiri Tamneina. Ma aro aikai ni bane a bon aki tau; ma ti bon riai naba ngaira n anga nanora ni kabane nako Ina. I bukin karekean te maiu n onimaki ao te korakora, ao e na bon riai n iai i roura te itoman ni koaua ma Tamara are i karawa. Ara iango a na bon riai ni mena i Rouna; ao n iaiangoa ana mwakuri, ana tangira ao ana kakabwaia, ma bon tiaki naba aei ae kororaoui iai ara itoman ma te Atua, ma e na bon riai naba n iai ara taeka ae ti na taetae nako Ina iai n aron maiura ni koaua.

Te tataro boni kaukan te nano nakon te Atua n ai aron ae nakon raoraom. Tiaki i bukina ngke e riai karaoana, bwa e aonga ni kaotaki nakon te Atua aroarora, ma i bukina bwa ti aonga ni kona ni butimwaea te Atua. Te tataro e bon aki karuoia te Atua nako ira, ma e tabekira rake nako Ina.

Ngke E mena Iesu i aon te aba, ao E reireia ana reirei aroia n tataro. E tuangia bwa a na kaoti kainanoia n te bong ae koraki i matan te Atua, ao a na kabane aia iango aika iango n raraoma ni kaki i Rouna. Ao te koaua are E tuangia are a na boni kaekaki aia tataro, e boni kaeti naba nako ira.

Iesu, ngke E memena i buakoia aomata, E bon aki totoki n tataro. Ara Tia Kamaiu E arona te aro ae ai arora n aron kainnanora ao ara aki konabwai n te aro are E riki naba Ngaia bwa te Tia bubuti buoka ma te nanorinano, te Tia tataro ae nanomwaaka Ngaia ni kakaea mairoun Tamana taiani buoka ni kakorakora aika boou, bwa e aonga ni wakinako ma ni kamatoaki i bukin te mwakuri are E riai ni karaoia, ao te kataaki. Bon Ngaia ara banna ni kakairi ni bwaai ni bane. Bon Ngaia tarira n ara tai ni memere, bwa E bon “kaririaki ni bwaai ni kabane n ai arora,” ma ngkai temanna ae akea ana bure Ngaia E raira nako maiuna man te buakaka, E nanomwaaka n te karawawataaki ao n te bwainikirinaki are bwakaria n te aonaba aei ae aban te bure. Arona ni kananorinanoa e karika te tataro bwa te bwai ae riai ao te tibwanga. E reke raun nanona ao kimwareireina n

te itoman ma Tamana. Ao ngkai Ngaia ae aia Tia Kamaiu aomata ao Natin te Atua E namakina riain te tataro, ai mwaiti ra riki riaia nake a memere ma ake a bubure n namakina riain te tataro n te nano ae koaua ma te teimatoa n tatataro.

E boni kariariaira Tamara are i karawa bwa E na anganira kororaoin ana kakabwaia. Bon te tibwanga te baei nako ira bwa ti na moo ni katoki nanora ni koburaken te tangira ae akea tiana. Ai kami ra ngkai ti aki bati n tatataro! E bon tauraoi te Atua ao E kan ongo te tataro ma te nano ni koaua man nano aika nanorinano mairouia natina, ao ngaira ti boni kaota te tabwarabwara n ara itera ni kaoti kainnanora nakon te Atua. Tera ae a kona n iangoia aneran karawa i bukin te aomata ae kawa ae akea ana konabwai, ae karean te kaririaki ngke e aki bati n tataro ao e uarereke ana onimaki, ngkai nanon te Atua are nanona n tangira ae akea tokina e tauraoi n angania ae mwaiti riki nakon are a kona ni butia ao ma n iangoia? Anera a bon tangira te bobaraki i matan te Atua, ao a tangira te memena i rarikina. A taua te itoman ma te Atua bwa kimwareireia; ao natin te aonaba aei ake a kainnanao riki te ibuobuoki are e ti kona n anga te Atua a taraki n ae a bon rau nanoia ni waki n akea ana ota te Tamnei, ao te iraorao ma Ngaia.

[66]

Roon teuare buakaka e rabunia nake a kakaea bongan te tataro. Wirikirikin ana kariri te kairiribai e kainaoia bwa a na bure, e riki aei ti i bukina bwa a aki kabongana te tibwanga are e a tia n angania te Atua ae ana babaire ae te tataro. Aera natin te Atua aika mwane ma aine ngkai aki kan tataro, ngkai te tataro bon te king i nanon bain te onimaki ni kauka autinbwaini karawa ike a mena iai baika a kakawaki aika taiani buoka aika a na reke mairoun Teuare akea tiani mwaakana? Ngkana akea te tatataro n taai nako, ma te kamarurung n taratara, ao ti na bon tiku n te kakai kabuanibwai ae te rikirake n aki karaurau ao te kitana te kawai ae eti. Te kairiribai e bon teimatoa n ukori kawai n tutuki man te kai n nanoanga n te aro are ti na aki kona ni bubuti ma te nanorinano ae koaua ao te onimaki, bwa ti aonga ni karekea te nanoangaki ao te korakora n rawa nakon te kaririaki.

Bon iai kawai aika riai are ti na kona iai ni kantaninga te Atua bwa E na ongo ao ni kaekai taian tataro. Te moani bwai mai buakon aikai bon te namakina te kainnanao te buokaki mai Rouna. E a bon tia ni berita ni kangai, “Bwa N na nurakina te ran i aon ane kani moo, ao karanga i aontano ae mwauteretere.” Itaia 44:3. Aomata

ake a baki ao ni kani mooi i bukin te raoiroi ake a bane nanoia n tangira te Atua a na boni kakoaua bwa a na kaonaki. E na bon riai n uki te nano nakon ana mwakuri te Tamnei, bwa ngkana tiaki arona anne ao e bon aki kona ni karekeaki ana kakabwaia te Atua.

Kainnanora ae abwabwaki bon te kaetieti ao te onnon i bon i bukira ma te nano ni kan akoaki. Ma e riai ukeukeran te Uea bwa E na karaoi baikai i bukira. E taku te Uea, “Bubuti ao ane kam na anganaki.” Mataio 7:7. “Ao Teuare aki taua ae bon Natina ma E anga i bukira ni kabaneira, ao E na iranna n aki anganira bwaai n akoi ni kabane ma Ngaia?” Rom 8:32.

[67] Ngkana ti kawakina te bure i nanora, ngkana ti nimta te bure ae ataaki ao te Uea E na bon aki ongo i roura; ma ana tataro te aomata ae raraoma ni koaua, ae uruaki nanona e na bon butimwaeaki n taai nako. Ngkana a bane ni kaetaki kairua nako, ao ti na riai ni kakoaua bwa te Atua E na boni kaekai ara tataro. Oin ara raoiroi e bon aki kona ni karekei akoara iroun te Atua, ma bon ana kakawakin Iesu are E na kamaiuira, rarana E na kaitiakira, ma i rarikin anne bon iai ara mwakuri ae ti riai ni karaoia bwa ti na ira nanon te baire are ti na butimwaeaki iai.

Te aro riki teuana ae na tokanikai iai te tatataro bon te onimaki “bwa e riai bwa ane e nakon te Atua, ao e na kakoaua bwa bon iai, ao bwa bon te tia kabo aia onimaki akana kakorakoraia n ukoukouria.” Ebera 11:6. E taku Iesu nakoia ana reirei, “bwa bwaai ni kabane aika kam bubuti ngkana kam tataro, ao kam na taku i nanomi bwa e reke i roumi ao kam na anganaki iai.” Mareko 11:24. (Tara arora), ti kakoaua n ana taeka?

Te koaua e rababa ao akea tiana, ao E kakaonimaki Teuare E a tia n berita. Ngkana ti aki karekea te bwai are ti bubuti i bukina, n te tai are ti bubuti iai, ti bon riai naba ni kakoaua bwa E bon ongo te Uea, ao E na boni kaekai ara tataro. Ti boni kakairua, ao a kimototo ara noraba n te aro are n tabetai ti bubuti i bukini bwaai aika kona n riki bwa tiaki te kabwaia nakoira, ao Tamara are ikarawa n ana tangira E kaekai ara tataro n anganira are e na riki nako ira bwa te bwai ae e na moamo a bongananaare ti na bon tangiria naba ngke arona bwa e kaotaaki nakoira aroni bwaai aika a na riki. Ngkana e tara n ae aki kaekaki ara tataro, ao ti bon riai n teimatoa n te berita; bwa e na bon roko taini kaekana, ao ti na karekea te kakabwaiaki are ti bon rangi ni kannanoia. Ma te koaua ae tataro ni kabane a bane

ni kaekaki n aron ara bubuti ao n ai aron are ti bubuti iai bon ake te koaua iai. E bon rangi ni wanawana te Atua n te aro are E aki kona ni kairua, ao bon moan te raoiroi n te aro are E aki kona n tau bwaai aika raraoi mai rouia ake a nakonako n te aro ae riai. Ai ngaia are tai maku n onimakinna, e boni ngae ngkana ko aki nora waekoani kaekaan am tataro. Onimaki ni koauan ana berita are, “Bubuti, ao ane kam na anganaki.” Mataio 7:7.

Ngkana ti karaoa te babaire ma ara nanououa ma makura, ke ni kataia ni kaeti bwaai nako aika ti aki ota iai i mwain ae iai ara onimaki, ao e na kakorakoraki riki iai te nanououa. Ma ngkana ti nakon te Atua ma namakinan te aki konabwai ma te akea mwiokora, n arora ni koaua, ma te nanorinano ni kakoaua n te onimaki bwa e kaotiotaki kainanora nako Ina are bon Ngaia ae abwabwaki ana atatai are E nori bwaai ni kabane i nanoni baika karikaki, ma n tautaekan bwaai ni kabane n oin nanona ao n ana taeka, E na boni kona ao E na ongo tangira, ao E na kaota te ota i nanora. I nanon te tataro ma te nano ni koaua ao ti a tomaki iai ma nanon te Atua. Tao e na bon akea i roura te koaua ae abwabwaki i bukin te tai arei are E taraira iai ara Tia Kamaiu ma te nanoanga ao te tangira; ma bon iai koauana. E bon ngae ngke ti aki namakina baina i aora, ma E bon mena baina i aora n te tangira ma te nanoanga ao te akoi.

Ngkana ti nakon te Atua bwa ti na bubuti te nanoangaki ma te kabwaia, ao e na bon riai n iai i nanora te nano n tangira ao ni kakabwarabure? Ti na kanga n tataro ni kangai, Ko na kabwara ara bure mai roura n ai arora ngkai ti kabwara aia bure akana bure nako ira, ngkana iai nanora aika aki kani kabwarabure? Mataio 6:12. Ngkana ti kantaningai oin ara tataro bwa a na kaekaki, ao ti riai ni kabwarai aia bure temwangina n te aro are e na karaoaki naba nako ira kabwaran ara bure are ti kantaningaia.

Te teimatoa n tataro e a tia n noraki bwa boni ngaia reken te kaekaki. Ti bon riai n tataro n taai nako ngkana ti tangira te rikirake i nanon te onimaki ma te atatai. Ti bon riai n “botumwaaka n tataro,” (Rom 12:12) ao ni “kamarurungira nako iai ni katituaraoi” Korote 4:2. E kairoroia taan onimaki Betero bwa a na “kamarurungia n tau bangia bwa a na tataro.” 1 Betero 4:7. E anga naba te kaetieti Bauro ni kangai “Ma a na kaotaki ami bubuti nakon te Atua ni bwaai ni kabane, n te tataro ma te bubuti ma te katituaraoi.” Biribi 4:6. E taku naba Iuta, “Ma ngkami aika kam tangiraki. . . . kam na tataro iroun

[68]

te Tamnei are Raoiroi, ao kam na kawakiningkami n tangirami iroun te Atua.” Iuta 20,21. Te tataro n aki toki bon teimatoan te itoman i marenan te aomata ma te Atua, n te aro are maiun te Atua are raanga nako nanoni maiura, ao mani maiura e na manga raanga n oki nakon te Atua n te itiaki ma te raoiroi.

Bon iai riain te kamarurung n tataro; tai kariaia te bwai teuana bwa e na tukiko. Kakaiei anga aika ko na kateimatoa iai te itoman i marenan Iesu ma ngkoe. Kakaiei anga aika ko na kona iai n roko n te tabo are e tataneiai te aba n tataro iai. Aomata ake a kakaia ni koaua te itoman ma te Atua a na bon nonoraki n te kaintataro, a na kakaonimaki ni karaoi mwiokoia, ao a na bane nanoia ma te ingainga ni kan karekea buokaia n aron are kona n reke. A na kataia riki ni katamaroa aron karekean aia tai ni karokoia n te tabo are a kona iai ni karekea bakareren te ota mai karawa.

Ti riain ni bobotaki n tataro n ara utu, ao ae riain riki nakon anne ti bon riain n aki kakakea bongan te tataro n ae bon ti ngkoe bwa bon ngaia te maiu. E boni kanganga bwa e na nako raoi te maiu ngkana e kakakeaki bongan te tataro. Te tataro n te utu ke te tataro n te botaki e bon aki tau n ti ngaia. N te tabo ae okoro e riain ni kaotaki aron te maiu ni kabane bwa e na ataia te Atua. Te tataro ni bon ti ngkoe e na riain n ti ongo te Atua are E ongo tataro. Bon akea te taninga teuana ae riain n ongo kanoan te tataro anne. N te tataro ni bon ti ngkoe e kararoa te aomata man te karongoa, ao man te kiriwe n nano. N te rau, ao te nano ae koaua, e na ukoukoraki iai te Atua. Te raoiroi ao te nano ae teimatoa e bon roko mairoun Teuare E nora ae raba are uki taningana nakon taian tataro aika waerake man te nano. Te aomata e na itoman ma te Atua n te rau ao te onimaki, ao e na ikoti naba nako ina ota mairoun te Atua bwa kakorakorana ao buokana n ana tai ni kaiangatoa ma Tatan. Te Atua bon Ngaia rietatan korakorara.

[69] Tataro i nanon am ru; ao ngkana ko karaoi am mwakuri ni katoa bong, tai toki ni kawaerakea nanom nakon te Atua. Bwa anne te aro are e nanakonako iai Enoka ma te Atua. A na waerake tataron te nano n ai aron te bwai ae kakawaki ae boiarara i matan te kaintoka n nanoanga. E bon aki kona Tatan n tokanikai i aon ane e teimatoa n tiku nanona iroun te Atua.

Bon akea te tai ke te tabo ae aki kariaiakaki iai te tataro nakon te Atua. Bon akea te bwai ae kona n tukira bwa ti na kawaerakei nanora n te tataro ma te nano ae koaua. I buakon te koraki, i nanon

te kawai, ao i nanon te tai n tabetabe, ti boni kona ni kawaerakei ara tataro nakon te Atua, ma n onnon i bukin ana kairiri, n ai aron are karaoia Neemia i mwain ana bubuti nakon te uea are Atatokititi. Te tataro n itoman ae raba e na riai n iai n taabo nako aika ti mena iai. A bon riai n uki mataroan nanora n taai nako, ao ara kakao a na waerake n te aro are E na kona n roko Iesu ni mamaeka i nanora bwa te Irua mai karawa ni maiura.

E bon ngae ngkana iai baika a bubuaka, baika a karika te buakaka ni katobibira, ti bon riai n aki ikeikena boiraana, ma ti riai ni maiu n angini karawa ae itiaki. Ti bon riai ni kaini mataroa nakon iango aika aki itiaki ma nano aika aki raoiroi, ao ti na tabeki rake maiura nako matan te Atua n te tataro ma te nano ae koaua. Nake a kauki nanoia ni butimwaea te ibuobuoki ma te kakabwaiaki mairoun te Atua, a na bon nakonako n ae raoiroi riki nakon ae n te aonaba, ao e na iai i rouia te itoman ma karawa.

E na riai n iai i roura otaraoin riki ataakin Iesu, ao kororaoin atakiraoin kakawakin koauan te maiu are aki totoki. A na kaonaki nanoia natin te Atua n tamaroan te itiaki; ao ngkana arona bwa e kakoroaki bukin aei, ao ti na riai n ukoukori bwaini karawa ake E kamatai te Atua.

E na riai ni burimauniaki te nano ao n tabekaki rake, bwa e aonga n anganira te Atua te kona n ikeike n angin karawa. Ti na bon riai ni kania rarikin te Atua n te aro are ngkana a roko taiani kataaki aika karina, ao nanora a na rairaki nako Ina n ai aron te ue n rairaki nakon taai.

Katikui i matan te Atua ana tangira nanom, kimwareireim, nanokawakim, am iango n raraoma, ao mamakum. Ko bon aki kona ni karaka rawawatan uotana ao ni kakua. Bwa Teuare E atai mwaitin iran atura E bon aki kakateina te aki kan tabe nakon kain-nanoia natina. “Bwa moan te nanoanga te Uea ao E akoi.” Iakobo 5:11. E bon rotaki nanona ae te nano n tangira ni karawawatara, ma arora n tangitang. Uoti nako Ina bwaai ni bane aika kamangaoa te iango. Bon akea te bwai teuana ae kanganga i Rouna ae E aki kona ni kaetia, bwa E tabeki taian aonaba. E tau taekan bwaai ni kabane n te aonaba. Bon akea iterani maiura ae E na ro i Rouna n aki kona n ataia; bon akea te kaminomino ae kanganga kabwaranakoana i Rouna. Akea te kananoanga ae na kona ni bwakara temanna ae moan te mangori i buakoia natina, akea te kiriwe n nano ae e na rota te

[70] maiu, akea karongoan te kimwareirei, akea te tataro ma te koaua ae oti nako man wii (natina) ae a na kakeaki bongana iroun Tamara are i karawa, ke n aki waekoa ni katabea nanona iai. “E kamaiuia akana uruaki nanoia, ao E kabaei ikoakia.” Areru 147:3. Taian iraorao i marenan te Atua ma aomata n tatabemania nako a bon okoro ao ni kororaoi n ai aron are kanga akea riki kaain te aonaba aei bwa ti temanna, ao ai aron naba ae ibukin ti temanna ae anga iai natina ae tangiraki i Rouna.

E taku Iesu, “Kam na bubuti n arau: ao I aki taku nako imi, bwa N na butia te Tama i bukimi; bwa E bon tangiringkami te Tama.” Ioane 16:26,27. “Kam aki rineai, ma I rinei ngkami, . . . bwa E na anganingskami te Tama ane kam butia n arau.” Ioane 15:16. Te tataro n aran Iesu e bon nano riki nakon are ti te mwanewea te ara anne ni moan te tataro ao n tokina. Ma bon te tataro n te nano ao n te iango are mena i nanon Iesu, ao ngkai ti kakoauai ana berita, ti na mwiokoa ana nanoanga ma ni mwakuria ana mwakuri.

Bon tiaki nanon te Atua bwa ti na riki bwa kakaokoro, ke taani maeka ni kaokoroira i bukin te onimaki, ao ni kararoaira man te aonaba, bwa ti aonga n anga ngaira i bukin te mwakuri n taromaui. Te maiu, e na bon riai ni katotonga maiun Iesu n tabe ma aomata ao n tataro naba. Te aomata are akea riki ana mwakuri bwa ti te tatataro e na aki maan ao e na toki n tataro, ke e na riki ana tataro bwa te taeka ae tainaki n okiokiraki. Ngkana a kaokoroia aomata man te maiu ae tataneiai te aba iai, ni kararoaia man mwiokoan te kiritian ma ni bitaki nako, ao ngkana a toki ni mwakuri i bukin te Toka, are E a tia ni mwakuri ni koaua i bukia, a na bon kabua aroia n tatataro, ao a na bon akea nanoia nakon te kan taromaui. E riki aia tataro bwa boni i bukia ao e tauanne. A aki kona n tataro i bukin tangiran te nanorinano ke wakinan Uean Kuristo ao ni bubuti te kakorakoraki are a kona ni mwakuri iai.

Ti na bon aki tokanikai ngkana ti kakakea bongan reken ara tai ni bobotira ni kakorakoraira ao n ikaungaira temanna nakon temanna n ana mwakuri te Atua. E na mauna koauan ana taeka ma kakannatona man ara iango. Nanora a na toki kaotaia ma kaungaia are reke man katabuaia, ao ti a kekerikaki n te maiu n onimaki. N ikoikotakira ni kiritian e na mwaiti ae bua mai roura i bukin uarereken te nanoanga i marenara. Ane tabe i boni i bukina ao e aki kanoa te nibwa are kantaningaia te Atua bwa e na mena iai. Kabonganaran raori arora n

iraorao e na uotira nakon te inanoanga ma temwangina, ao e na riki bwa te rikirake ao te korakora nako ira n ana mwakuri te Atua.

Ngkana a bobotia Kiritian, ni mamaroroakina ana tangira te Atua ma kakawakin koauan te kamaiuaki, ao a na kaboouaki nanoia, ao a na manga kaungaia i rouia. Ti kona ni katoa bong n reiakina riki aron Tamara are i karawa, ni karekei otara aika boou n ana nanoanga; ao ngkanne e na reke i roura iai te kan tataekina ana tangira; ao ngkana ti karaoa aei, ao a na kabueaki nanora ma ni kaungaki. Ngkana ti iaiangoa riki Iesu ma n tataekinna, ao ni kauarerekea te iangoira i bon i roura, ao e na mwaiti riki memenana i roura. [71]

Ngkana ti iangoa te Atua n te tai naba are ti namakina iai ana kakawakin i bukira, ao ti boni kateimatoa iai iangoana n ara iango, ao ti na kukurei n taetae nako Ina ao n neboia. Ti tataekin bwain te maiu aei bwa bukina ngke iai nanora iai. Ti tataekinia raoraora bwa bukina ngke ti tangiriia; kimwareireira ao nanokawakira a reitaki ma ngaia. Ma bon iai abwabwakin kakannaton riain tangiran te Atua nakon ae te tangiria raoraora n te aonaba aei; te bwai ae moamoia riaina n te aonaba boni karimoan te Atua n ara iango, ao te maroroakina raoiroina ao te tataekina aroni mwaakana. Abwabwakin raoiroin bwaai n tituaraoi ake E a tia n anganira; a bon aki riain n riki bwa katabeaiangan ara iango ma ara tangira, n te aro are akea te bwai ae ti na angan te Atua; ma boni bwain kauringara baikekei nako Ina, ao bautara n te kabae n tangira ao ni kaitau nakon ara Tia Buobuoki are i karawa. Ti a bon tatarai naba bwain te aonaba aei. Ti na tabeki matara n tara mataroan te umwanibotaki ae uki i karawa, ike e ota mai iai mimitongin te Atua ni moan Kuristo are “E kona ni kakororaoa kamaiuuaia akana nakon te Atua i Rouna.” Ebera 7:25.

Ti riain ni kabatia riki kamoamoan te Atua, i “bukin ana atataiaomata, ma ana mwakuri aika a kamimi nakoia natia aomata.” Areru 107:8. Ara taromauri e na aki karaoaki ti i bukin te bubuti ke bwaai aika a na reke nako ira. Ti bon aki riain n ti iaiangoi bwaai ake a tangiri nanora ma n aki iangoi kabwaiara aika ti a tia ni karekei. Ti bon aki bati ni bwaina te tataro, ao ti rangi ni kauarerekea te katituaraoi. Bon taan teimatoa ngaira ni karerekea ana nanoanga te Atua, ao ai uarereke ra te kaitau ae ti karaoia, ai uarereke ra ara kamoamoia te Atua i bukin bwaai ake E a tia ni karaoi i bukira.

E bon taetae te Atua nakoia Iteraera n tai ake ngkoa n aia tai ni botaki ma Ngaia, ni kangai, “Ao kam na amwarake iai i matan Iehova

ae Atuami, ao kam na kimwareirei ni bwaai ni kabane aika kam arori baimi nako iai, ngkami ma kaain ami auti nako aika E kakabwaiako iai Iehova ae Atua.” Tua Kaua 12:7. Te bwai ae karaoaki i bukin neboan te Atua e riai ni karaoaki ma te kimwareirei, ao te anene n nebo ao te katituaraoi, ao tiaki n te aro n nanokawaki ao n rawawata n nano.

[72] Atuara bon te Tama ae nananoanga. E aki riai n riki ana mwakuri bwa te bwai ae kananokawaki, ao ni kauruaki nano. Ma e riai ni kakukurei taromaurian te Uea ao te kareke mwakuri n ana beku e na kakukurei naba. E aki tangiria natina te Atua, ake E a tia ni katauraoa te maiu ae kakawaki i bukia, bwa a na taraia bwa te Tia Kairiri ae matoatoa Ngaia. Bon raoia ae moamoana Ngaia; ao ngkana a taromauria, ao E kantaningaia bwa E na mena i buakoia, bwa E na kakabwaiia ma ni karau nanoia ao ni kaon nanoia n te kimwareirei ao te tangira. E korakora nanon te Uea i bukia natina bwa a na karauaki nanoia n ana mwakuri ao te karekea riki te kukurei n rawatan ana mwakuri. E kantaningaia aomata ake a roko n taromauria bwa a na oki ma uotaia iango aika kakawaki n aron ana kakawakin ao ana tangira, n te aro are aonga ni kakukureiaki n aia mwakuri ni katoa bong bwa e aonga n reke i rouia te akoaki aonga ni kokoaua ao ni kakaonimaki ni bwaai ni kabane.

Ti riai ni botaki ni katobibia te kaibangaki. Kuristo ao matena e na riai n riki bwa boton ara iango ma ara maroro ao kabatian kukurein iangon nanora. Ti riai ni kakawakin i nanora kakabwaiaki ni bane ake ti karekei mairoun te Atua, ao ngkana ti namakina ana tangira ae korakora, ao ti na riai n tauraoi n anga bwaai ni kabane nako nanoni baai ake a bobitiaki i aon te kaibangaki i bukira.

[73] E kona ni waerake ni kania karawa te aomata i aoni bai-1 ni-kiba aika bain te nebo. E bon taromauria te Atua n taian anene ma katangitang i karawa, ao ngkana ti kaoti ara kaitau ao ti tomaki ma te nebo ae kakawaki riki ae aia taromauria tangani karawa. “Ane kareana te katituaraoi ao e neboia.” Areru 50:23. Ti riai n roko ma kimwareirein te karinerine nako matan ara Tia Karikira “ma te katituaraoi ma bwanaan te anene.” Itaia 57:3.

[74]

MWAKORO 12—ARORA NI KAITARA TE NANOOUA

A mwaiti ake a ataei n te maiu ni Kiritian, are n tabetai boni ngaia are a kakiriweaki n aia katautau taan nanououa. A boni mwaiti n te Baibara bwaai aika aki kona ni kabwarabwaraki ke n ota te aba iai, ao Tatan e kabonganai baikanne bwa e na kamwaeieiaki iai aia onimakina te Baibara bwa bon te kaotioti mairoun te Atua. A titiraki (ni kangai), “N na kanga ra n ata te kawai ae eti? Ngkana bon ana taeka ni koaua te Atua te Baibara, ao N na kanga ni kainaomataaki man taian nanououa ao aki otan te nano?”

E aki kona n tuangira te Atua bwa ti na onimaki ngkana E aki anga te bwai ni kakoaua ae tau, are ti na kona n aana ara onimaki iai. Arona n iai Ngaia, Aroarona, kokoauan Ana taeka, a bane n aanaki n te kaotioti are a katikaki ara iango nako iai, ao te kaotioti aio e karika mwaitina. Ma e boni ngae n anne ao te Atua E bon aki kona ni kamwawa te nano ni kan nanououa. Ara onimaki e bon riai n tuku i aon taiani koaua, ao tiaki i aon bwaai aika kabwarabwaraki. Nake a tangira te nanououa a na bon reke aia tai n nanououa; ao nake a bon tangira ataan te koaua, a na boni kunei taiani koaua aika mwaiti are a na aana iai aia onimaki.

E boni kanganga bwa e na ota te iango ae iai tiana n aron ana mwakuri nako Teuare akea tiana. Mai irouia ake a wanawana ni karokoa te iango ae rietata reireiana, ao E na bon tuku naba Teuare tabu ni kunikaiaki n arona ae riaon te wanawana. “Ko kona ni kunea aron te Atua ngkana ko neneria ke ko aki? Ko kona ni kunea aron Teuare moan te mwaaka n ataia raoi? Ai aron rietatan karawa; tera ae ko kona n ataia?” Iobi 11:7,8.

E taekina ae kangai te abotoro are Bauro, “Ai nano ra kaubwain te Atua ma rabakauna ma atataina! ai aki ataki ra ana moti, ao ai aki kuneaki ra kawaina!” I-Rom 11:33. Ma e boni ngae n anne ao “E a buta rarikina n taian nang ma te ro.” “Te raoiroi ma te kaetitaeka bon aan ana kaintokanuea.” Areru 97:2. Ti boni kona ngkai n ota n arona n tabe ma ngaira, ao a na iango nako are E wakin, n te aro

are ti kona iai n nora te tangira ae akea tiana, ao te nanoanga ae raonaki n te mwaaka ae akea tokina. Ti kona n ota n aron are E a tia ni kataua are raoiroi i bukina bwa ti na ataia, ao i tinanikun anne ti riai n onimakina te bai ae akea tokin mwaakana, ao te nano are on n te tangira.

[75] Ana taeka te Atua, are boni katotongan Teuare E anga, E kaoti bwaai aika riaon ara wanawana are e bon aki kona n ota iroun te aomata ae iai tiana. Rokon te bure nakon te aonaba, aron Kuristo n Atua ao rikina n aomata, te manga kabouaki, manga utia maate, ao bwai riki aika kaotaki n Baibara aika nano nakon are kona te iango n aomata ni kabwarabwara, ke ni kona n ota raoi iai. Ma bon akea bukin ae ti na nanououa n ana taeka te Atua ti i bukin bwaai aika riaon ara wanawana n aron ana kakawakin. N te aonaba ae ti mena iai ao bon iai bwaai aika riaon ara wanawana aika teimatoa ni katobibira aika ti aki kona ni bairei. Te bwai are moan te mangori ni bwain te maiu e kona ni kaotinakoa te kanganga ae akea mwaakan te aomata ae te kabanea n rabakau ni bwain te aonaba aei ni kona ni kabwarabwara. A boni mena n taabo nako bwaai aika kamimi aika riaon ara kona. Ao ngkanne ti na riai naba ni mimi ngkana ti kunea ae iai naba bwaai aika riaon ara wanawana n te aba n onimaki aika ti aki kona ni bairei? E mena te kanganga n aki konabwain ao aki rababan te iango n aomata. E a bon tia n anganira te Atua i nanon te Baibara taian kakoaua aika tau n aron rekena (te Baibara) mai Rouna, ao ti bon riai n aki nanououa n ana taeka ti i bukina ngke ti aki kona n ata nanon bwaai ni bane ake a riaon ara wanawana n aron ana kakawakin.

E taku te abotoro are Betero bwa a mwaiti bwaai i nanon te Baibara aika “a aki kai ataaki aika a kabwaouai akana aki atatai ma akana aki teimatoa . . . ni kareke mateia iai.” 2 Betero 3:16. E a kabonganaaki kanganga aika n te Baibara bwa aia bwai taan nanououa ni kauntaeka n eekanako te Baibara; ma n aron ae e a tia n noraki bwa aroia arei a boni katea iai korakoran te koaua are e bon reke (te Baibara) mairoun Tamnein te Atua. Ngkana akea taekan te Atua ae nano i nanona Te Baibara ma ti are ti kai ota iai; ao ngkana e kona n ota te iango n aomata ae iai tiana n aron korakoran te Atua ma kakannatona, ao ngkanne te Baibara e na bon aki kaotiota te koaua are reke man te mwaaka n Atua. Te kakawaki ao te riaon ara

wanawana are noraki n te Baibara, e na kaira te onimaki nako iai bwa bon ana taeka te Atua.

Te Baibara e katerei koaua ni kabebetei ao ni kakororaoi ni kaeti nakon kainanon ao kariarian nanon te aomata, are e a tia naba ni kakukurei nano ake a tia ni katauraoki raoui, ao e kakeiakia ake a nanorinano ma ake a tuai n reireiaki bwa a na nora kawain te kamaiuaki. Ao koaua aika kabebeteaki aikai a mena iai taian reirei aika nano, aika ti aki kona n rooti ao e riaon are e kona n rotia te iango n aomata, n te aro are ti na ti butimwaai bwa kioina ngke bon te Atua ae kaoti. N te aro aei e a kaukaki iai te baire ni kakamaiu nako ira, n te aro are aomata ni bane a na kona n nora te mwaneka are a na toua n aroia n raraoma nakon te Atua, ao n onimaki nakon ara Uea ae Iesu Kuristo, n te aro are a kona iai ni kamaiuaki n te kawai are E a tia ni baireia te Atua; ao i rarikin taiani koaua aika kakai ota aikai, a boni mena iai bwaai aika aki kona n ataaki are bwaini mimitonginaare bwaai aika aki kona n ataaki are e riaoni mwaakan te iango n ukeuke, ma e bon kairi nanoia taan ukeuke ni koaua i bukin te koaua ma te karinerine ao te onimaki. Ngkana e ukeuke riki n te Baibara te aomata, ao e na boni karekea riki te koaua ae bon ana taeka te Atua ae maiu, ao iango n aomata a na bane ni bobaraki i matan kakannaton te kaotioti n Atua.

[76]

Te kakoaua ae ti bon aki kona n ota raoui ni koauan te Baibara aika kakannato e bon kaota kakoauan ae te iango ae iai tiana e bon aki tau n ota ni bwain te iango ae akea tiana; bwa te aomata, ma tokin ana wanawana n aomata e bon aki kona n ota n te kantaninga n Atua.

I bukin aki konakin otaraoin bwaai ake a riaon are kona n ota te aba iai, ao taan nanououa ao taan aki kakoaua n rawa nakon ana taeka te Atua; ao tiaki ni kabaneia ake a kakoaua te Baibara are akea i nanoia te nano aei. E taku te abotoro, “Kam na tarataraingkami taari, bwa e na aki mena te nano ae buakaka ae aki onimaki iroun temanna i buakomi, ae te kani kitana te Atua ae maiu.” Ebera 3:12. Bon te eti bwa e na reiakinaki raoui reirein te Baibara, ao te ukeuke n “ana bwai te Atua ake a nano,” I-Korinto 2:10 n ai aron are a kaotaki n te Baibara. Ma “bon ana bwai Iehova ae Atuara bwaai aika raba: ma bon ara bwai ma natira n aki toki bwaai aika kaotaki.” Tua Kaua 29:29. Bon ana mwakuri Tatan te bitaraea mwaakan te iango n ukeuke. Iango naba ni kamoamo a irengan ma rinanoan koauan

te Baibara, n te aro are aomata a namakina te aki rau n nano ao te konaki ngkana a aki kona ni kabwarabwara te Baibara ni kaeti ma nanoia. Bon te karinanoaki ae abwabwaki i rouia bwa a na kakoaua ae a aki ota n nanon te Baibara. A bon aki kataua te taotaon nanoia n tataninga ni karokoa te tai are E ataia iai te Atua bwa a tau nakon te kaotaki te koaua nako ia. A taku n aia iango bwa wanawanaia n aomata n akea buokana e tau i bukin kaotaaia n te Baibara, ao i bukin are a aki kona n ota iai, ao a kakewea iai mwaakana. Bon te koaua ae a bati taiani kabwara ao reirei aika angkoa a reke man te Baibara, ao a bon rangi ni kaokoro ma wakin kanoan te kaotioti ae mwaiti. A bon aki nako raoi ma Ana taeka te Atua, ma bon ana mwakuri te aomata ni bitaraea te Baibara.

Ngkana e kona te aomata ae karikaki n ota raoi n aron te Atua ni koaua ma Ana mwakuri, ao ngkanne, ngkana e rota te tia anne, ao a na bon akea i rouia kunean riki te koaua, akea rikiraken te wanawana, akea rikiraken te iango ke te nano. E a aki manga kakannato te Atua; ao te aomata, ngke e a tia n rota tokin te wanawana are kona, e na toki wakina. Ti riai ni kaitaua te Atua ngkai tiaki arona anne. Te Atua bon akea tiana “are a bane ni karabaaki i nanona bwaikorakin te rabakau ma te atatai.” I-Korote 2:3. Ao ni karokoa te aki totoki a na boni bane aomata n aki toki n ukeuke, n aki toki n reirei, ao e na bon aki bane kaubwain wanawanan te Atua, ma raoiroina, ao mwaakana.

[77] Bon nanon te Atua bwa E na aki toki ni kaotaki koauan ana taeka n te maiu aei nakoia Ana aomata. Bon ti teuana te kawai are kona iai n reke te atatai aei. Ti kona ni karekea te atatai n ana taeka te Atua ti i nanon ana kaokaota te Tamnei are boni Ngaia ae reke mai irouna te taeka. “Bwa akea temanna ae atai bwain nanon te Atua ma ti Tamnein te Atua.” 1 I-1 Korinto 2:11,10. “Bwa E tiroitiroi bwaai ni kabane te Tamnei ma ana bwai te Arora ni Kaitara te Nanououa te Atua ake a nano.” 1 I-Korinto 16:13,14. Ao E kangai ana berita te Tia Kamaiu nakoia taan rimwina, “Ma ngkana E roko Teuare Tamnein te koaua ao E na kairingkami nakon te koaua ni kabanea: . . . bwa E na anai man au bwai n tuangngkami.” Ioane 16:13,14.

E bane nanon te Atua n tangira te aomata bwa e na kakabongana mwaakan ana iango, ao reiakinan te Baibara e na kakorakora ana iango ao ni kariatata, are e bon aki konaki ni karekeaki n te reirei teuana. Ma ti bon riai n taratara raoi man te atuana mwaakan ara

iangō are boni kanoan memeren ao aki teimatoan te aomata. Ngkana ti aki kani kamabubua ana koaua te Baibara n ara atatai, n te aro are koaua aika teretere a na bon ota i roura, ao ti riai n onimaki n ai aron ana onimaki te ataei, are e tauraoi ni karekea reireiana, ao ti na bubuti te ibuobuoki mairoun te Tamnei are Raoiroi. Namakinan mwaakan te Atua ao wanawanana, ma namakinan ara aki konabwai n rota kakannatona, e riai ni kanorinanoira, ao ti a riai iai ni kauka Ana Taeka n ai aron ae ti roko i matana, ma namakinan te karinerine ae renganaki n te maaku ao te nebonebo. Ngkana ti nakon te Baibara, ao mwaakan ara iangō e riai n ata reken te mwaaka are iai, ao te nano ma atataina a riai ni bobaraki nakon NGAI are kakannato.

A bati bwaai ake a tara ni kanganga ke n aki ota, are e na kaotai te Atua ao ni kabebetei nako ia ake a kan ota iai. Ma ngkana akea ana kairiri te Tamnei are Raoiroi ao ti na bon tiku n teimatoa ni minota te Baibara ke ni kaburea kabwarabwaran nanona. E boni mwaiti warekan te Baibara ae akea nanona, ao ni mwaitin te tai e a riki anne bwa te kabuanibwai ni koaua. Ngkana e kaukaki te Baibara n akea te karinerine ao te tataro, ngkana e aki tiku ni matoa te iangō ma te nano ni koaua iroun te Atua ke n nako raoi ma nanona, ao e kamabubuaki iai te iangō n te nanokokoraki; ao reiakinan te Baibara ngkanne e na kakorakoraia taan nanououa. E a taua aron taian iangō te riaboro, ao e katautau i taiani kabwara aika aki eti. Ngkana arona bwa a aki ukoukora te nakoraoi ma te Atua aomata n aia taeka ke n aia mwakkuri, ao ngkanne, e bon aoria ngke a wanawana, ma a kona ni kairua n aia atatai n te Baibara, ao e bon aki riai te onimakin aia kabwara. Aomata ake a tara te Baibara ni kani karekea te kabitara, bon akea ataan te onimaki i rouia. Ao n otan aia bitaki nako man te koaua, a kona iai n nori baika mwaiti ni karekea te nanououa ao te aki kakoauai bwaai aika bon ota raoi ao ni bebete kaotaaia.

Bitaraean nanon (te Baibara) n aron are a kona, ma oin reken te nanououa ao te aki kani kakoaua n aro aika mwaiti, bon tangiran te bure. Reirei aika reke man ana taeka te Atua ma aki bibitakina, a bon aki butimwaeaki n te nano ae kamoamoā, ma te nano ae tangira te bure, ao aomata ake a rawa n ongeaba nakon are a tuangaki n te Baibara, a bon tauraoi naba n rawa nakoni mwaakana. Te aro are ti kona iai n roko n te koaua, e na bon riai n iai i roura te nano ae koaua ae ingainga nakon kan ataan te koaua, ao te nano ae tauraoi nakon te ongotaeka nako iai. Ao aomata nako ake a roko ma te

nano aei n reiakinan te Baibara, a na boni kunei koaua aika bati bwa bon ana taeka te Atua, ao a na reke iai otaia ni koauana are e na kawanawanaia nakon te kamaiuaki.

E a tia n atonga ae kangai Kuristo, “Ngkana e kan toua mwin ana taeka Teuarei te aomata, ao e na ata te reirei.” Ioane 7:17. N onea mwin am aki ota ao ekakinakom i bukin te bwai are ko aki ota iai, anga ngkoe nakon te ota are e a tia n ota i aom, ao ko na karekea iai te ota ae kakawaki riki. I nanon ana nanonga Kuristo, karaoa ni kabanea are e a tia ni kaitiakaki otana nakon am atatai, ao ko na kona iai ni kakai ota ao ni kona n iri nanon bwaai ake ko nanououa iai ngkai.

Boni iai te koaua ae uki nakoia aomata nako, Nake a bati reireiaia, nake a bon aki kona ni koroboki ao ni warewarete koaua aei bon te koaua ae te tataneiaia. E weteira te Atua bwa ti na kakoaua i bon i roura koauan Ana taeka, ao koauan Ana berita nako. E taku nako ira, “Kam na kata Iehova man noria bwa E raoiroi.” Areru 34:8. N onea mwin te onimakin aia taeka temwangina, ti boni ngaira ni katonga (koauana Ana taeka te Atua). E atonga aei, (Iesu) “Kam na bubuti ao ane kam na anganaki.” Ioane 16:24. Ana berita nako a na boni kakoroaki bukiia. A bon tuai n aki kakoroaki bukiia: ao a na bon aki kona n ae a na aki kakoroaki bukiia. Ngkai ti tabe ni kania Iesu, ao ni kimwareirei ni kororaoin Ana tangira, nanokokorakira ao roon (nanora) a na mauna nako n otan te mena i matana.

E taku te abotoro are Bauro bwa te Atua, “E a tia ni kamaiuira mani mwaakan te roo, ao E uotira nako nanon uean Natina.” I-Korote 1:13. Ao aomata ni kabane ake a tia ni kitana te mate nakon te maiu a kona ni “kanikinaea ni koaua bwa E koaua te Atua.” Ioane 3:33E kona n taekina ae kangai, “I a tia ni kunea i nanou Iesu. A bane ni buokaki kainnanou, takan nanou e kangaeaki; ao ngkai e a riki te Baibara nako iu bwa kaotiotan Iesu Kuristo. Ko titiraki bwa e aera ngkai I kakoaua Iesu? Bwa bukina ngke E riki Ngaia nako iu bwa te Tia Kamaiu ae te Atua. E aera ngkai I kakoaua te Baibara? Bwa kioina ngke I kunea bwa boni bwanan te Atua nako iu.” E bon riai n iai i roura te kaotioti bwa e boni koaua te Baibara, are kaotiotaki iai Kuristo bwa bon Natin te Atua. Ti bon ataia bwa ti bon aki rimwin karaki ni kewe aika akea koauaia.

E kairoria tarina Betero bwa a “na riki rake n te akoi ao n ataakin ara Uea ao ara Tia Kamaiu are Iesu Kuristo.” 2 Betero 3:18.

Ngkana a riki rake i nanon te akoaki ana aomata te Atua, ao a na bon teimatoa ni karekea te atatai ae ota raoi n Ana taeka. A na boni kina te ota ae boou ao te tamaroa n taian koaua aika tabu. Aio are e a tia ni koaua i nanon rongorongon te ekaretia n roro nako, ao e na bon teimatoa ni karokoa te toki. “Ao kawaiia akana raoiroi ai aron te ota ngkana e bo mainiku, ae karaka otana ni karokoa e tawanou.” [79] Taeka n Rabakau 4:18.

N te onimaki are ti a kona iai n nori boong aika a na roko ma n nimti ana taeka ni berita te Atua i bukin rikiraken te atatai, ao mwaakan ara atatai e na tomaki ma ngaia, ao korakorara e na toma raoi ma mwiokon reken te ota are boni Ngaia. Ti na kimwareirei bwa bwaai ni kabane ake ti aki ota iai ngkai n ana kakawakin te Atua a na boni bane ni kaotaki raoi, bwaai ake e kanganga te ota iai ngkai a na boni bane n reke kabwarabwarakia; ao ike ti nora iai ti te nako raoi ngkai ma te aki tokanikai, ti na nora ngkanne te kororaoi ma tamaroan te inanoi. “Bwa ti noraba maaki ngkai n te tirotaam ao kanga ti mwaninga, ao rimwi ti na noraba ni kaitara. I atatai teutana ngkai, ao rimwi n na bon atatai raoi n ai arou ngkai I bon ataaki raoi.” I I-Korinto 13:12. [80]

MWAKORO 13—KIMWAREIREI I NANON TE UEA

A weteaki natin te Atua bwa a na riki bwa taan tei i bukini Kuristo, ni kaotiota raoiroin te Uea ao nananoangana. N ai aron Iesu ngke E a tia ni kaota nako ira koauan aroaron te Tama, ao ai arora naba bwa ti riai ni kaotiota Kuristo nakon te aonaba are e aki ata tamaroan ana tangira n nanoanga. E taku Iesu, “Ko kanakomaiai nako aon te aba, ao ai arou naba. I a manga kanakoia aikai nako aon te aba.” “Ngai nanoia, ao Ngkoe i nanou.” Ioane 17:18,23. E taku ana taeka te abotoro are Bauro nakoia taan rim win Iesu, “Kam boni kaotiotaki bwa ana reta Kuristo, ae ataaki ma ni warekaki irouia aomata ni kabaneia.” 2 I-Korinto 3:3,2. E boni kanakoa ana reta Kuristo nakon te aonaba aei irouia natina ni kabaneia. Ngkana te tia rimwini Kuristo ngkoe ao E kanakoa ana reta ni maium nakon te utu, te kawa, ao te tabo are maeka iai. E boni memena Kuristo i roum, ma nanona ae ingainga ni kan taetae nako ia ake aki tataneiai ma Ngaia. Tao bon aomata aika aki wawareka te Baibara ngaiia ke tao aki ongo te taeka are tataetae nako ia man iteraniban te Baibara, ao tao a aki nora naba ana tangira te Atua i nanoni bwaai ake a karikaki i Rouna. Ma ngkana bon te tia tei ngkoe ni koaua i bukini Iesu, “Kam boni kaotiotaki bwa ana reta Kuristo, ae ataaki ma ni warekaki irouia aomata ni kabaneia.” 2 I-Korinto 3:3,2. E boni kanakoa ana reta Kuristo nakon te aonaba aei irouia ni kabaneia. Ngkana te tia rimwini Kuristo ngkoe ao E kanakoa ana reta ni maium nakon te utu, te kawa, ao te tabo are ko maeka iai. E boni memena Kuristo i roum, ma nanona ae ingainga ni kan taetae nako ia ake aki tataneiai ma Ngaia. Tao bon aomata aika aki wawareka te Baibara ngaiia ke tao aki ongo te taeka are tataetae nako ia man iteraniban te Baibara ngaiia ke tao a aki nora naba ana tangira te Atua i nanoni bwaai ake a karikaki i Rouna. Ma ngkana bon te tia tei ngkoe ni koaua i bukini Iesu, ao tao bon i roum are a na kona ni kairaki iai nakon ataan riki raoiroin te Atua ao a na anaki nanoia nakon te tangiria ao te neboia.

A bon rineaki Kiritian bwa taan katea te ota i nanon te kawai nako karawa. A na riki bwa taan kaota te aonaba aei n te ota are reke i rouia mairoun Kuristo. Maiuia ma aroaroia a na riai n reke mai iai irouia temwangina etin raoi aron Iesu ma ana mwakuri.

Ngkana bon taan tei ngaira i bukini Kuristo, ao ti riai ni karika ana mwakuri ni bon arona ae katika te nano. Kiritian ake a boboti iango ni karawawata ao taiani kananokawaki nako ia, ao ni nguren-gure ao n tatangitang, a boni kaotiota te banna ae kairua nakoia temwangina n aron te Atua ma te maiu ni Kiritian. A karika te kantaninga ae te Atua E bon aki tangiria natina bwa a na kukurei, ao n te aro aei a karika te kaotioti ni kewe i bukin Tamara are i karawa. [81]

E bon tokanikai Tatan ngkana e kona ni kairia natin te Atua nakon te aki onimaki ao akean te kantaninga. E kukurei n norira bwa ti na aki onimakina te Atua, n nanououa mwaakana ma tauraoina ni kamaiuira. E tangiria bwa ti na iangoa te Uea bwa aongkoa E na karawawataira n ana kakawakin. Bon ana mwakuri naba Tatan te kaota te Uea bwa aongkoa E aki tatangira ao n nananoanga. E kaotibuaka te koaua n aron te Atua. E kaona iaiangoan te Atua ni kantaninga ni kewe; ao e aki tei i aon koauan aron Tamara are i karawa, ao ngaira naba ti aki toki ni katei ara iango i aon ana kaotioti Tatan aika kairua, ma n aki karinea te Atua n arora n aki onimaki ao ni nguren-gure nako Ina. E bon aki toki Tatan ni kakaai anga ake e na karika te maiu n onimaki bwa te bwai ae karawawata te aba. E tangiria bwa e na tara n ae e bati te mwakuri iai ao e kanganga; ao ngkana e a kaotiotaki te aekaki ni maiu aei i roun te Kiritian bwa aron te maiu n onimaki, ao te Kiritian anne, i buakon ana aki onimaki, e na riki bwa te bouanikaua nakon ana mwamwanai ni kairua Tatan.

A mwaiti ake a nakonako ni kawain te maiu, ake a tutuku naba i aon aia kairua, aia aki tokanikai, ao aia bwarannano, ao a on nanoia n te rawawata ma te bwarannano. Ngke I mena i Eurobe ao iai te aine temanna ae mena n te nano aei, ao e taonaki n te rawawata ae korakora ao e koroboki nako iu ni bubuti buokana taeka ni kaungaunga. N te tairiki are i mwin warekan ana reta i rou. I mi bwa angkoa I mena n te nnenaroka, ao temanna ae tara n ae ana bwai te nnenaroka arei, e kairai ri buakoni kawaina. I a boboti ueni kaai ao I kakukureiai ni boiararaia, ao te aine are kaoroboki nako iu, e nakonako i rarikiu, ni kaira nanou nakoni ue aika kateketeke

aika aki kan tarataraki ao ni karibwa kawaina. Ao ikanne are e a ngurengure ao ni karawawataaki. E bon aki nakonako n te kawai n ririmwin te tia kairiri, ma e nakonako i buakon ue aika inging ma kateketeke. Ao e ngurengure ni kangai, “O ai kawa ra te nnenaroka ae tamaroa aei ngkai e a kabuakakaki n te kateketeke? Ao ngkanne e taku te tia kairiri nako ina, Tai tabe ma te kateketeke bwa a kona n ti kaikoakiko. Bobotii uen rooti, ma ueen kiebu, ao ue aika bingke.”

Tiaki bwa bon iai bwaai aika raraoi ni maium? Tiaki bwa bon iai taai aika kakawaki are e kaonaki iai nanom n te kimwareirei iroun Tamnein te Atua? Ngkana ko rairaki n tara aroni baika a tia n riki nakoni maium, ao tiaki bwa ko na kona ni kunei bwaai aika kakukurei iai? Ao tiaki bwa berita ake mairoun te Atua ai aron ue aika boiarara i rarikin nako kawaim? Tiaki ko bon riai ni karika titikiraioia ao boiararaia bwa a na kaona nanom n te kimwareirei?

[82] Kaai aika inging ma aika kateketeke a na ti kaikoakiko ao ni karawawatako; ao ngkana ko boboti ti bwaai aikai, ao ni kaoti nakoia temwangina, ao tiaki bwa, ko kamangora naba iai raoiroin te Atua, n tukiia ake a mamaeka i rarikim man touani kawain te maiu?

Bon te aki wanawana te boboti bwaai aika akea kakukureia i nanon maium are ko a tia ni kitannabon te bwai ae akea raoiroina, a kabwara te nano, bon te aki wanawana taekinaia ao te karawawataaki ni karokoa ae ko a taenikai n te bwarannano. Te nano ae bwarannano e on n te roo, ao e tuuki ana ota te Atua, ao e kawenea naba te karawawataaki i nanoni kawaia temwangina.

E rabwa te Atua i bukin te banna ae teretere are E a tia ni kaotia nako ira. Ti riai ni boboti raoiroin koauan Ana tangira, n te aro are ti na kona iai n nonori n taai nako: (n aron aikai): Natin te Atua E kitana ana kaintokanuea Tamana ao E kunikaia arona are te Temanna n Teniman n te aro n aomata bwa E aonga ni kona ni kamaiua te aomata mani mwaakan Tatan; ana tokanikai Iesu i bukira, E kauka karawa nakoia aomata, ma ni katerei nakon aia kantaninga aron te Atua ni kaota mimitongina; ma aron tabekakin rake te utu n aomata ae bwaka ni mwaruan te kamaunaki, are kabwakaki iai n te bure, ao ni manga kaokia nakon te tomaki ma te Atua are akea tokina, ao te kona naba n teimatoa n te kataki n onimakinan ara Tia Kamaiu ma ni kunikaiaki n raoiroin Kuristo, ao ni kariatataki nakon ana kaintokanuea. Bon akanne banna ake e tangiria te Atua bwa ti na teimatoa n iaiangoi.

Ngkana ti nanououa n ana tangira te Atua, ma n aki onimakin Ana berita, ao ti bon aki anga iai te karineaki nako Ina, ao ti karawawata Tamneina are Raoiroi. E na kanga aron te tina ae a teimatoa ni ngurengure natina i bukina bwa kanga ai aron are e aki tabeakinia, ngkai e a bon tia ni kabanea maiuna ma korakorana i bukin karokoraon kukurein nanoia ao n angania te rau? Iangoia, a nanououa n ana tangira; e na bon uruaki nanon te tina anne. Ao tao e na kanga aron nanon te karo ae karaoaki naba anne nako ina irouia natina? Ao e na kanga Tamara are i karawa n iangoira ngkana ti aki onimakina ana tangira, are ana tangira are E a tia ni kairaki iai nakon te anga Natina ae te rikitemanna bwa e aonga n reke te maiu i roura? E koroboki te abotoro (ni kangai) Teuare aki taua ae bon Natina, ma E anga i bukira ni kabaneira, ao E na iranna n aki anganira bwaai n akoi ni kabane ma Ngaia? Rom 8:32. Ao tao a na iraman, aika kaotia n aroia ngkana tiaki n aia taeka, te kantaninga ae kangai, “Bon tiaki ana kantaninga te Uea aei i buku. Tao E tangiria temwangina ma E bon aki tangirai.”

Baikai ni bane a bon karika te kabuanibwai nako im; bwa taeka n nanououa ni kabane ake ko taekin a kainaoa ana kariri Tatan; ao e boni kakorakora i nanom te kakai nanououa, ao e karekea kanaengia anera ni kakawakin mai roum. Ngkana e kaririko Tatan ao tai ikeikena te taeka n nanououa ke te aki ota. Ngkana ko rinea te kauka te mataroa nakon ana iango nako, ao e na kaonaki am iango n te aki onimaki ao te aki kan ongotaeka. Ngkana ko taekin am [83] namakin (n nanououa) ao taeka n nanououa ni kabane ake ko kaoti e aki ti okirikaki nako im, ma boni kanga te kora ae e na kariki ua i nanoni maiuia temwangina, ao e na boni kanganga manga kaokan te bwai are a tia n riki n am taeka. Tao ko na boni kona ngkoe ni manga tokanikai n tain te kaririaki ao man ana kamwane Tatan, ma temwangina ake a tia ni kairarangaki n am mwakuri, tao a na bon aki kona ni birinako man te aki onimaki are ko a tia n taekinna. Ai kakawaki ra bwa ti na ti taekin baike e na karika kakorakoran te maiu n onimaki ao te maiu!

A boni kakauongo anera bwa a na ongo bwa te aekaki ni kaoti tera ae ko na uotia nakon te aonaba n aron am Toka are i karawa. Ke a riki am maroro bwa maroroakinan Teuare E maiu bwa E na raoi i bukim i matan te Tama. Ngkana ko kamauri ma raoraom, ao ke

e mena te nebo nakon te Atua i aon riam ao i nanom. E na riki aei bwa anakin nanona nakon Iesu.

A bane n iai katakia aomata nako; karawawatakia aika aki konaki n tabekaki, ao kaririakia aika e kanganga te rawa nako iai. Tai taekin am kanganga nakon raom ni karikaki, ma uoti bwaai ni kabane nakon te Atua n te tataro. Karikia bwa te tua te aki taekina te taeka teuana n nanououa, ke ni bwarannano. Ko boni kona ni karaoa ae abwabwaki i bukini kakukureiaia temwangina, ao ni kakorakora nanoia ni keiaki n taeka ni kaungaunga ma te nebo ae raoiroi.

A boni mwaiti aika ninikoria aika maraki n te kaririaki, ae a tau-raoi ni konaki n te ianaanai ma boni ngaia, ao mwaakan te buakaka. Tai kabwara nanon temanna ae aekana aei n ana tai ni kanene. Kakukureia n te ninikoria, n taeka ni kaunganano are e na kona ni kamatoaki iai i aoni kawaina. N te aro anne e na ota otan Kuristo mai roum “bwa akea i buakora ae maiu ni kabanea ana bong i boni i bukina n ti ngaia.” I-Rom 14:7. I bukin arora ake ti aki namakin, a kona ni kaungaki iai temwangina ao ni kakorakoraki, ke tao ni kabwaraki nanoia, ao ma n rawa nakon Kuristo ao te koaua.

A mwaiti ake a kairua aia iango n aroni maiun Kuristo ma aroarona. A taku inanoia bwa akea te maiu iai ao te ota bwa e matoa, e tua matoa ao akea kimwareireina. N aaro aika a maiti (aika aron aikai), e kawantaki iai te ekaretia ni kananokawaki aikai.

E bon aki toki n atongaki ae tang Iesu, ma e bon aki oti ae moangare. Bon te koaua bwa ara Tia Kamaiu bon te aomata ae nanokawaki, ao e mena te karawawataaki I rouna, bwa e kauaka nanoia nakon karawawataakia aomata ni bane. E bon ngaie ngke maiuna bon te maiu ni kakea i bon i Rouna, ao E rabunaki n te maraki ao te katabeaki, ma E bon aki kabwaraki nanona. Taraan moana e bon aki noraki iai te rawawata ao te ngurengure, ma bon iai i Rouna raun te itiaki. Nanona bon te koburake n ran ni kamaiu, ao n taabo nako ike E nako iai ao E uota te motikinrawa ao te rau, te kimwareirei ao te kukurei.

[84]

[85]

Ara Tia Kamaiu E bon bwabwaina te koaua, ao E kukurei n te nano ae koaua, E aki rawawata ke ni kakantanga n rawawata. Maiuia nake a katotonga maiuna a bon on n te nao ae koaua; a bon korakora nanoia nakon mwiokoia. E na toki te nano n aki kakoaua, e na akea te kakiriwe n tokonono, akea te manikangarae ni ioawawa, bwa ana aro Iesu e anga te rau n nano n ai aron raun te namo. E bon aki

katoka otan te kimwareirei, e aki tuuka te kakukurei, ke n rabuna otan te moangare. E aki roko Kuristo bwa E na toro te aba i Rouna ma E roko bwa te toro: ao ngkana E tautaeka ana tangira n te nano, ao tina kona iai ni katotongnga.

Ngkana ti aki toki n iaiangoi aia iowawa temwangina ma aia mwakuri n aki etieti, ao e na boni kanganga i roura bwa ti na tangiriia n ai aron are E a tia n tangirira iai Kuristo: ma ngkana a teimatoa ara iango i aoni kamimin ana tangira ma ana nanoanga Kuristo i bukira, ao te nano ae ti te bo ma are i Rouna e na raanga mai roura nakoia temwangina. Ti bon riai n tatangira ao ni ikarinerine i marenara n aki tarai bureia temwangina ma aki kororaioia ake a aki kona n raba mai roura. E bon riai ni maiunaki te nanorinano ma te aki onimakiniko i bon i roum, ao te taotaonakinnano i bukin bureia temwangina. Bwa n te aro aei, e na kamaunaki iai taian iango n iaiangoira i bon i roura, ao e na karikira bwa (aomata) aika iai i roura abwabwakin te nano ma te akoako.

E taku te Tia oto Areru“Onimakina Iehova ao karaoa ae raoiroi; maeka i aon te aba, ao amwamwarake i nanon te kakaonimaki.” Areru 37:3. “Onimakina Iehova.” E toa te bong ae koraki ma ana karawawata, ma katabetabena, ao kananououana, ao ngkana ti kaitibo ao ai tauraioi ra ngaira n taekin ara kanganga ao karawawataakira. A mwaiti ake a karekei aia kanganga aika aki kantaningaki, a mwaiti taiani maaku aika karekeaki nako ia, n ai aron rawawatan te aki rau n nano ae noraki, n te aro are e kona n taku temanna bwa akea ara Tia Kamaiu ae nananoanga ma n tatangira ae tauraioi n ongo n ara bubuti, ao n riki bwa buokara ae tauraioi n tain te kainnano.

Iai temwangina aika aki toki ni mamaku, ao a karekei kanganga aika aki riai n reke i rouia. Ni katoa te bong ae koraki a boni katobibiaki ni kanikinaean ana tangira te Atua; ni katoa bong a kakukureia n ana kakawakin te Atua aika mwaiti, ma a bon tarariao bwaai n tituaraioi aika iai i rouia ngkai. A katabeaki nanoia ni bwaai aika aki nako raoi are a maakui bwa a taku bwa a na roko, ke taiani kanganga aika iai ngkai aika boni baika uarereke, are kamatuaki mataia iai bwa a na aki nori bwaai aika e riai karabwarabwa iai. Kanganga ake a iaiangoi a bon aki kairia nakon te Atua are boni Ngaia nnen buokaia, ma e karaureia ma Ngaia, bwa bukin ae a kakiriweaki nanoia ao a ngurengure.

[86] Ti karaoa ae raoiroi ngkana ti aki onimaki? E aera ngkai ti na aki karabwarabwa ao ti na aki onimaki? Iesu bon raora, ao karawa ae bwanin e tabeakin arora. Ti riai n aki kariaia kaminominon ao katabetaben te maiu n te bong ae koraki bwa e na aki karaua te nano ao ni karawawata. Bwa ngkana ti karaoa anne ao e na bon aki toki ni iai te bwai ae e na karekea te aki rau ao te kaunun. Ti bon riai n aki irira nanon te kiriwennano bwa e ti karekea te aki rau ao e kakuaira, ao e bon aki buokira nakon kaitaran taiani karawawataaki.

Ngkana tao ko kabuanibwai n te karikirake, am katautau a riki n aki ota ao n ro, ao tao ko a taonaki n te kabua; ma tai bwarannano; kaki am iango n raraoma iroun te Atua, ao tuku n rau ao ni kukurei. Tataro i bukin te wanawana bwa ko aonga ni wakina arom ma te inaomata n rinerine, ao e na tukaki iai te bua ao te kanganga. Karaoa are ko kona n am itera n te aro are e na karekea mwina ae raoiroi. E berita Iesu i bukin ana buobuoki, ma e na raonaki n are ti kona. Ngkana, e onimakinaki ara Tia Buobuoki, ao ko a bon tia iai ni karaoa ae ko kona, butimwaea mwina ma te kakatonga.

Bon tiaki ana kantaninga te Atua bwa a na karawawataaki ana aomata ni iango n raraoman te maiu. Ma e bon aki mwamwanaira ara Uea. E bon aki taku nako ira, “Tai maaku bwa e na bon akea te kanganga i nanom kawaim.” E ataia bwa a mwaiti taiani kabuanibwai ma kanganga ao E a kaman katereterei nako ira. Bon tiaki nanona bwa E na anaia ana aomata mai aon te aonaba ae ana bwai te bure ao te buakaka, ma E kairia nakon te tabo ni katantan ae aki kona n taenikai. E kangai ana tataro i bukia ana reirei, “I aki tataro bwa ko na uotia nako mai aon te aba, ma I tataro bwa Ko na kawakinia man te buakaka.” Ioane 17:15. E taku naba, “Ami bwai i aon te aba te rawawata: ma kam na kabebetei nanomi; I a tia ni kataea ana kai te aba.” Ioane 16:33.

Kuristo E reireia ana reirei n ana kabwarabwara i aon te maunga taian reirei aika a kakawaki n aron riain te onimaki nakon te Atua. Ana taeka n reirei aikai a bon riki bwa kaungakin nanaoia natin te Atua i nanon roro, ao a tia n uouotaki rikaki ni karokoa ara tai ni bon aroia naba ni kaungaunga ao ni karaunano. Te Tia Kamaiu E kairi aia iango taan rimwina nakoia manin annang n aroia n anenei aia anene n nebo, n aki katabeaki ma iango n raraoma, bwa “a bon aki ununiki, ao a aki tai.” Ao E boni karerekei naba kainnanaoia te Tama ae Kakannato. E taku ana titiraki te Tia Kamaiu, “Tiaki

kam bongana riki nako ia? Te tia karekei aroia aomata ma maan E kauka baina n anga nakon ana karikibwai. Manin annang a bon aki tibanako man ana atatai. E bon aki kabwaka te amwarake i wia, ma E katauraoi kawai ni ibuobuoki i bukini kainnanoia. A riai ni katauraoi bwaini ngaoia aika uarereke. A riai ni kamwarakeia natiia. A waaki ma te anene nakon aia mwakuri, bwa E kakamwarakeiia Tamami are i karawa.” Ao Tiaki kam bongana riki nako ia? Tiaki bwa a bongana riki aika iai wanawanaia, ma taan taromauri n onimaki nakoia manin annang? Tiaki bwa e riai te Tia Kairi arora, te Tia kawakin maiura, Teuare karikira n aron katotongana, bwa E na karerekei kainnanora aika riai ngkana ti onimakinna?

[87]

Kuristo E kairi aia iango ana reirei nakon uen te tawana ake a rikirake ni maiu raoi, ao a ikawai rake ni kororaoin te tamaroa are e a tia Tamara are i karawa n angania, are boni kaotaan ana tangira i bukin te aomata. E taku (ana taeka), “Kam na iangoi rikirakeni kiebun te tawana.” Tamaroaia ao kororaoin aron ue aikai a bon riaon mimitongin Toromon. Te kabanea n tamaroa ni kunikai ae karaoaki n te rabakau e bon aki kona ni kabotauaki ma tamaroan aingan tikiraoin uen ana karikibwai te Atua. E taku ana titiraki Iesu, “Ao ngkana e kunikaiaki n aron aei iroun te Atua uteuten te tawana are maiu n te bong aei, are kakiaki n nen te ai ningabong, ao tiaki E boni kunikaingkami riki, ngkami aika karako ami onimaki?” Mataio 6:30. Ngkana te Atua te tia koro banna ae a angan te ue ae akea arona ae rai n ti tebongina tamaroana ma matamatana, ai mwaiti ra riki riain abwabwakin ana kakawakin i bukia ake a karikaki ni katotongnga? Ana taeka n reirei Kuristo aikai boni buoka nakon te iango n aki rau, te kaminomino ao te nananououa ae nanon te tia aki onimaki.

Te Uea E bon tangiria natina mwane ma aine bwa a na kukurei, a na rau ao a na ongeaba. E taku Iesu, “I anganinkami au rau: I aki anganinkami n ai aron te aba ngkana e anga. Ana tai rawawata nanomi, ao a na tai maaku.” Ioane 14:17. “I atong baikai nako imi, bwa e na memena kakatongau i rouni, ao e na koro raoi kaka-tongami.” Ioane 15:10.

Te kukurei ae kataaki ni kakaeaki man te iango n iaiangoiko ibon iroum i tinanikun kawain te mwiokoaki e bon aki eti raoi, e aki teimatoa, ao e kai toki, e na mauna nako, ao e na on te nano n te maroa ao te nanokawaki; ma bon iai te kimwareirei ao te karauaki n nano n ana mwakuri te Atua, e bon aki katukaki te Kiritian bwa

e na nakonako ni kawai aika kanaanououa; e aki katukaki bwa e na rawawata n rawawata aika akea kanoaia ao te bwarannano. Ngkana akea i roura kukurein te maiu aei, ti bon riai ni kimwareirei ni kantaninga te maiu are e na roko.

[88] Ma bon n te aonaba aei are a na reke iai kimwareireia Kiritian n te itoman ma Kuristo; a na kona naba ni karekea otan ana tangira, are teimatoan karaunanon te memena i matana. Waakin te maiu aei ni kabane a kona ni uotira ni kanira ma Iesu, E na kona naba n anganira te atatai ae nano n aron ana tangira, ao e na kona naba ni kaanira riki ma mwengan te rau ae tangiraki. Ma ngaia are ti na tai kaaki ara onimaki, ma e na iai i roura teimatoan ara kakoaua, ae matoa riki nakon are mai mwaina. “Ebenetera, ao e kangai, E buokira Iehova ni karokoa ngkai,” ao E na boni buokira ni karokoa te toki. 1 Tamuera 7:12. Ti riai n tarai kanuringa ake a tei bwa kauring nako ira i bukin are e a tia ni karaoia te Uea i bukira bwa karauan nanora ao kamaiuara mai bain te tia urubwai. Ti riai ni kawakin i nanora ururingan booun raoiroin re nanoanga are e a tia ni kaotia te Atua nako nanora ururingan booun raoiroin te nanoanga are e a tia ni kaotia te Atua nako iraran ni mata ake E a tia ni kaoui, maraki ake E kabebetei, kiriwennano ake E kamaunai, taiani mamaku ake E katoki, taiani kainnano ake E karekei buokaia, kakabwaia ake E angabaikai ni bane a kakorakoraira nakon te waki ae bwanin are e mena i mwaira i nanon nikiran ara bong ni mwananga nakon te aba are tabu.

Bon akea te bwai ae ti kona ma bon ti te tarai boong aika ana roko n tara te kaminomino ae boou n te iangatoa ae e na roko, ma ti riai naba n tara are e a tia n nako, ao ai arona naba ma bwaai aika tuai n roko, ao ti na kangai “Ebenetera, ao e kangai E buobuokira Iehova ni karokoa ngkai. Ao aron am bongi nako, ao ai aron naba korakoram.” Tua Kaua 33:25. Te karawawataaki e na bon aki riaon te korakora are ti a tia n anganaki bwa ti na kaaitaraa iai. Ma ngaia are ti na riai ni karaoa ara mwakuri ike ti nora riaina iai, ni kakoaua bwa ngkana iai te bwai are e na taonira, ao te korakora are e na kaitaraa te karawawataaki ti na bon anganaki.

Ao n taai aika a na roko e na kaukaki mataroan karawa ni kariaia rinia natin te Atua, ao a na oti mai win Uean te mimitong kabanea n taeka are a na ongo bwa kanga te anene ae tangiraoui, (ae kangai), “Nako mai ngkami, aika kam kakabwaiaki iroun Tamau, kam na

anaa ueami ae katauraoki i bukimi mai moani karikan aonaba.” Mataio 25:34.

Ao ngkanne a n butimwaeaki taani kamaiuaki nakon te mwenga are e katauraokia Iesu i bukia. Raoraoia ikekei a na bon tiaki taani kamangaoa te aonaba, tiaki taani kewe, taan taromauri boua, taan aki itiaki, ao taan aki onimaki, ma a n iraorao ma nake a tia n tokanikai i aon Tatan, ao a tia ni katamaroai aroroia i nanon te nanoanga n Atua. Te kakai bure ni kabanea, te aki raoiroi ni kabanea are e karawawataia ikai a bane n tia ni kanakoaki n raran Kuristo, ao kororaoin ao otaraoin mimitongina, are ota mwaaka riki nakon taai, a bon anganaki. Ao aron tamaroan te Atua, ma kororaoin aroarona, e na ota mai rouia, n te aro ae riaon te mimitong ae n te maiu aei. E na bon ake aia bure i matan te kaintoka n uea ae mainaina are kakawaki, (ao) a buokanibwaia kakannatoia anera ma tekeraoia.

N iangoan te mimitong are e na riki (te aomata) bwa te tia bwaibwai iai “ao tera ae e na anga te aomata bwa boon tamneina?” (maiuna). Mataio 16:26. E ngae ngke tao e aki kaubwai, ma bon iai i rouna te kaubwai ao te karineaki are e aki kona te aonaba aei ni karekeanena. Te aomata ae e a tia ni kaboaki ni kamaiuaki ao e a tia ni kaitiakaki naba man ana bure ngkana e anga ngaia nakon ana mwakuri te Atua ma korakorana, e na boni moan te mwaiti bonganana; ao iai te kimwareirei i karawa i matan te Atua ma anera aika tabu i bukin temanna ae kaboaki ni kamaiuaki, ae te kimwareirei ae kaotaki n anene n tokanikai aika tabu.